

ปัญหาการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากรภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิ
ในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ

ดาบตำรวจ ยงยุทธ ศรีพรหม

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกกฎหมายมหาชน สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2559

**The Problems of Criminal Record Disclosure and
the Right to Privacy under the Constitution**

Pol.Snr.Sgt.Maj. Yongyoot Sriprom

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Laws in Public Law

School of Law

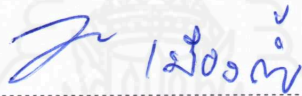
Sukhothai Thammathirat Open University

2016

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	ปัญหาการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากรภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ
ชื่อและนามสกุล	ดาบตำรวจ ยงยุทธ ศรีพรม
วิชาเอก	กฎหมายมหาชน
สาขาวิชา	นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.วรรณวิภา เมืองถ้ำ

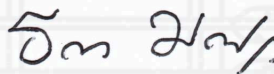
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2560

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

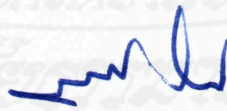
ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.วรรณวิภา เมืองถ้ำ)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ธีรเดช มโนลีหกุล)

(รองศาสตราจารย์ ดร.ภาณุมาศ ชัดเงางาม)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิติศาสตร์

ชื่อการศึกษา **คั่นคว้าวีอิสระ** ปัญหาการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากรภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล
ตามรัฐธรรมนูญ

ผู้ศึกษา คาบตำรวจ ขงยุทธ ศรีพรหม รหัสนักศึกษา 2524004674 **ปริญญา** นิติศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.วรรณวิภา เมืองถ้ำ ปีการศึกษา 2559

บทคัดย่อ

การศึกษาคั่นคว้าวีอิสระ เรื่องการศึกษากรณีปัญหาการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากรภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาแนวคิดทฤษฎี และหลักการปัญหาการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากรภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายกรณีปัญหาการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากรภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญของประเทศไทยและเปรียบเทียบต่างประเทศ เพื่อศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับปัญหาการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากรภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ เพื่อเสนอแนะแนวทางและมาตรการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายปัญหาการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากรภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ

การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการวิจัยทางเอกสาร โดยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร ประกอบด้วยเอกสารที่เกี่ยวข้องทางวิชาการตำราหนังสือบทความ รายงานการวิจัย รายงานวิชาการต่างๆ สื่ออิเล็กทรอนิกส์บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นตัวบทกฎหมายของประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่ผลการวิจัย

ผลการศึกษา พบว่า การขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากรของไทย มีกระบวนการจัดทำทะเบียนประวัติ เมื่อบุคคลที่ตกเป็นผู้ต้องหาหรือผู้ถูกกล่าวหา โดยให้พนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานี แล้วส่งไปตรวจขังกองทะเบียนประวัติอาชญากรและจะจัดเก็บในรูปแบบทะเบียนประวัติอาชญากรเพื่อใช้ในการกิจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและให้บุคคลที่สามหรือหน่วยงานของรัฐอื่นๆ เข้าถึงหรือแทรกแซงประวัติอาชญากร ซึ่งทะเบียนประวัติอาชญากรถือเป็นสิทธิข้อมูลส่วนบุคคลภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลกับปัญหาการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร พบว่าจะต้องพิจารณาตามทฤษฎีทางอาญาสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุด ข้อเสนอแนะ พบว่าปัจจุบันแนวความคิดของการคงไว้ซึ่งทะเบียนประวัติอาชญากรมีการเปลี่ยนแปลง หลายประเทศเริ่มมีแนวความคิดของการลบทะเบียนประวัติอาชญากรมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ดังนั้นควรแก้ไขประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดีลักษณะ 32 บทที่ 4 ในการลงรายการในทะเบียนประวัติอาชญากรเมื่อศาลได้มีคำพิพากษาให้ลงโทษแล้ว สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรมีการพิจารณาปรับเปลี่ยนถ้อยคำ “ประวัติอาชญากร” เปลี่ยนเป็นคำว่า “ประวัติผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา” และเห็นควรตราพระราชบัญญัติทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นกฎหมายเฉพาะฉบับใหม่ โดยการนำรูปแบบกระบวนการและแนวนโยบายในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรจากรูปแบบของประเทศฝรั่งเศสมาเป็นแนวทางในการปรับใช้

คำสำคัญ การขึ้นทะเบียน ประวัติอาชญากรรม ข้อมูลส่วนบุคคล

Independent Study title: The Problems of Criminal Record Disclosure and the Right to Privacy under the Constitution

Author: Pol.Snr.Sgt.Maj.Yongyoot Sriprom; **ID:** 2524004674; **Degree:** Master of Laws;

Independent Study advisor: Dr. Wanwipa Muangtham;

Academic year: 2016

Abstract

This independent study on the problems of criminal record disclosure and the right to privacy under the constitution aimed to study the concept and theory of criminal record disclosure and the right to privacy under the constitution, to study legal measure of criminal record disclosure and the right to privacy under the constitution by comparing Thai and foreign laws, to analyze the legal problems of criminal record disclosure, and the right to privacy under the constitution in order to propose recommendation for amending these legislations.

This research was a qualitative research by using the documentary research method, from the documents consists of academic matters such as textbooks, books, articles, research reports, reports along with the electronic academic matters which contain related legal provisions whether Thai or foreign laws, to analyze and synthesizing the information to be a research result.

The research result showed that the registration of criminal record procedure in Thailand begins when the person has the status as the accused. The inquiry officer or the police officer will transfer the information to examine at Criminal Records Division. Then this agency will collect all information in form of criminal record for using under the Royal Police and related official agency's mission. The government agencies or the third parties can access and invade the criminal record's information. However, the criminal record can be considered as the privacy data under the constitution. Thus, the right of personal privacy must be protected under the principle that everyone charged with a criminal offence shall have the right to be presumed innocent until proved to guilty according to the law. Moreover, at present, the concept of deletion of criminal records is used widespread in many countries in substitution for keeping the criminal records. The propose for recommendation are the amendment of the police regulation which is not relating to the case, title 32, chapter 4, stating that after the court judgment, the police officer will record by using the word of "criminal record". It should be edited to "the accused record". In addition, it suggests enacting the legislation on the registration of criminal record by looking at the model of the deletion of criminal record from France as guidelines.

Keywords: Registration, Criminal record, Privacy data

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และ อาจารย์ ดร.วรรณวิภา เมืองถ้ำ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบพิจารณาเนื้อหาให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นส่วนสำคัญยิ่งที่ทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณผู้แต่ง เรียบเรียงตำรา เอกสารต่างๆ ที่ผู้ศึกษาใช้อ้างอิง คุณค่า และประโยชน์ที่พึงมีจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบแต่บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน หากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ มีความบกพร่องประการใดแล้ว ผู้ศึกษาขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

ยงยุทธ ศรีพรม

มิถุนายน 2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
ขอบเขตการศึกษา.....	5
ประเด็นปัญหาของการศึกษา.....	5
สมมติฐานการศึกษา.....	6
ระเบียบวิธีการวิจัยที่ใช้ในการศึกษา.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2. แนวคิดหลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลกรณีทะเบียนประวัติอาชญากรรม.....	7
1. ความหมายและความเป็นมาของทะเบียนประวัติอาชญากรรม.....	7
1.1 ความหมายและความเป็นมาของข้อมูลส่วนบุคคล.....	7
1.2 ความหมายและความเป็นมาของทะเบียนประวัติอาชญากรรม.....	13
2. แนวคิดที่เกี่ยวข้องการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล.....	15
3. แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในระดับสากล.....	18
4. แนวคิดการแทรกแซงข้อมูลส่วนบุคคล.....	19
5. หลักการจำกัดสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลกับการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล.....	21
5.1 หลักการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลเพื่อประโยชน์สาธารณะ.....	22
5.2 หลักการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลโดยหลักความยินยอม.....	23
5.3 หลักการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลโดยเอกสิทธิ์ตามกฎหมาย.....	24
6. ทฤษฎีทางอาญา.....	25
7. หลักกฎหมายของต่างประเทศเกี่ยวกับประวัติอาชญากร.....	27
7.1 สาธารณรัฐฝรั่งเศส.....	30
7.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	30

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 แนวคิดและหลักกฎหมายเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากรภายใต้หลักการ คุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ.....	40
1. ความเป็นมาการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร.....	40
2. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกับการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากรภายใต้ หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ.....	42
2.1 มาตรการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย.....	42
2.2 สิทธิได้รับการสันนิษฐานว่าบุคคลเป็นผู้บริสุทธิ์กับการขึ้นทะเบียน ประวัติอาชญากร.....	43
2.3 สิทธิในกระบวนการยุติธรรมกับการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร.....	45
2.4 เหตุผลและความจำเป็นในการนำข้อสันนิษฐานไปเป็นข้อพิจารณา ในการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร.....	45
2.5 หลักการพิจารณา “เท่าที่จำเป็น และเพื่อประโยชน์สาธารณะ” การขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร.....	46
3. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารราชการ พ.ศ. 2540 กับการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ.....	48
4. กฎหมายตำรวจที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากรภายใต้หลักการ คุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ.....	50
4.1 พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547.....	50
4.2 ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจ ไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. 2554.....	50
4.3 หนังสือกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.....	53

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4. วิเคราะห์ปัญหาการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากรภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิ ในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ.....	55
1. ปัญหาขอบเขตของ “สิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ” “การขึ้นทะเบียน ประวัติอาชญากร” “การแทรกแซงหรือการเข้าถึงประวัติอาชญากร”	55
1.1 ขอบเขต สิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ.....	55
1.2 ขอบเขตของ “การขึ้นประวัติอาชญากร” และ “ทะเบียนประวัติอาชญากร”.....	58
1.3 การตีความ และขอบเขตของ “การแทรกแซงหรือการเข้าถึงทะเบียน ประวัติอาชญากร”.....	60
2. ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2559 มาตรา 32 กับปัญหาการ ขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากรภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล ตามรัฐธรรมนูญ.....	65
2.1 ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2559 กับการคุ้มครองข้อมูล ส่วนบุคคลกรณีกับปัญหาการขึ้นประวัติอาชญากร และ ทะเบียนประวัติ อาชญากร.....	66
2.2 วิเคราะห์ “เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้น เพิกเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ”.....	67
3. เปรียบเทียบการจัดทำทะเบียนประวัติอาชญากรรมกับต่างประเทศ.....	69
4. ปัญหาสำนักงานตำรวจแห่งชาติกับการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากรภายใต้ หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ.....	74
4.1 ปัญหาการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากรภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิ ในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ.....	74
4.1.1 ปัญหาจากขั้นตอนการจัดทำประวัติข้อมูลส่วนบุคคล.....	74
4.1.2 ปัญหาการใช้ดุลพินิจทางปกครองการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร.....	76
4.2 ปัญหาจากการลบ ทำลาย ทะเบียนประวัติอาชญากรภายใต้หลักการคุ้มครอง สิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ.....	78
4.3 ปัญหา จากการที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ให้บุคคลที่สามหรือบุคคลอื่น เข้าถึงหรือแทรกแซงทะเบียนประวัติอาชญากรรม.....	81

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	86
1. บทสรุป.....	86
2. ข้อเสนอแนะ.....	91
2.1 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติทางกฎหมาย.....	92
2.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ.....	94
บรรณานุกรม.....	96
ประวัติผู้ศึกษา.....	105

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

สิทธิในความเป็นส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลนี้ เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 34 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 35 และร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2559 มาตรา 32¹ จึงอาจสรุปได้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคล หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใดๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ ความเป็นส่วนตัวในบรรดาสิทธิที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนทั้งหมด ซึ่งยากที่จะบัญญัติความหมายเฉพาะ เพราะต้องพิจารณาเนื้อหาสภาพสังคม วัฒนธรรมและพฤติกรรมแวดล้อม ประกอบด้วย อย่างไรก็ตาม คำว่า “ความเป็นส่วนตัว” เป็นคำที่มีความหมายกว้างและครอบคลุมถึงสิทธิต่างๆ หลายประการ เช่น ความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูล (Information Privacy) ความเป็นส่วนตัวในชีวิตร่างกาย (Bodily Privacy) ความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสาร (Communication Privacy) ความเป็นส่วนตัวในเคหสถาน (Territorial Privacy) เป็นต้น

การเข้าถึงหรือแทรกแซงสิทธิในความเป็นส่วนตัวในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2559 มาตรา 32 ในวรรคสอง ได้บัญญัติการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคล หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใดๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ อาจถือได้ว่าเป็นรูปแบบของการให้ความคุ้มครองความเป็นส่วนตัว แต่ก็ยังมีข้อยกเว้นไว้ ซึ่งการให้ความคุ้มครองนั้น อาจมีรูปแบบแตกต่างกันไป ในแต่ละประเทศ โดยอาจใช้วิธีการออกกฎหมายหรือวิธีการอื่นๆ เพื่อป้องกันมิให้เกิดการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล หรือนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ในทางมิชอบ ส่วนการคุ้มครองสิทธิ

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2559, มาตรา 32 บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว การกระทำอันเป็นการละเมิด หรือกระทบต่อสิทธิของบุคคล ตามวรรคหนึ่ง หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใดๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ

ในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลในประเทศไทย ในเรื่องอื่นๆ จะปรากฏในกฎหมายเฉพาะเรื่องไป² ซึ่งเป็นการแทรกแซงในสิทธิความเป็นส่วนตัวจากการกระทำของรัฐ

ทะเบียนประวัติอาชญากรรม คำว่า“อาชญากร หรือ อาชญากรรม” อาชญากร หมายถึง ตัวบุคคลอาชญากรรม หมายถึง การกระทำ ความหมายของคำว่าอาชญากรรมแปลได้ 2 ทาง คือ ทางด้านกฎหมายและทางด้านสังคมอาชญากรรม ตามความหมายทางด้านกฎหมายนักอาชญาวิทยา ให้ความหมายไว้ว่าการกระทำใดๆ ก็ตาม ซึ่งกำหนดที่ใช้อยู่ขณะนั้น บัญญัติไว้ว่าเป็นความผิดและ กำหนดโทษไว้ด้วย³ กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรง เกี่ยวกับ การให้ความสนับสนุนข้อมูลเกี่ยวกับที่รายละเอียดต่าง ๆ ของทะเบียนประวัติอาชญากรรม รวมทั้งตรวจสอบบุคคลและสิ่งของที่เกี่ยวข้องในคดีอาญา เพื่อการสืบสวน สอบสวนและป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งได้แก่ผู้ที่กระทำความผิดทางด้านคดีอาญา เช่น ผู้ต้องหา จำเลย นักโทษ คนพ้นโทษ รวมทั้งบุคคลที่ซึ่งเป็นภัยต่อสังคม ผู้ร้ายที่ก่อคดีแล้วหลบหนี ความผิดคนหาย หรือคนพลัดหลงทาง และรวมถึงคนตายที่ไม่ทราบชื่อและประวัติส่วนบุคคล หน้าที่หลักของกองทะเบียนประวัติอาชญากร คือ เก็บบันทึกรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ตัวบุคคล เช่น แผ่นลายพิมพ์นิ้วมือ รูปถ่ายแผนประทุษกรรม ประวัติย่อ คำพิพากษา รูปพรรณสัณฐาน ของบุคคล หมายจับ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ราชการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ⁴

ทะเบียนประวัติอาชญากร เป็นเอกสารที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิด เช่น ชื่อ นามสกุลของผู้กระทำความผิด ลักษณะและพฤติกรรมในการกระทำความผิด เป็นต้น โดยข้อมูลต่างๆ ในทะเบียนประวัติอาชญากรนี้ จะเป็นข้อมูลที่สำคัญสำหรับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถใช้ข้อมูลในทะเบียนประวัติอาชญากร ในการพิจารณาสืบสวน สอบสวนหาหลักฐานและบุคคลผู้กระทำความผิดได้ ศาลหรือผู้พิพากษา สามารถใช้ข้อมูลในทะเบียนประวัติอาชญากรในการพิจารณาคัดสินคดีบังคับโทษ ให้เหมาะสมกับความผิดที่บุคคลนั้น ได้กระทำได้ เป็นต้น ซึ่งการลงโทษตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ มีขึ้นเพื่อต้องการให้ผู้กระทำความผิดสำนึกผิด ในสิ่งที่ได้กระทำให้ลงไป และพร้อมที่จะกลับตัวเป็นคนดีของสังคม แต่จะเห็นได้ว่าการที่บุคคล มีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัวนั้น ทำให้ประชาชนทั่วไป เกิดความรังเกียจไม่อยากจะคบหาสมาคมด้วย แต่ปัจจุบัน พบว่ามีบุคคลที่สามที่เป็นทั้งบุคลากรในสำนักงานตำรวจแห่งชาติเอง หน่วยงานราชการอื่น ๆ รัฐวิสาหกิจและภาคเอกชน ได้ใช้ทะเบียนประวัติอาชญากรรมเพื่อนำไปเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ

² กุลพลพลวัน, *สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวกับการคุ้มครองตามกฎหมายไทย*, <http://www.stat.go.th>, (สืบค้น, 20 สิงหาคม 2559)

³ พัชรา สินลอย, *การทะเบียนประวัติอาชญากร*, http://www.ajarnpat.com/data/document_record-history.pdf, (สืบค้น, 20 สิงหาคม 2559)

⁴ กองทะเบียนประวัติอาชญากรรม, <http://www.criminal.police.go.th> (สืบค้น, 20 สิงหาคม 2559)

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นายจ้างมักจะขอให้ผู้สมัครงานให้ความยินยอมในการตรวจสอบข้อมูล เกี่ยวกับการกระทำผิด เพื่อประกอบการพิจารณาว่าสมควรรับบุคคลนั้น เข้าทำงานในองค์กร หรือไม่ หากพบว่าบุคคลนั้น มีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัว ก็มักไม่ให้โอกาสในการเข้าทำงานด้วย เมื่อบุคคลนั้นกลับคืนสู่สังคมได้ยากลำบาก ส่งผลให้ในที่สุดบุคคลเหล่านี้ อาจหวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก⁵

ปัจจุบัน แนวความคิดของการคงไว้ซึ่งทะเบียนประวัติอาชญากร มีความเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ ในหลายประเทศ เริ่มมีแนวความคิดของการลบทะเบียนประวัติอาชญากรมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ด้วยเหตุว่าการคงไว้ซึ่งทะเบียนประวัติอาชญากร ทำให้บุคคลผู้กระทำความผิด ต้องมีตราบาปติดตัว เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งอุปสรรคหรือผลกระทบต่างๆ ผลกระทบต่อตัวบุคคล ผู้พันโทษ บุคคลที่กระทำความผิดจนได้รับโทษจำคุกมาแล้ว ยังจะถูกตัดสิทธิ์ตามกฎหมายต่างๆ ที่บัญญัติเอาไว้อีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นประเด็นทางด้านอาชีพการงานหรือสิทธิทางการเมือง ผลกระทบต่อครอบครัวของผู้กระทำความผิด เมื่อผู้กระทำความผิดพ้นโทษออกมาแล้ว ส่วนผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ หากบุคคลที่มีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัว เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในอาชีพใดอาชีพหนึ่ง แต่ไม่มีโอกาสประกอบอาชีพนั้น ไม่มีโอกาสในการสร้างสรรค์ผลงานให้ปรากฏแก่สังคม ทำให้ขาดรายได้ นอกจากนี้ ยังจะกลายเป็นภาระให้ครอบครัว รวมถึงสังคมต้องเลี้ยงดูบุคคลนั้นด้วย เพราะเหตุที่มีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัว

หน่วยงานรัฐ จะต้องคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวต่อการถูกเข้าถึงหรือแทรกแซง ซึ่งโดยหลักทั่วไปแล้ว สิทธิและเสรีภาพ ผูกพันเฉพาะอำนาจมหาชน โดยตรงเท่านั้น แต่มีสิทธิ และเสรีภาพบางประเภท ที่มีผลผูกพันต่อบุคคลที่สาม โดยทางอ้อม ในกรณีนี้ ย่อมเป็นหน้าที่ของรัฐ ที่จะคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวต่อการแทรกแซงของบุคคลที่สามด้วย หน้าที่ของรัฐ ในกรณีนี้ได้เป็นหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติเท่านั้น แต่รัฐยังมีหน้าที่จะต้องมีมาตรการเพื่อคุ้มครองการใช้สิทธิในความเป็นส่วนตัวดังกล่าว มิให้ถูกแทรกแซงของบุคคลที่สาม มาตรการดังกล่าว รัฐอาจกระทำออกในรูปแบบของข้อห้าม หรือมีกระบวนการอนุญาต หรือการคุ้มครองโดยบทบัญญัติของกฎหมายอาญา⁶ ในกรณีทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครอง ก็จะต้องรับผิดชอบ ในกรณีมีการนำทะเบียนประวัติอาชญากร ไปใช้ ทั้งที่ได้รับอนุญาต และมีการ

⁵ จงสวัสดิ์ พิสิฐพันธุ์, *การนำรูปแบบกระบวนการและแนวนโยบายในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย*, <https://www.gotoknow.org/posts/486952>, (สืบค้น, 20 สิงหาคม 2559)

⁶ บรรเจิด สิงคะเนติ, *หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์*, พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2555, หน้า 58

ลักลอบนำไปให้บุคคลที่สาม เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ ซึ่งการใช้อำนาจทางปกครองย่อมกระทบต่อสิทธิในความเป็นส่วนตัวที่ได้รับการคุ้มครอง ดังนั้น จึงจำเป็นจะต้องมีการศึกษาประเด็นดังต่อไปนี้

ประการแรก การตีความ ขอบเขตของการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร การแทรกแซงสิทธิในความเป็นส่วนตัว ควรกำหนดกฎเกณฑ์เฉพาะเพื่อใช้บังคับกับการดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในรูปของข้อมูล โดยวางหลักการสำคัญไว้ว่าข้อมูลส่วนบุคคลต้องได้รับการคุ้มครองที่เหมาะสมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเก็บรวบรวมการ เก็บรักษา และการเปิดเผย ในกรณีที่บุคคลที่สามร้องขอตรวจสอบทะเบียนประวัติอาชญากรรม

ประการที่สอง “การนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อประโยชน์สาธารณะ” ที่ปรากฏในมาตรา 32 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2559 กับการขอเข้าถึงหรือแทรกแซง มีขอบเขตอย่างไร

ประการที่สาม มาตรการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัว ตามรัฐธรรมนูญรองรับกับการเข้าถึงหรือแทรกแซงทะเบียนประวัติอาชญากรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะมีมาตรการทางกฎหมาย ให้พิจารณาอย่างไร

จากประเด็นที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เป็นตัวอย่างของการละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลที่ได้รับการคุ้มครอง ตามมาตรา 32 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2559 และมาตรการทางกฎหมายและสังคม เพื่อคุ้มครองสิทธิดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันสิทธิประเภทนี้ ได้มีความสำคัญแก่ชีวิตประจำวันของประชาชน และมีการละเมิดสิทธิในรูปแบบต่างๆ มากขึ้นทุกที แต่ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายระดับรอง เช่น ประมวลกฎหมายหรือพระราชบัญญัติรับรองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งกลไกทางกฎหมายที่จะคุ้มครอง ทั้งทางคดีแพ่งคดีอาญาและทางคดีปกครอง ยังคงใช้วิธีการตีความและการปรับใช้กฎหมายที่มีอยู่ใช้โดยอนุโลม เป็นเรื่อง ๆ ไป อีกทั้ง มาตรการคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวตามรัฐธรรมนูญรองรับกับการเข้าถึง หรือแทรกแซงของบุคคลที่สาม กรณีการตรวจสอบทะเบียนประวัติอาชญากรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะมีมาตรการในการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคล ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี และหลักการ ปัญหาการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ

2.2 เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมาย กรณีการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากรภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญของประเทศไทย และเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ

2.3 เพื่อศึกษาปัญหากฎหมาย เกี่ยวกับปัญหาการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ

2.4 เพื่อเสนอแนะแนวทาง และมาตรการปรับปรุง แก้ไข กฎหมาย ปัญหาการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ

3. ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาเล่มนี้ เป็นการศึกษาเพื่อหากฎหมาย ระเบียบ และแนวทางที่เหมาะสม ปัญหาการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ โดยพิจารณาแนวทางตามที่กฎหมาย และระเบียบที่ประเทศไทยให้อำนาจไว้ รวมทั้งปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข ตลอดจน ศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ เพื่อให้การดำเนินการมีความเหมาะสมกับการรองรับสิทธิในความเป็นส่วนตัว ตามที่รัฐธรรมนูญรับรอง

4. ประเด็นปัญหาของการศึกษา

ขอบเขตของการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากรของสำนักงานตำรวจแห่งชาติกับการแทรกแซง หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้น เพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ” ที่ปรากฏในมาตรา 32 แห่งร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2559

5. สมมติฐานการศึกษา

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีขั้นตอนการจัดทำประวัติข้อมูลส่วนบุคคล ต่อมาก็นำประวัติข้อมูลส่วนบุคคลไปขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร โดยจัดเก็บในรูปแบบทะเบียนประวัติอาชญากร อีกทั้งให้การขอเข้าถึง หรือแทรกแซงทะเบียนประวัติอาชญากร ซึ่งเป็นสิทธิภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญที่ปรากฏ ในมาตรา 32 แห่งร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2559 หากแต่มีการตราพระราชบัญญัติทะเบียนประวัติอาชญากร เพื่อให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้นำไปบังคับใช้อย่างชัดเจนและชอบด้วยกฎหมาย ก็จะเป็นการคุ้มครองบุคคล ผู้ต้องถูกขึ้นทะเบียนประวัติ สังคมส่วนรวม เพื่อให้มีความชัดเจน และสอดคล้องกับมาตรการคุ้มครองสิทธิ ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ

6. ระเบียบวิธีการวิจัยที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาอิสระเล่มนี้ โดยดำเนินการค้นคว้าและวิจัยข้อมูลเอกสารจาก ตำรา ผลการวิจัย ตัวอย่างกฎหมาย คำพิพากษา บทความวิชาการ วารสาร และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ทำให้ทราบถึง ประวัติ ความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี และหลักการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ

7.2 ทำให้ทราบถึง มาตรการทางกฎหมาย กรณีการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญของประเทศไทยและเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ

7.3 ทำให้ทราบถึง ปัญหากฎหมาย เกี่ยวกับปัญหาการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ

7.4 ทำให้ทราบ แนวทางเสนอแนะ มาตรการปรับปรุง แก้ไข กฎหมายการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากรภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ

บทที่ 2

แนวคิดหลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล กรณีทะเบียนประวัติอาชญากรรม

1. ความหมาย และความจำเป็นของทะเบียนประวัติอาชญากรรม

1.1 ความหมายและความจำเป็นของข้อมูลส่วนบุคคล

คำว่า “ข้อมูล” (Data) โดยปกติแล้ว มีความหมายกว้าง และมีนิยาม หรือคำจำกัดความ หลากหลายตามความคิดเห็นและความเข้าใจของแต่ละบุคคล ข้อมูลอาจจะเป็นสิ่งที่มีประโยชน์อย่างมาก ต่อบุคคล บางคนหน่วยงานบางหน่วย แต่ในทางตรงกันข้าม ข้อมูลอย่างเดียวกัน เรื่องเดียวกัน อาจไม่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลอีกหลายคนหรือหน่วยงานใดเลยก็เป็นได้ ปัจจุบันประเทศไทย อยู่ระหว่างดำเนินการศึกษา ขอร่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล คำหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมาก เพราะถือเป็นคำที่มีบทบาทหลักต่อกฎหมายฉบับนี้ ในขณะเดียวกัน ก็ยากแก่การให้คำนิยาม และ กำหนดขอบเขตว่า หมายถึงอะไรบ้าง ในรายละเอียดคือคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล”⁷

สำหรับกรณีการบัญญัติคำนิยาม ตามร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ... (ฉบับผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ) เดิมนิยามคำนี้ ใช้คำนิยามเดียวกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ คือ “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” หมายความว่า “ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษาฐานะ การเงินประวัติสุขภาพประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงานบรรดามีชื่อของผู้นั้น หรือมี เลขหมายรหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่น ที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะ เสียงของคน หรือรูปถ่าย และให้ความหมายรวมถึง ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ ถึงแก่กรรมแล้วด้วย”⁸

⁷ บันทึกหลักการ และเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2546. สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2560, From: file:/// C:/Users/ADMIN/Downloads/1_Cabinet_Draft-de_laws_data-privacy-act.pdf, (สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2560)

⁸ สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ, แนวทางการจัดทำกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล, กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2546, หน้า 24-25.

หากพิจารณาองค์ประกอบของคำนิยาม คำว่า “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” ตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ จะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบ 2 ประการ ได้แก่ (1) เป็นข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล อันหมายถึง ต้องเป็นเรื่องส่วนตัวเท่านั้น และ (2) เป็นข้อมูลข่าวสารที่ทำให้ระบุตัวบุคคลได้ ดังนั้น ความหมายของคำว่า “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” ตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงไม่รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่ไม่อาจเจาะจงถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะหรือข้อมูลที่ไม่ใช่เรื่องส่วนตัว ด้วยเหตุดังกล่าว ทำให้ขอบเขตของ “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล”⁹ ที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย จึงมีนัยที่ค่อนข้างแคบ คือ เน้นเฉพาะ “ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะบุคคล” ซึ่งหมายความถึง “เรื่องส่วนตัว” เท่านั้น ในขณะที่ “ข้อมูลส่วนบุคคล” ที่ควรได้รับความคุ้มครองนั้น เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ ยังครอบคลุมถึงข้อมูลที่แม้ในเมืองต้นจะไม่สามารถระบุตัวบุคคลได้ แต่หากในที่สุดแล้วสามารถระบุตัวบุคคลได้ ก็ต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ ในชั้นของการพิจารณาของคณะกรรมการ คณะกรรมการการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ จึงได้บัญญัติให้ครอบคลุม ทั้งกรณีที่ระบุตัวบุคคลได้โดยตรง หรือที่อาจนำไปสู่การระบุตัวบุคคลได้ ดังนี้¹⁰

“ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคล ซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งคำนิยามตามที่ปรากฏดังกล่าว มีนัยการคุ้มครองที่กว้างกว่ากฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ กล่าวคือ ครอบคลุมถึงข้อมูลดังต่อไปนี้ (1) ข้อมูลบุคคล เช่น ชื่อ อายุ เพศ ส่วนสูง น้ำหนัก หรือสีผิว เป็นต้น (2) ข้อมูลที่เป็นเรื่องส่วนตัว เช่น การศึกษาฐานะทางการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน เป็นต้น (3) ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล เป็นข้อมูลใดๆ ก็ได้ ที่เกี่ยวกับบุคคลนั้น เช่น การเดินทาง การซื้อสินค้า หรือการเป็นเจ้าของโฉนดแปลงใดแปลงหนึ่ง

ดังนั้น ขอบเขตความหมายของคำว่า ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ อาชีพ ประวัติครอบครัว รูปภาพ ภาพถ่าย ประวัติการศึกษา ข้อมูลทางการแพทย์ การบัญชี การเงิน บันทึกประวัติการทำงาน ข้อมูลทางการแพทย์อาชญากรรม ข้อมูลทางสถิติ เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า ข้อมูลส่วนบุคคล ก็คือ เรื่องที่เกี่ยวกับตัวบุคคลคนนั้น นั่นเอง

⁹ เอกสารประกอบการอบรมเข้มชูควิชาประจำกรมตำรวจ, ความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และความรับผิดชอบต่อสิทธิความเป็นส่วนตัว, สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2560,

http://www.stou.ac.th/Offices/Oaa/OaaOldPage/Professional/Train_Professional/oaainfo/oaainfo/Dept/Dept05/TrainingSchedule/news/news01.pdf,

¹⁰ สมคิด เดิศไพฑูรย์ และคนอื่น ๆ, รายงานการวิจัย เรื่อง แนวทางการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทย กรณีศึกษาบัตรประจำตัวคนประสงค์ (Smart Card), กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549, หน้า 7.

1.1.1 ประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นข้อมูล หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งเจ้าของข้อมูลหรือผู้ที่ครอบครองข้อมูลนั้น ย่อมมีสิทธิที่จะเปิดเผย หรือปกปิดความลับได้ ดังนั้นสามารถแบ่งประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) *ข้อมูลส่วนบุคคลที่เปิดเผยได้* ส่วนใหญ่ เป็นข้อมูลข่าวสารทั่วไป (Non-sensitive) เป็นข้อมูลข่าวสารใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคล ซึ่งสามารถบ่งชี้เฉพาะตัวบุคคลได้แก่ ชื่อนามสกุล ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การทำงาน สถานะทางสังคม และลักษณะทางกายภาพของบุคคล ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ สามารถนำมาประมวลผลรวมกันเป็นข้อเท็จจริงที่สามารถบ่งชี้ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลได้ โดยสภาพของข้อมูลเหล่านี้ เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่สามารถเปิดเผยต่อสาธารณะได้ เป็นเรื่องปกติธรรมดา¹¹ อย่างไรก็ตาม พิศาระห์ว่าข้อมูลใด เป็นข้อมูลข่าวสารทั่วไปที่เปิดเผยได้ หรือไม่นั้น ต้องพิจารณาให้ลึกซึ้งถึงวัตถุประสงค์ของการเปิดเผยข้อมูลเหล่านั้น ประกอบกับพิจารณาวัตถุประสงค์ของผู้นำข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวไปใช้ควบคู่กัน เนื่องจากข้อมูลส่วนบุคคลบางเรื่อง แม้เป็นข้อมูลข่าวสารทั่วไป แต่หากมีผู้นำข้อมูลดังกล่าวไปใช้แสวงหาประโยชน์ในทางไม่ชอบด้วยกฎหมาย อาจส่งผลกระทบต่อเจ้าของข้อมูลได้เช่นกัน¹²

2) *ข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นความลับ*¹³ ข้อความซึ่งผู้มีประโยชน์ได้เสียประสงค์จะปกปิด โดยขอมให้รู้ภายในวงบุคคลอันจำกัด ฉะนั้น สิ่งที่เป็นความลับของบุคคลหนึ่ง อาจไม่ใช่ความลับของอีกบุคคลหนึ่งก็ได้ ข้อมูลส่วนตัวที่จะถือว่าข้อเท็จจริงใด เป็นความลับ¹⁴ จึงแล้วแต่ข้อเท็จจริงว่าเจ้าของต้องการปกปิดหรือไม่¹⁵ การปกปิดอาจปิดเฉพาะคนอื่น นอกจากคนที่รู้ความลับนั้นในวงจำกัด ถ้าเป็นสิ่งที่รู้กันทั่วไป มีลักษณะจำกัด ไม่เป็นที่รู้กันทั่วไป เจตจำนงที่จะเก็บไว้เป็นความลับ คือ ไม่ต้องการให้ความลับล่วงรู้ไปถึงบุคคลนอก หรือบุคคลอื่นที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องผลประโยชน์ของการเก็บไว้เป็นความลับ หมายถึง การเก็บไว้เป็นความลับจะได้ประโยชน์

¹¹ พันธุ์เทพ วิทิตอนันต์, *กฎหมายข้อมูลข่าวสารของทางราชการ*, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2559, หน้า 220 - 222

¹² ศิริกุล ภูพันธ์, “ข้อความคิดว่าด้วย ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล”, *วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 2548, หน้า 83

¹³ เปิดร่างกฎหมายคุ้มครอง Privacy, <https://www.ilaw.or.th/node/3364>, สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2560

¹⁴ จิตติ ดิงศภัทย์, *คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอน 2 และภาค 3*, พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2539, หน้า 2156 - 2157.

¹⁵ หยุต แสงอุทัย, *กฎหมายอาญา ภาค 2-3*, พิมพ์ครั้งที่ 7, กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537, หน้า 239.

มากกว่าการเปิดเผยความลับนั้น¹⁶ (1) ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ ประวัติอาชญากรรม หรือ การกระทำความผิด หรือได้รับโทษใดๆ ประวัติสุขภาพ แหล่งกำเนิดของเชื้อชาติ หรือเผ่าพันธุ์ ความคิดทางการเมือง ความเชื่อในทางศาสนา หรืออื่น ๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (2) ข้อมูลที่อาจ เป็นผลร้ายหรือทำให้เสียชื่อเสียง หรืออาจก่อให้เกิดความรู้สึกเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรม หรือความไม่เท่าเทียมกันแก่บุคคลใด ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

1.1.2 ข้อมูลส่วนบุคคลในความหมายอย่างกว้าง

ในการกำหนดขอบเขต นิยามความหมายของคำว่า ข้อมูลส่วนบุคคล เมื่อพิจารณาประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลที่เปิดเผยได้ และข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นความลับแล้ว สามารถแยกองค์ประกอบของข้อมูลส่วนบุคคลได้ ดังนี้

1) ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล¹⁷ คือ ข้อมูล ข่าวสารที่เป็นเรื่องเฉพาะตัวบุคคล และมีผลเฉพาะตัวบุคคลนั้นไม่เกี่ยวกับบุคคลอื่น¹⁸ ได้แก่

(1) คุณสมบัติติดตัวบุคคล ซึ่งอาจเป็นคุณสมบัติที่มีมาแต่กำเนิด ติดตัวบุคคลไปตลอดชีวิต หรือลักษณะทางพันธุกรรมของบุคคล เช่น เชื้อชาติ เพศ กลุ่มเลือด สีผิว สีผม สีตา ลายพิมพ์นิ้วมือ โครงสร้างของรูปหน้า และร่างกาย หรือลักษณะความพิการของร่างกาย ที่มีมาแต่กำเนิด อันมีลักษณะติดตัวบุคคลนั้น ไปจนตาย นอกจากนี้ คุณสมบัติติดตัวบุคคล ยัง หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นภายหลังจากคลอดแล้ว อยู่รอดเป็นทารก ได้แก่ อายุ น้ำหนัก ส่วนสูง วุฒิ การศึกษา อาชีพ ตำแหน่งหน้าที่การงาน สถานภาพทางครอบครัว ประวัติการทำงาน ประวัติ สุขภาพ ประวัติอาชญากรรม เป็นต้น

(2) การประเมินคุณค่าในตัวบุคคล เช่น ทักษะคิด การประเมินความ ประพฤติ และความเห็นเกี่ยวกับการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล เนื่องจากข้อมูลข่าวสารเหล่านี้ เป็นสิ่ง ที่สามารถสื่อให้เห็นถึงความคิดความสามารถ และการแสดงออกถึงความมีตัวตนของบุคคลได้

(3) ทักษะคิด แนวความคิด ความเชื่อ อันเป็นพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงไปตามวัย และวันเวลาการให้ความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น ความรัก ความชอบพฤติกรรม และรสนิยมทางเพศ เป็นต้น

2) บุคคลที่สามารถพิสูจน์ตัวบุคคลได้¹⁹ ปัจจุบันข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบุคคล มีหลายประเภทกล่าว คือ มีทั้งข้อมูลข่าวสารที่สามารถพิสูจน์และระบุตัวบุคคลได้ และข้อมูล

¹⁶ คณิต ฒ นคร, *กฎหมายอาญา ภาคความผิด*, กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532, หน้า 126.

¹⁷ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล, *การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Data Privacy)*, สืบค้น 1 กุมภาพันธ์ 2560,

from: <https://www.etcommission.go.th/home/files/article/article-dp.pdf>

¹⁸ ศิริกุล ภูพันธ์, *เรื่องเดิม*, หน้า 84 – 88

ข่าวสารที่ไม่สามารถพิสูจน์ตัวบุคคลได้ ข้อมูลข่าวสารที่สามารถพิสูจน์และระบุตัวบุคคลได้ คือ สิ่งที่สามารถบอกลักษณะที่ทำให้รู้จักบุคคล จากข้อมูลข่าวสารนั้นได้ หรือเรียกได้ว่าเป็นข้อมูลที่บอกถึงตัวตนของบุคคล หรือเป็นข้อมูลที่แสดงถึงลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างไปจากบุคคลอื่น เช่น

(1) ชื่อ นามสกุล ฉายาหรือนามแฝง หรือเลขรหัสประจำตัวบัตรประชาชน หมายเลขรหัสประจำตัวนักศึกษา หมายเลขบัตรประจำตัวข้าราชการ หมายเลขหนังสือเดินทาง หมายเลขประกันสังคม หมายเลขบัญชีเงินฝากธนาคาร หมายเลขบัตรเครดิต หมายเลขโทรศัพท์พื้นฐาน หมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ในระบบจดทะเบียน และระบบเติมเงินที่ได้ลงทะเบียนเรียบร้อยแล้ว และรวมถึงหมายเลขสมาชิกการใช้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ได้ลงทะเบียนไว้โดยถูกต้อง

(2) ลักษณะทางกายภาพของบุคคลที่สามารถมองเห็นได้จากภายนอก เช่น ความสูง สีผิว ลักษณะโครงสร้างทางใบหน้าและร่างกาย หรือลักษณะความพิการของบุคคล

(3) ข้อมูลต่างๆ ที่ทำให้ทราบและระบุตัวบุคคลนั้น ได้แก่ ยศ ตำแหน่ง หรือสถานะทางสังคม ซึ่งสามารถทราบว่าเป็นผู้ใด เช่น ตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎร นายกรัฐมนตรี ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร ตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

(4) ข้อมูลที่มีลักษณะเป็นการประเมินคุณค่าของบุคคล ทศนคติ ต่อบุคคลการประพฤติปฏิบัติ และพฤติกรรมกระทำต่างๆ ของบุคคล ซึ่งข้อมูลข่าวสารเหล่านี้ เป็นสิ่งที่สื่อให้เห็นถึงความคิดของบุคคล ซึ่งสามารถแสดงออกถึงความมีตัวตนของบุคคล ได้ทั้งสิ้น เช่น ผลคะแนนจากการสอบการประเมินผลงาน หรือการให้ความเห็นเกี่ยวกับความประพฤติและการกระทำของบุคคล เป็นการแสดงให้เห็นถึงคุณค่า คุณสมบัติที่แสดงถึงความเป็นตัวตนของบุคคลนั้นได้

3) ข้อมูลที่ไม่สามารถพิสูจน์ตัวบุคคลได้ (Anonymous Data) คือ ข้อมูลข่าวสารประเภทที่ไม่สามารถบ่งชี้ หรือพิสูจน์ตัวบุคคล แต่อาจเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลได้ ในกรณีที่มีการพิสูจน์ตัวบุคคลได้ จากการรวมกันของคำ หรือข้อความใด ข้อความหนึ่ง หรือหลายข้อความ ที่อาจได้มาจากข้อมูลหลาย ๆ ประเภท หลายแหล่งที่มาประมวลผลเข้าด้วยกันแล้ว ทำให้สามารถเชื่อมโยงและนำไปสู่การสามารถพิสูจน์ตัวบุคคล ไม่ว่าจะผ่านทางตรงหรือทางอ้อม อย่างไรก็ดี ข้อมูลที่ไม่สามารถพิสูจน์ตัวบุคคลได้ (Anonymous Data) ได้ในทันที หรือไม่สามารถพิสูจน์ตัวบุคคลได้ โดยลำพัง แต่หากสามารถรวบรวมและประมวลผลด้วยวิธีการใด ๆ ก็ตามแล้ว ทำให้สามารถพิสูจน์ตัวบุคคลได้ ก็ตกอยู่ในความหมายของคำว่า ข้อมูลส่วนบุคคล กล่าวโดยสรุป คำนิยามของข้อมูลส่วนบุคคล ในความหมายอย่างกว้าง หมายถึง ข้อมูลข่าวสารใดๆ ที่เกี่ยวกับบุคคล ซึ่งระบุ หรือ

¹⁹ ปรินญา โรหิตาคณี, “ปัญหาการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่”, วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2550, หน้า 44-45.

สามารถระบุตัวบุคคลได้โดยตรง หรือโดยทางอ้อม จากข้อมูลข่าวสารนั้น ๆ ล้วนตกอยู่ในบริบทของคำว่าข้อมูลส่วนบุคคลทั้งสิ้น²⁰

1.1.3 ข้อมูลส่วนบุคคลในความหมายอย่างแคบ

ในปัจจุบัน นักวิชาการส่วนใหญ่ เห็นตรงกันว่าข้อมูลข่าวสารประเภทนี้เป็นความลับ หรือข้อมูลที่มีความละเอียดอ่อน (Sensitive Data)²¹ เป็นขอบเขตความหมาย และนัยที่แท้จริงของคำว่าข้อมูลส่วนบุคคล ในความหมายอย่างแคบ เช่น ข้อมูลที่เกี่ยวกับเชื้อชาติ ลัทธิทางการเมือง ลัทธิทางศาสนา สุขภาพ ชีวิตสมรส และประวัติอาชญากรรม การติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์ พฤติกรรมเพศสัมพันธ์ พฤติกรรม หรือ รสนิยมทางเพศ ซึ่งการให้คำนิยามความหมายคำว่าข้อมูลส่วนบุคคล ในความหมายอย่างแคบ จะทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลบางประเภท ไม่อยู่ในขอบเขตของการคุ้มครองตามกฎหมายได้

ดังนั้น ในทางปฏิบัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นกฎหมายกลาง หรือกฎหมายแม่บท ต้องบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ในความหมายอย่างกว้าง เพราะให้ความคุ้มครองได้อย่างสมบูรณ์ที่สุด จะเห็นได้ว่าประเภทของข้อมูล จะพบว่าข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นความลับ หรือข้อมูลที่มีความละเอียดอ่อนนั้น เป็นเรื่องส่วนตัวที่เจ้าของข้อมูลไม่ต้องการให้บุคคลใดรู้เห็น หรือทราบข้อมูลของเขาแต่ประการใด เพราะจะกระทบต่อชื่อเสียง เกียรติยศ และการดำรงอยู่โดยทั่วไป กฎหมายว่าด้วยการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของนานาประเทศ จึงให้ความคุ้มครองข้อมูลประเภทนี้ มากกว่าข้อมูลข่าวสารโดยทั่วไป โดยห้ามมีการจัดเก็บข้อมูลเหล่านี้โดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าของข้อมูลโดยเด็ดขาด

1.1.4 รูปแบบการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในปัจจุบัน

แนวความคิดการสร้างหลักเกณฑ์แห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data Protection) ซึ่งในปัจจุบัน หลายฝ่ายให้ความสำคัญต่อสิทธิความเป็นส่วนตัว ในข้อมูลส่วนบุคคลของมนุษย์ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร มีความจำเป็นต่อการดำเนินกิจกรรมของสังคม การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เป็นสิทธิส่วนหนึ่งของสิทธิที่จะรู้ (Right to know) ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ในการรับรู้แสวงหาหรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในครอบครองของภาครัฐ โดยมีหลักกฎหมาย กฎ ระเบียบที่ให้เจ้าหน้าที่รัฐ มีอำนาจ และหน้าที่

²⁰ ประคอง ตรีศาสตร์, มาตรฐานวิชาชีพด้านความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศระดับพื้นฐาน, สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2560, <http://www.jfo.moj.go.th/Article/01-CompTIA.pdf>,

²¹ รายงานการพิจารณาตีพิมพ์ของคณะกรรมการการสาธารณสุข สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เรื่อง “ระบบสารสนเทศด้านมาตรฐานและข้อมูลการแพทย์”, สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2560, from: http://www.w3c.senate.go.th/pictures/comm/1550/file_1470037098.pdf,

คุ้มครองข้อมูลข่าวสารหรือแทรกแซง การเข้าถึงและนำไปใช้ได้²² กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ใช้ในประเทศต่าง ๆ มี 2 รูปแบบ²³ ดังนี้

1) การให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยการบัญญัติ กฎหมายกลาง (Comprehensive Law) ซึ่งเป็นกฎหมายที่บังคับใช้กับผู้บันทึกและจัดเก็บข้อมูลของประชาชนทุกประเภท ทั้งของภาครัฐและเอกชน ทั้งข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเงิน ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับการลงทุน เกี่ยวกับการบริโภค ฯลฯ รูปแบบบัญญัติกฎหมายกลาง เป็นรูปแบบที่นิยมใช้กันมาก

2) รูปแบบบัญญัติกฎหมายเฉพาะเรื่อง (Sectoral Law) เป็นกฎหมายที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเฉพาะเรื่อง เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการเงิน เกี่ยวกับทางการแพทย์เกี่ยวกับการบริโภค การบัญญัติกฎหมายเฉพาะสำหรับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลนั้น มีข้อเสีย กล่าวคือ ถ้าเกิดการละเมิดในส่วนที่ไม่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายเฉพาะ ก็จะไม่ได้รับการคุ้มครองความเป็นจริง คือการละเมิดข้อมูลส่วนตัวนั้น เกิดได้ทุกกรณีและทุกโอกาส จึงเป็นไปได้ยากที่กฎหมายเฉพาะจะครอบคลุมได้ทั่วถึง

1.2 ความหมาย และความเป็นมาของทะเบียนประวัติอาชญากรรม

1.2.1 ความหมายของทะเบียนประวัติอาชญากรรม

อาชญากรรม²⁴ มีผู้ให้ความหมายไว้แตกต่างกัน สามารถสรุปได้ ดังนี้

อาชญากรรมในความหมายอย่างกว้าง หมายถึง พฤติกรรมที่มีการกระทำผิดโดยผู้กระทำผิด มีเจตนาในการกระทำความผิด กล่าว โดยเป็นการกระทำความผิดที่มีลักษณะร้ายแรง มีความรุนแรงและเป็นอันตรายต่อสังคม ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบจำนวนมากต่อสังคม อันเป็นการกระทำที่มีการละเมิดต่อกฎหมายบ้านเมือง ผู้กระทำผิดจะต้องได้รับโทษ ทั้งที่ไม่เป็นทางการจากสมาชิกในสังคม อาทิ การดำเนิน ติเตียน การไม่คบหาสมาคมด้วย และการได้รับโทษที่เป็นทางการจากข้อกำหนดของกฎหมายบ้านเมือง โดยผู้กระทำผิดจะต้องถูกลงโทษโดยผ่านกระบวนการยุติธรรมเป็นสำคัญ ส่วนอาชญากรรมในความหมายอย่างแคบ คือ พฤติกรรมที่เป็นการละเมิดต่อกฎหมายอาญาเท่านั้น โดยการพิจารณาพฤติกรรมกระทำของบุคคลในสังคม ตามข้อกำหนดของกฎหมายอาญาเท่านั้น ไม่ได้คำนึงถึงเจตนา หรือลักษณะของความผิดแต่อย่างใด

อาชญากรรมในทางกฎหมาย เป็นการกระทำที่มีความผิดและมีบทลงโทษทางอาญาเป็นหลัก โดยการกระทำความผิดทางอาญา แบ่งเป็น 2 ประเภท²⁵ คือ อาชญากรรมที่มี

²² สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของทางราชการ, สิทธิรับรู้ข่าวสารของประชาชน ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540, พิมพ์ครั้งที่ 3, หน้า 12.

²³ มนุ อรรถิถดลชยฐ์, การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและความมั่นคงปลอดภัยจากการใช้คลาวด์ ตอนที่ 2, สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2560, from: <http://www.ictandservices.blogspot.com/2012/06/2.html>, สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2560

²⁴ ประเทือง ธานีผล, อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2552, หน้า 8.

ความชั่วร้ายในตัวเอง (Mala in se) อาชญากรรมที่ไม่มีความชั่วร้ายในตัวเอง (Mala prohibita) การกระทำที่ละเมิดกฎหมายอาญา การกระทำใด ๆ ไม่ว่าจะน่าประหลาด น่าลงโทษ มากสักเพียงใด หรือไม่ว่าจะเป็นการผิดศีลธรรมมากเพียงใด ก็ไม่ถือว่าเป็นอาชญากรรม ถ้าไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายห้ามไว้ การกระทำ หรือละเว้นการกระทำใด ๆ ซึ่งกฎหมายมหาชนได้บัญญัติห้ามไว้ เพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ และถ้าผู้ใด ผ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม จะถูกลงโทษโดยวิธีดำเนินการกระบวนพิจารณาทางศาล การกระทำโดยมีเจตนาละเมิดกฎหมายอาญา หรือละเว้นไม่กระทำในสิ่งที่กฎหมายอาญายังบังคับให้กระทำ โดยไม่มีข้อแก้ตัวที่สมเหตุสมผล ซึ่งทำให้รัฐต้องดำเนินการลงโทษ ในฐานะที่เป็นความผิด ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่าอาชญากรรมทางด้านกฎหมาย คือ การกระทำความผิดทางอาญา และผู้กระทำความผิดทางอาญา จึงถือว่าเป็นอาชญากร ยกเว้นการกระทำความผิดเล็กน้อย ๆ ซึ่งถือเป็นความผิดทางลหุโทษ หรือเด็กที่กระทำความผิด ก็จะถือว่าเป็นอาชญากร²⁶

อาชญากรรมทางด้านสังคม มีความหมาย ตามชื่อ คือ สังคม โดยถือเอาความประพฤติเป็นใหญ่ ซึ่งหมายถึง การประพฤติปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่ชั่วร้าย สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น ให้ได้รับความทุกข์ทรมาน หรือได้รับความเจ็บปวดทั้งร่างกายหรือจิตใจ ไม่เคารพต่อประโยชน์หรือสิทธิของบุคคลอื่น หรือเบียดเบียนซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นภัยต่อสังคม ก็ถือว่าเป็นอาชญากรรมทางด้านสังคม เช่นกัน²⁷

อาชญากร คือ ผู้กระทำความผิดทางอาญาที่ศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่า มีความผิด และลงโทษทางอาญา เนื่องจากทะเบียนประวัติอาชญากรไม่มีคำนิยามไว้เฉพาะ จึงอาจนิยามความหมาย ได้จากแนวทางการปฏิบัติของหน่วยงานรัฐและหน่วยงานอื่น ๆ หรือในทางวิชาการ นิติศาสตร์และนิติวิทยาศาสตร์ สรุปได้ ดังนี้

ตามระเบียบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ.2554 ลงวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.2554 บทที่ 4 การคัดแยก และทำลายแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือ และรายการประวัติหรือบัญชีประวัติ สรุปได้ว่า ข้อมูลตามทะเบียนประวัติอาชญากร การทำความผิดทางอาญาทุกชนิด เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาดำเนินคดี จะต้องมีการทำประวัติอาชญากรรม เมื่อมีการจัดทำขึ้นแล้ว จะถูกจัดเก็บไว้ เมื่อมีการสั่งฟ้องดำเนินคดี มีคำพิพากษา ก็จะทำการลงบันทึกถึงผลการดำเนินคดี ได้แก่ ศาลสั่งยกฟ้อง หรือสั่งลงโทษ ก็จะลงต่อท้ายไว้ การเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนี้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540²⁸ ซึ่งทะเบียนประวัติอาชญากรนี้ เป็นเอกสารที่รวบรวมข้อมูล

²⁵ อรรถพร ชูบำรุง, *อาญาวิทยา*, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2552, หน้า 30 -35.

²⁶ ประเทือง ธนิยผล, *เรื่องเดียวกัน*, หน้า 11 - 14.

²⁷ อาชญากร, สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2560, from: <https://www.gotoknow.org/posts/336206>

²⁸ ทะเบียนประวัติอาชญากร, สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2560, from: <http://www.criminal.police.go.th>, สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2560

เกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิด เช่น ชื่อ นามสกุลของผู้กระทำความผิด ลักษณะและพฤติการณ์ในการกระทำความผิด เป็นต้น โดยข้อมูลต่าง ๆ ในทะเบียนประวัติอาชญากรนี้ จะเป็นข้อมูลที่สำคัญสำหรับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา²⁹ เช่นเจ้าหน้าที่ตำรวจ สามารถใช้ข้อมูลในทะเบียนประวัติอาชญากร ในการพิจารณาสืบสวนสอบสวนหาหลักฐานและบุคคลผู้กระทำความผิดได้ ศาล หรือผู้พิพากษา สามารถใช้ข้อมูลในทะเบียนประวัติอาชญากร ในการพิจารณาตัดสินคดีบังคับโทษ ให้เหมาะสมกับความผิดที่บุคคลนั้นได้กระทำได้³⁰

จึงอาจสรุปได้ว่า ทะเบียนประวัติอาชญากร การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล ผู้กระทำความผิดลักษณะและพฤติการณ์ในการกระทำความผิด โดยข้อมูลต่างๆ ในทะเบียนประวัติอาชญากรนี้ จะเป็นข้อมูลที่สำคัญ สำหรับใช้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยการจัดทำรวบรวม การนำไปใช้เป็นอำนาจและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ ตามที่กฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้ เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ สามารถใช้ข้อมูลในทะเบียนประวัติอาชญากร ในการพิจารณาสืบสวนสอบสวนหาหลักฐานและบุคคลผู้กระทำความผิดได้ ศาลหรือผู้พิพากษาส่งสามารถใช้ข้อมูลในทะเบียนประวัติอาชญากร ในการพิจารณาตัดสินคดีบังคับโทษให้เหมาะสมกับความผิดที่บุคคลนั้นได้กระทำได้

2. แนวคิดที่เกี่ยวข้องการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล

แนวคิดที่เกี่ยวข้องการคุ้มครองสิทธิ ในข้อมูลส่วนบุคคล ถือเป็นหลักการสำคัญที่รัฐจะต้องมีการคุ้มครอง ให้ประชาชนได้มีความมั่นใจในความเป็นส่วนหนึ่งของรัฐ ในการคุ้มครองในรูปของรัฐธรรมนูญ และรูปแบบกฎหมายที่บัญญัติไว้ อีกทั้งยังเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของมนุษย์ โดยเฉพาะสิทธิในปัจเจกของบุคคล พบว่านานาประเทศทั่วโลก ต่างมีการประกาศเพื่อให้มีการรับรองคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ภายใต้การประกาศขององค์การสหประชาชาติ ค.ศ.1984 (United Nations Organization - UN)³¹ เพื่อรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของมนุษย์ โดยกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของแต่ละรัฐ อันเป็นการวางพื้นฐานความสัมพันธ์

²⁹ พัชรา ลินลอยมา, เอกสารคำสอนวิชา การทะเบียนประวัติอาชญากร โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2560,
from: http://www.webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:k_EzwmOw7_RQJ: www.ajampat.com/data/document_record-history.pdf+&cd=6&hl=th&ct=clnk&gl=th

³⁰ จงสวัสดิ์ พิธิฐพัชร, “การนำรูปแบบ กระบวนการ และนโยบายของการลงทะเบียนประวัติอาชญากรมาใช้กับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย” นิติศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2560,
From: <https://www.gotoknow.org/posts/486952>

³¹ Dick Howard, “Constitutions and Constitutionalism in Central and Eastern Europe,” CSEM ODIHR Bulletin 2, (Winter 1994): 1-8. อ้างถึงใน, พันธุ์เทพ วิฑิตอนันท์, กฎหมายข้อมูลข่าวสารของทางราชการ, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2559, หน้า 3.

กำหนด บทบาทอำนาจหน้าที่ให้รัฐ หรือองค์กรของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่รัฐ จะต้องรับรอง และผูกพันต่อการบังคับใช้กฎหมาย³²

แนวคิดที่ว่าด้วยข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data) ถือเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจ วิวัฒนาการ ความหมาย ความเป็นมา และรูปแบบการให้ความคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัว ในข้อมูลส่วนบุคคลอันจะนำไปสู่การวิเคราะห์ ปัญหาการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของการคุ้มครองสิทธิ ในความเป็นส่วนตัวตามรัฐธรรมนูญ³³ ซึ่งรองรับการหลักการของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์³⁴

แนวความคิดของความเป็นส่วนตัว ได้มีการพัฒนามาตลอด ตั้งแต่สมัยโบราณแต่จะมากบ้าง น้อยบ้าง ขึ้นอยู่กับบริบทของสังคมและวัฒนธรรมในช่วงเวลานั้น ๆ แต่อย่างไรก็ดี พัฒนาการครั้งสำคัญ ที่เห็นว่ามีผลชัดเจนในการพัฒนาแนวคิดการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวมากที่สุด คือ เมื่อมีการเผยแพร่บทความ “The Right to Privacy” โดย Samuel D. Warren และ Louis D. Brandeis บทความดังกล่าว เป็นผลสะท้อนของการพัฒนาเทคโนโลยีในช่วงปี ค.ศ.1890 เป็นช่วงที่มีการเกิดขึ้นของโทรเลข โทรศัพท์ การมีแท่นพิมพ์หนังสือและการคิดค้นเครื่องมือเครื่องใช้ใหม่ ๆ และการพัฒนาระบบธุรกิจ ซึ่งความก้าวหน้าดังกล่าวนี้ ทำให้มีความจำเป็นต้องให้ความคุ้มครองแก่บุคคล เพราะพัฒนาการของเทคโนโลยีดังกล่าว ทำให้เกิดการคุกคามสิทธิประโยชน์ของบุคคล “The Right to Privacy”³⁵

ส่วนการมองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เป็นออกเป็น 2 แง่มุม คือ (1) ความเป็นส่วนตัวในแง่นามธรรม ได้แก่ การที่บุคคลมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนความเชื่อถือ ศรัทธาในลัทธิศาสนา (2) ความเป็นส่วนตัวในทางรูปธรรม ได้แก่ สิทธิที่จะอยู่ลำพังปราศจากการรบกวน และปราศจากการแทรกแซงจากสังคม การอยู่อย่างสันโดษ ไม่ติดต่อกับสัมพันธ์กับสังคม บทความดังกล่าว แม้จะทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ เกี่ยวกับความสำคัญของการให้ความคุ้มครองความเป็นส่วนตัว และทำให้ทั้งนักกฎหมายและประชาชนทั่วไป หันมาตระหนักถึงสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวมากขึ้น แต่หลักการดังกล่าว ก็มีได้ถูกนำมาเป็นบรรทัดฐาน

³² บรรเจิด ลิงคะเนติ, หลักพื้นฐานของสิทธิ เสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ, พิมพ์ครั้งที่ 3 ปรับปรุงใหม่ กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2552, หน้า 31 - 32.

³³ นคร เสรีรักษ์, ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านข้อมูลส่วนบุคคล, <http://www.fpps.or.th/news.php?detail=n1410185737>, สืบค้น 1 ตุลาคม 2559)

³⁴ นคร เสรีรักษ์, ความเป็นส่วนตัว: ความคิด ความรู้ ความจริงและพัฒนาการเรื่องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทย, กรุงเทพมหานคร: พี (พรส), 2557, หน้า 79 – 102.

³⁵ Doug Linder, The Right of Privacy, <http://www.law2.umkc.edu/faculty/projects/ftrials/conlaw/rightofprivacy.html>, สืบค้น 1 กุมภาพันธ์ 2560

ของกระบวนการยุติธรรม เพียงแต่มีการนำมาใช้ในการพิจารณาในบางคดี และไม่ได้นำมาใช้
อย่างสม่ำเสมอ³⁶

แนวคิดความเป็นส่วนตัวในทางวัฒนธรรม จากการเลือกวิถีการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม
การเลือกทำให้มนุษย์ในแต่ละกลุ่ม แต่ละสังคม มีความแตกต่างกัน ทั้งทางด้านทัศนคติ ค่านิยม
และพฤติกรรม อันมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของแต่ละสังคม การเกิดขึ้นของกฎหมาย
หรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในสังคม เป็นเรื่องปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรม และวิวัฒนาการแปรเปลี่ยนไป
โดยมนุษย์มีส่วนสร้าง หรือปรุงแต่งปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น เป็นปรากฏการณ์ที่มีความหมาย และ
มีวัตถุประสงค์ปรากฏการณ์เหล่านั้น จึงมีคุณค่า (Value) อยู่ในตัวเองเสมอ การสังมคุณค่าดังกล่าว
ได้สืบทอดปฏิบัติสืบทอดกันมา และพัฒนาเป็นจารีตประเพณี เป็นกฎเกณฑ์และกฎหมายตามลำดับ
ความเป็นส่วนตัวในฐานะที่เป็นกฎเกณฑ์ทางวัฒนธรรมประการหนึ่ง การศึกษาข้อความคิด
ของความเป็นส่วนตัว จึงสามารถศึกษาได้จากวัฒนธรรมและแนวทางปฏิบัติของสังคม โดยอ้างอิง
คำอธิบายทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาเป็นสำคัญ³⁷

ขอบเขตของความเป็นส่วนตัว เพื่อเป็นแนวทางการพิจารณา ได้แก่ (1) เป็นเรื่อง
เกี่ยวกับเนื้อตัวร่างกายของบุคคล (2) เป็นเรื่องเกี่ยวกับทรัพย์สินของบุคคล (3) เป็นเรื่องเกี่ยวกับ
ครอบครัว ได้แก่ บุคคลในครอบครัว ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว เพศสัมพันธ์ การเกิด
การตายของบุคคลในครอบครัว (4) เป็นเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรมทางสังคม และวัฒนธรรม เช่น
แนวทางการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ และการติดต่อสื่อสาร (5) เป็นเรื่องเกี่ยวกับแนวความคิด
ทัศนคติ ความเชื่อในลัทธิ หรือศาสนา หรือลัทธิทางการเมือง (6) เป็นเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์
กับบุคคลอื่น ๆ เช่นความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน หรือภายในกลุ่มบุคคลที่ตั้งขึ้น (7) เป็น
เรื่องเกี่ยวกับกรณีอื่นๆ ที่อาจถือได้ว่าเป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคล³⁸

³⁶ ญัฐพล เกตุจันทร์, น โยบายความเป็นส่วนตัว, สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2560,

from: https://www.plus.google.com/1101275212_84933151818,

³⁷ ทินกร อุ่นจิตติ, การวิเคราะห์หีบหบาท และข้อบังคับของนโยบายความเป็นส่วนตัว บนสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งผลต่อการละเมิด
สิทธิส่วนบุคคลในประเทศไทย, สืบค้น 1 ตุลาคม 2559, from: http://www.mediaartsdesign.org/project_detail.php?project_id=479,

³⁸ กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล, สืบค้น 1 ตุลาคม 2559,

From: <http://web.yru.ac.th/pimonpun/4123506/Midterm/Data%20Protection%20Law.doc>

3. แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในระดับสากล³⁹

สำหรับหลักพื้นฐานของกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ในระดับสากลนั้นมีหลักการสำคัญที่เป็นหัวใจของเรื่องอยู่ 9 ประการ ดังนี้

3.1 หลักข้อจำกัดในการเก็บข้อมูล ในการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลที่จัดเก็บจะต้องได้มาโดยวิธีการที่ถูกต้องและชอบด้วยกฎหมาย โดยจะต้องให้บุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลรับทราบและยินยอมในการจัดเก็บข้อมูลนั้น โดยที่ผู้ที่มีอำนาจในการจัดเก็บและประมวลข้อมูลจะต้องกระทำอย่างจำกัดเท่าที่จำเป็น

3.2 หลักคุณภาพของข้อมูล ข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บ ควรมีความเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ในการใช้งาน ต้องเป็นข้อมูลถูกต้องสมบูรณ์และปรับปรุงให้ตรงตามความเป็นจริงเสมอ

3.3 หลักการกำหนดวัตถุประสงค์ ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคล ก่อนที่จะมีการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลนั้น หรือในเวลาที่ทำกรประมวลผล ฉะนั้นการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลในภายหลัง สามารถกระทำได้เฉพาะเพื่อให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ หรือไม่จัดกับวัตถุประสงค์

3.4 หลักการใช้ข้อมูลอย่างจำกัด การใช้ข้อมูล จะกระทำโดยขัดต่อวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บมิได้ เว้นแต่ได้รับความยินยอมจากบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูล หรือได้รับอนุญาตตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด

3.5 หลักการรักษาความปลอดภัย ต้องจัดให้มีมาตรการรักษาความปลอดภัยในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อป้องกันความเสี่ยง การเข้าถึง การทำลาย การใช้ เปลี่ยนแปลงแก้ไข หรือการเปิดเผยข้อมูล โดยไม่ได้รับอนุญาต

3.6 หลักการเปิดเผยข้อมูล ต้องกำหนดวิธีการทั่วไปในการเปิดเผยข้อมูล รูปแบบของการเปิดเผยข้อมูล หลักเกณฑ์ในการขอให้มีการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งต้องไม่เป็นการกระทบต่อความเป็นอยู่ส่วนตัวของเจ้าของข้อมูล

3.7 หลักการมีส่วนร่วมของเจ้าของข้อมูล กำหนดให้มีสิทธิต่างๆ ดังต่อไปนี้ได้รับการแจ้งว่ามีข้อมูลของตนจัดเก็บอยู่ ตรวจสอบข้อมูลของตนที่มีผู้จัดเก็บขอให้แก้ไขข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ปฏิเสธในการจัดเก็บข้อมูลของตน

3.8 หลักความรับผิดชอบ กำหนดความรับผิดชอบ ในกรณีที่มีการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล

³⁹จันทร์จิรา เอี่ยมมยุรา, “แนวคิดและหลักการร่างกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทย,” *วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์* 34,4 (ธันวาคม 2547) หน้า 653-657.

3.9 หลักข้อจำกัดในการส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลให้แก่บุคคลอื่นข้ามพรมแดน ซึ่งเป็น การป้องกันการ โอนข้อมูลส่วนบุคคล ไปยังประเทศที่มีได้มีกฎหมายและวิธีปฏิบัติที่สามารถ ให้หลักประกัน และคุ้มครองข้อมูลอย่างเพียงพอ เว้นแต่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล

4. แนวคิดการแทรกแซงข้อมูลส่วนบุคคล

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR)⁴⁰ โดยไม่ได้กำหนดข้อยกเว้นใน ข้อ 17 กล่าวว่า “บุคคลจะถูกแทรกแซงความเป็นส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน หรือการติดต่อสื่อสารโดยพลการ หรือไม่ชอบด้วยกฎหมายมิได้ และจะถูกหลบหลู่เกียรติและชื่อเสียงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมิได้” คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนหมายเหตุไว้ว่า ประเทศสมาชิก ICCPR มีข้อผูกมัดที่จะ “มีกฎหมาย หรือมาตรการอื่นๆ เพื่อห้ามการแทรกแซงและจู่โจมดังกล่าวดังเช่นการคุ้มครองสิทธิและประเทศไทย เป็นภาคีปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชนเช่นเดียวกับรัฐสมาชิกอาเซียนอื่นๆ ตั้งแต่วันที่ 18 พฤศจิกายน 2555 ซึ่งข้อ 21 ระบุว่า “บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะเป็นอิสระจากการแทรกแซง ตามอำเภอใจในความเป็นส่วนตัว ครอบครัว ที่อยู่อาศัย หรือการสื่อสาร ซึ่งรวมถึงข้อมูลส่วนบุคคล หรือการดูหมิ่นเกียรติและชื่อเสียงของบุคคลนั้น บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองทาง กฎหมายจากการแทรกแซง หรือการดูหมิ่นดังกล่าว”⁴¹

หลักความชอบด้วยกฎหมาย ต้องมีกฎหมายรองรับ รัฐต้องไม่รับรองหรือปฏิบัติ ตามมาตรการที่แทรกแซงสิทธิความเป็นส่วนตัวโดยปราศจากข้อกฎหมายรองรับ โดยข้อกฎหมาย ดังกล่าว ต้องมีอยู่แล้ว สาธารณชนสามารถเข้าถึงได้และสอดคล้องกับมาตรฐานว่าด้วยความชัดเจน และความเที่ยงตรงที่เพียงพอ จะประกันได้ว่าบุคคลจะได้รับแจ้งล่วงหน้าถึงการใช้อกฎหมาย และ เล็งเห็นผลที่จะเกิดขึ้นจากการใช้อกฎหมายได้ เมื่อพิจารณาถึงอัตราการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ที่เป็นอยู่ กฎหมายที่จำกัดสิทธิความเป็นส่วนตัว ควรได้รับการทบทวนเป็นระยะ ทั้งนี้ โดยผ่าน กระบวนการนิติบัญญัติ หรือการกำกับดูแลอย่างมีส่วนร่วม⁴²

⁴⁰ International Covenant on Civil and Political Rights, สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2560

https://www.treaties.un.org/pages/View_Details.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV-4&chapter=4&lang=en#EndDec,

⁴¹ปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน, สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2560, from: <http://www.asean.org/news/asean-statement-communicues/item/asean-human-rights-declaration>,

⁴²Frank La Rue, รายงานของผู้รายงานพิเศษว่าด้วยการส่งเสริมและการคุ้มครองสิทธิที่จะมีเสรีภาพ ในความคิดเห็นและการ แสดงออก (Report of the UN Special Rapporteur on the promotion and protection of the right to freedom of opinion and expression), 16 พฤษภาคม 2554 from: http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/17session/a.hrc.17.27_en.pdf

หลักความได้สัดส่วน การแทรกแซง ควรถือเป็นการกระทำที่มีความรุดล้าเป็นอย่างมาก แทรกแซงสิทธิความเป็นส่วนตัวและเสรีภาพ ในความคิดเห็น และการแสดงออก ซึ่งเป็นการคุกคามรากฐานของสังคมประชาธิปไตย การตัดสินใจใด ๆ เกี่ยวกับการสอดแนมการสื่อสาร ต้องกระทำโดยชั่งน้ำหนักประโยชน์ที่เล็งเห็นว่าจะได้รับเปรียบเทียบกับโทษที่อาจเกิดกับสิทธิของบุคคลและผลประโยชน์อื่น ๆ และควรคำนึงถึงความอ่อนไหวของข้อมูล และความร้ายแรงของการละเมิดสิทธิกฎหมายที่อนุญาตให้มีการสอดแนม ทำได้เฉพาะโดยหน่วยงานของรัฐที่ถูกระบุอย่างเจาะจง เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ชอบธรรม ซึ่งสอดคล้องกับประโยชน์ในทางกฎหมายที่สำคัญ และมีความจำเป็นต่อสังคมประชาธิปไตย ไม่ควรนำมาตรการใด ๆ มาใช้ในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติบนฐานของเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความเห็นทางการเมือง หรือความเห็นอื่น ๆ ถิ่นกำเนิดทางชนชาติ หรือสังคม ทรัพย์สิน การเกิด หรือสถานภาพอื่นใด⁴³

หลักความเป็นส่วนตัว กล่าวอย่างเจาะจง หลักการนี้กำหนดว่า หากรัฐ พยายามหาหนทางเข้าถึง หรือใช้ข้อมูลที่ได้รับการคุ้มครอง ผ่านการสอดแนม การสื่อสารในบริบทของการสอบสวนทางอาญา รัฐจะต้องพิสูจน์ยืนยันต่อหน่วยงานตุลาการที่มีความรู้ความสามารถ เป็นอิสระ และไม่ลำเอียง ได้ว่ามีความเป็นไปได้สูงว่าอาชญากรรมร้ายแรงได้เกิดขึ้นแล้ว หรือกำลังจะเกิด พยานหลักฐานของอาชญากรรมดังกล่าว จะสามารถได้มาด้วยการเข้าถึงข้อมูลที่ได้รับการคุ้มครองที่ระบุไว้ใช้วิธีการสอบสวนอื่น ๆ ที่รุดล้าความเป็นส่วนตัวน้อยกว่านี้ จนไม่เหลือวิธีที่ใช้ได้แล้ว การเข้าถึงข้อมูลจะจำกัดอยู่เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องโดยชอบกับอาชญากรรมตามที่มีการกล่าวหา และข้อมูลส่วนเกินที่ได้รับมา จะต้องถูกทำลายหรือถูกส่งกลับโดยทันที และข้อมูลจะถูกเข้าถึงโดยหน่วยงานเฉพาะตามที่ระบุไว้ และจะถูกใช้สำหรับเป้าประสงค์เฉพาะ ตามที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น⁴⁴

กระบวนการอันควรตามกฎหมายกำหนด ให้รัฐต้องเคารพและประกันสิทธิมนุษยชนของบุคคล โดยดูแลให้มั่นใจได้ว่า ขั้นตอนปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมายที่กำหนด ดูแล การแทรกแซงสิทธิมนุษยชน ถูกแจกแจงอย่างชัดเจนในกฎหมาย มีการปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอและเป็นข้อมูลที่ประชาชนทั่วไปปรับทราบ กล่าวอย่างเจาะจง ในการตัดสินใจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของบุคคล บุคคลทุกคน ย่อมมีสิทธิเข้าถึงการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรม และอย่างเปิดเผยต่อสาธารณะภายในระยะเวลาที่เหมาะสม โดยหน่วยงานตุลาการที่เป็นอิสระ มีความรู้ความสามารถ และไม่ลำเอียง ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย เว้นแต่กรณีเร่งด่วนฉุกเฉิน กล่าวคือ เมื่อมีภัยเฉพาะหน้าซึ่งจะทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิตมนุษย์ ในกรณีเช่นนั้น จำเป็นต้องมีการขออนุมัติย้อนหลัง ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม

⁴³ หลักการระหว่างประเทศว่าด้วยการใช้หลักสิทธิมนุษยชนกับการสอดแนมการสื่อสาร, สืบค้น 11 กุมภาพันธ์ 2560,

⁴⁴ เรื่องเดียวกัน

การอ้างเพียงความเสี่ยงว่าอาจมีการหลบหนี หรือการทำลายพยานหลักฐาน ไม่อาจถือเป็นเหตุผลที่เพียงพอสำหรับการลงมือปฏิบัติก่อนแล้วขออ้อนุมัติย้อนหลัง⁴⁵

การตรวจสอบโดยสาธารณะ รัฐควรกำหนดให้มีกลไกตรวจสอบที่เป็นอิสระ เพื่อประกันความโปร่งใส และความพร้อมรับผิดของการสอดแนมการสื่อสาร กลไกตรวจสอบควรมีอำนาจในการเข้าถึงข้อมูลทุกอย่าง ที่อาจเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของรัฐ และหากเหมาะสม ควรมีอำนาจในการเข้าถึงข้อมูลที่เป็นความลับ หรือที่ถูกกปิด กลไกตรวจสอบ ควรมีอำนาจในการประเมินว่ารัฐได้ใช้อำนาจตามกฎหมายอย่างชอบธรรมหรือไม่ มีอำนาจประเมินว่ารัฐได้ตีพิมพ์เผยแพร่ข้อมูลการใช้และขอบเขตของเทคนิค และอำนาจ เกี่ยวกับการสอดแนมการสื่อสารอย่างโปร่งใส และอย่างแม่นยำหรือไม่ และมีอำนาจตีพิมพ์เผยแพร่รายงานตามกำหนดเวลาและข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการสอดแนมการสื่อสาร กลไกตรวจสอบที่เป็นอิสระนี้ ควรกำหนดให้มีความรู้ไปกับการตรวจสอบใดๆ ที่มีอยู่แล้ว โดยหน่วยงานอื่นของรัฐ⁴⁶

5. หลักการจำกัดสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลกับการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล

การที่มนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นสังคม ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น สมาชิกทุกคนในสังคมต่างก็มีสิทธิเสรีภาพในความเป็นส่วนตัว และสามารถกระทำสิ่งใด ๆ ได้ ภายในขอบเขตที่รัฐธรรมนูญกำหนด รับรองสิทธิเสรีภาพไว้⁴⁷ เมื่อประชาชนมาอยู่ร่วมกันเป็นจำนวนมาก จนเกิดสังคม ดังนั้น ในการรักษาความสงบเรียบร้อยให้กับประชาชน โดยส่วนใหญ่ บางเรื่องมีความจำเป็นต้องจำกัดสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชน เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนส่วนใหญ่ และเพื่อป้องกัน ไม่ให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นในสังคม ซึ่งเรียกว่า “ประโยชน์สาธารณะ” (Public Interest)⁴⁸ ในการกระทำของรัฐที่อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน ตามแนวคิดทางกฎหมายมหาชน รัฐต้องประสานดุลยภาพระหว่าง การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชนกับ

⁴⁵สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของทางราชการ, คู่มือนักบริหารการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไอเดียสแควร์, 2556, หน้า 26 - 27.

⁴⁶หลักการระหว่างประเทศว่าด้วยการใช้หลักสิทธิมนุษยชนกับการสอดแนมการสื่อสาร, สืบค้น 11 กุมภาพันธ์ 2560,

From: <https://www.necessaryandproportionate.org/th.>,

⁴⁷ฤทัย หงส์ศิริ และมานิตย์ จุมเปา, คำอธิบายกฎหมายข้อมูลข่าวสารของทางราชการ, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เม็ดสีการพิมพ์, 2542, หน้า 92 - 93.

⁴⁸เผชิญธรรมมา สารรงค์กุล, ประโยชน์สาธารณะ, สืบค้น 1 พฤศจิกายน 2559,

from: <https://www.gotknow.org/posts/521175>

ประโยชน์สาธารณะของประชาชนส่วนใหญ่ในสังคม ให้พอเหมาะพอดีด้วย ซึ่งถือว่าเป็นปรัชญาสำคัญของหลักกฎหมายมหาชน

5.1 หลักการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลเพื่อประโยชน์สาธารณะ (Public Interest)

จากคำจำกัดความของคำว่า ประโยชน์สาธารณะ เป็นข้อพิสูจน์ข้อแรกของกิจกรรมของฝ่ายปกครอง เพื่อประโยชน์สาธารณะ มิใช่เพื่อประโยชน์ของเอกชนรายหนึ่งรายใด กิจกรรมเหล่านี้ เรียกว่า บริการสาธารณะประโยชน์สาธารณะ อยู่ในการวางกรอบอำนาจหน้าที่ของฝ่ายปกครอง กล่าวคือ กิจกรรมที่ได้ดำเนินการโดยเอกชน ไม่สามารถจัดได้ว่าเป็น “บริการสาธารณะ” (Service Public)⁴⁹ ถือเป็นเหตุผลที่สำคัญประการหนึ่ง ในการจำกัดสิทธิส่วนบุคคล และหากพิจารณาประโยชน์สาธารณะ เป็นวัตถุประสงค์ของการดำเนินของรัฐเพื่อตอบสนองความต้องการของคนส่วนใหญ่ ส่วนอำนาจมหาชน เป็นวิธีดำเนินการที่ให้อำนาจเหนือปัจเจกชนเพื่อดำเนินการให้สำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้น หัวใจของกฎหมายมหาชน จึงอยู่ที่วัตถุประสงค์ของกิจกรรมของรัฐ ที่ต้องเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของคนส่วนใหญ่⁵⁰ ส่วนคำว่า “ความสงบเรียบร้อยของประชาชน” (Public Policy) การให้คำจำกัดความนั้น เป็นเรื่องยากที่จะจำกัดความได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ แต่ถ้ากล่าวถึงวัตถุประสงค์ อาจกล่าวได้ว่าความสงบเรียบร้อยของประชาชน มีความมุ่งหมายที่จะให้ยกขึ้นมาใช้ ในกรณีที่มีผลประโยชน์ส่วนรวมของสังคมขัดกับผลประโยชน์ส่วนตัว ผลประโยชน์ส่วนรวม ย่อมมีความสำคัญมากกว่า กล่าวโดยสรุป ความสงบเรียบร้อยของประชาชน หมายถึง ประโยชน์โดยทั่วไปของประเทศชาติ และสังคม⁵¹

หลักการจำกัดสิทธิของบุคคลเพื่อประโยชน์สาธารณะ ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 36 วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า “การกล่าว หรือไขข่าวแพร่หลาย ซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นส่วนตัว ตลอดจนการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้เป็นเจ้าของข้อมูลนั้น จะกระทำได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์สาธารณะ”⁵²

ความมั่นคงของรัฐ (National Security) นั้น อาจกล่าวโดยสรุปว่าเป็นสถานะเกี่ยวกับการธำรงรักษาป้องกันชาติบ้านเมืองให้ดำรงอยู่อย่างปลอดภัย มีเอกราชและอธิปไตยปลอดภัย

⁴⁹ นันทวัฒน์ บรมานันท์, ความหมายของประโยชน์สาธารณะ, สืบค้น 1 พฤศจิกายน 2559,

<http://www.pub-law.net/publaw/view.aspx?ID=461>

⁵⁰ อังกร วัฒนรุ่ง, การกระทำของฝ่ายปกครอง, สืบค้น 1 พฤศจิกายน 2559, http://www.bpp.go.th/bpp_st6/revolve/lawyer%2022_3_54/Actions%20of%20the%20Administration.doc

⁵¹ พิชัยศักดิ์ หวังนุกุล กับคณะ, หลักความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน, สืบค้น 1 พฤศจิกายน 2559, from: <http://www.stou.ac.th/schools/slw/upload/ex.40701-2.pdf>,

⁵² เจตนาธรณ์ จันทร์ศาสตร์, การจำกัดสิทธิและเสรีภาพทำได้เพื่อประโยชน์สาธารณะ, สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2560, from: <https://www.l3nr.org/posts/474114>, (สืบค้น 1 พฤศจิกายน 2559)

จากการคุกคามทั้งภายในและภายนอก การจำกัดสิทธิเสรีภาพเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 36 วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า “การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลติดต่อถึงกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการอื่นใด เพื่อให้ล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่งสื่อสารทั้งหลายที่บุคคลมีติดต่อถึงกัน จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน”⁵³

5.2 หลักการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลโดยหลักความยินยอม (Consent)

ตามแนวคิดนี้ มาจากหลักกฎหมายในเรื่องละเมิดที่ว่า “ความยินยอมไม่ทำให้เป็นละเมิด” มีความหมายว่า บุคคลซึ่งยอมต่อการกระทำอย่างหนึ่ง หรือบุคคลซึ่งเข้าเสี่ยงภัย ยอมรับความเสียหาย จะฟ้องคดีเกี่ยวกับการกระทำหรือความเสียหายนั้นมิได้ กล่าวคือ ความยินยอมของผู้เสียหาย ย่อมเป็นข้อแก้ตัว ซึ่งทำให้ผู้ซึ่งก่อความเสียหายไม่ต้องรับผิดชอบละเมิด และยอมไม่เป็นการผิดกฎหมาย ซึ่งตามกฎหมายเยอรมันก็ถือว่าไม่เป็นการผิดกฎหมาย หรือมิชอบกฎหมาย ใดๆก็ดี ความยินยอมของผู้เสียหายย่อมไม่มีผลอะไร หากได้พิจารณาถึงลักษณะการกระทำ ความยินยอมที่มีลักษณะขัดต่อศีลธรรมอันดี⁵⁴ ในประเทศฝรั่งเศส ถ้าเป็นความยินยอมที่เป็นความเสียหายเกี่ยวกับทรัพย์สิน สามารถยินยอมกันได้ ไม่ถือว่าเป็นความผิด⁵⁵ แต่ถ้าเป็นความเสียหายที่เกี่ยวกับร่างกายความยินยอมนั้น ก็ไม่มีผลอะไร ในบางกรณี การตกลงยินยอมเกี่ยวกับร่างกายก็อาจใช้บังคับกันได้⁵⁶ ถ้าเป็นการยินยอมตกลง เกี่ยวกับเพื่อความสะอาด เรียบร้อย หรือสุขภาพอนามัย หรือความสวยงามให้แพทย์ผ่าตัดเพื่อการรักษา หรือสูบเอาเลือดออกจากร่างกาย เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับผู้อื่น ถือว่าไม่มีความผิด

⁵³พัชร นิยมศิลป์, เปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงของชาติ: พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ. 2457, สืบค้น 1 พฤศจิกายน 2559, from: <http://www.pub-law.net/publaw/view.aspx?id=1479>, ()

⁵⁴พิชัยศักดิ์ ทรายางกูร, หลักความยินยอม, สืบค้น 1 พฤศจิกายน 2559, From: <http://www.stou.ac.th/Schools/Slw/upload/Ex%2040701-3.pdf>, (สืบค้น 1 พฤศจิกายน 2559)

⁵⁵หลักการและขอบเขตของการยินยอมของผู้เสียหาย ทำให้ไม่เป็นละเมิดตามกฎหมายไทย, หน้า66-68, สืบค้น 1 พฤศจิกายน 2559, from: http://www.digi.library.tu.ac.th/thesis/la/0922/09CHAPTER_3.pdf

⁵⁶การประนีประนอมยอมความ, สืบค้น 1 พฤศจิกายน 2559, from: http://www.natjar2001law.blogspot.com/2012/03/blog-post_10.html,

หลักความยินยอม ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติว่าด้วยสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ.2540⁵⁷ มาตรา 8 ซึ่งบัญญัติว่า “ข้อตกลง ประกาศ หรือคำแจ้งความที่ได้ทำไว้ล่วงหน้า เพื่อยกเว้น หรือจำกัดความรับผิดเพื่อละเมิดหรือผิดสัญญา ในความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย หรืออนามัยของผู้อื่น อันเกิดจากความจงใจหรือประมาท เลินเล่อของผู้ตกลง ผู้ประกาศ ผู้แจ้งความ หรือของบุคคลอื่น ซึ่งผู้ตกลง ผู้ประกาศ หรือผู้แจ้งความ ต้องรับผิดด้วย จะนำมาอ้างเป็นข้อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิด ไม่ได้”

5.3 หลักการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลโดยเอกสิทธิ์ตามกฎหมาย (Privilege)

เป็นหลักประกัน สิทธิภาพ เสรีภาพของราษฎร จากการใช้อำนาจตามอำเภอใจของ ฝ่ายบริหาร อันได้แก่ รัฐ หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ฝ่ายบริหารจะกระทำการใด ๆ ที่อาจเป็นผลกระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพของราษฎร คนใดคนหนึ่งได้ ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายให้อำนาจ และกระทำได้เฉพาะแต่ภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น โดยหลักแล้ว บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะกระทำการใด ๆ ได้ตามใจปรารถนา การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลนั้น เป็นข้อยกเว้นจากหลักทั่วไป⁵⁸

ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร องค์กรและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้มีอำนาจหน้าที่ สืบสวนสอบสวนคดีอาญา และผู้มีอำนาจหน้าที่รักษาความมั่นคงของรัฐ จะกระทำได้ก็แต่โดยอาศัย อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และเพียงเท่าที่กฎหมายให้อำนาจไว้เท่านั้น กล่าวโดยสรุป การจำกัดสิทธิ เสรีภาพของบุคคลโดยเอกสิทธิ์ ตามกฎหมายของรัฐหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีเอกสิทธิ์ตามกฎหมาย หรืออำนาจในฐานะฝ่ายปกครองที่จะจำกัดการใช้สิทธิและเสรีภาพ ของราษฎรแต่ละคน โดยการบังคับให้กระทำการบางอย่าง หรือห้ามมิให้กระทำการบางอย่างได้ ทั้งนี้ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น หรือเพื่อรักษาไว้ซึ่งประโยชน์มหาชน หรือประโยชน์ สาธารณะ ปัญหาคงมีแต่เพียงว่าทำอย่างไร ราษฎรจึงจะมั่นใจได้ว่าองค์กรต่าง ๆ ของรัฐ จะไม่ใช้อำนาจ จำกัดสิทธิ เสรีภาพ ตามอำเภอใจเท่านั้น

⁵⁷ แนวคิดสัญญาที่ไม่เป็นธรรมและการคุ้มครองผู้บริโภค โดยการค้าคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, สืบค้น 1 พฤศจิกายน 2559, [fm:http://www.doi.nrct.go.th/ListDoi/Download/185764/6edfd3c502cef25a6100c4818564a52f?Resolve_DOI=10.14457/STOU.th.e.2012.239html](http://www.doi.nrct.go.th/ListDoi/Download/185764/6edfd3c502cef25a6100c4818564a52f?Resolve_DOI=10.14457/STOU.th.e.2012.239html)

⁵⁸ พันธุ์เทพ วิฑิตอนันต์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 471 – 476.

6. ทฤษฎีทางอาญา

หลักการพิจารณาว่าการกระทำใด ควรจะเป็นความผิดอาญา หรือไม่นั้น เฮอร์เบิร์ต แอล แพ็กเกอร์ (Herbert L. Packer) ได้อธิบายไว้ในหนังสือชื่อ “The Limits of the Criminal Sanction” โดยวางหลักการไว้ 6 ประการ ดังนี้ คือ⁵⁹

- 1) การกระทำนั้น เป็นที่เห็นได้ชัดในหมู่มชนส่วนมากว่าเป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนต่อสังคม และหมู่มชนส่วนมาก มิได้ให้อภัยแก่การกระทำเช่นนั้น
- 2) ถ้าการกระทำดังกล่าว เป็นความผิดอาญาแล้ว จะไม่ขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษประการต่าง ๆ
- 3) การปราบปรามการกระทำเช่นนั้น กล่าวคือ การถือว่าการกระทำนั้น เป็นความผิดทางอาญา จะไม่มีผลเป็นการลดการกระทำที่สังคมเห็นว่าถูกต้องให้น้อยลงไป
- 4) หากเป็นความผิดอาญา จะมีการใช้บังคับกฎหมายอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน
- 5) การใช้กระบวนการยุติธรรมทางอาญากับการกระทำดังกล่าว จะไม่มีผลทำให้เกิดการใช้กระบวนการนั้น อย่างเกินขีดความสามารถทั้งทางด้านคุณภาพ และปริมาณ
- 6) ไม่มีมาตรการควบคุมอย่างสมเหตุสมผลอื่นๆ แล้ว นอกจากการใช้กฎหมายอาญากับกรณีที่เกิดขึ้น

หลักการเกี่ยวกับการใช้กฎหมายอาญา เพื่อกำหนดความรับผิดชอบทางอาญา การกำหนดความผิดทางอาญานั้น จะต้องพิจารณาถึงหลักการใช้กฎหมายอาญา ดังต่อไปนี้⁶⁰

- 1) กฎหมายอาญาชัดเจนในหลักการ เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางอาญาที่เป็นสากลว่า “Nullum crimen nulla poena sine lege” หรือแปลความเป็นภาษาอังกฤษว่า “No crime no punishment without law” หรือแปลความเป็นภาษาไทยว่า “ไม่มีความผิด ไม่มีกฎหมาย ไม่มีโทษ” ตามมาตรา 2 วรรคแรก แห่งประมวลกฎหมายอาญา
- 2) กฎหมายอาญา จะย้อนหลังให้ผลร้ายมิได้ ตามมาตรา 2 แห่งประมวลกฎหมายอาญา
- 3) การใช้กฎหมายอาญา จะต้องตีความโดยเคร่งครัด จะนำหลักจารีตประเพณี หรือบทกฎหมายใกล้เคียงอย่างย้ง มาใช้ลงโทษผู้กระทำผิดมิได้ ซึ่งจะอาศัยการเทียบเคียง

⁵⁹ Herbert L. Packer The Limits of the Criminal Sanction. California: Stanford University Press, 1968 p.296 อ้างใน, เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์ (2549) คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1, ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 9, หน้า 3, กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

⁶⁰ ณัฐวิวัฒน์ สุทธิโยธิน, ทฤษฎีความรับผิดชอบทางอาญา, เล่มที่ 1 พฤศจิกายน 2559, http://www.stou.ac.th/Schools/Slw/upload/41716_2.pdf, (เล่มที่ 1 พฤศจิกายน 2559)

(Analogy) บทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างย้งมาใช้ให้เป็นผลร้ายมิได้ หรือจะนำจารีตประเพณีมาใช้ให้เป็นผลร้ายมิได้ และจะนำหลักกฎหมายทั่วไปมาใช้ให้เป็นผลร้ายมิได้

4) โดยหลักทั่วไปความผิดทางอาญา จะถือว่าเป็นความผิดต่อแผ่นดินทั้งสิ้นยกเว้นความผิดต่อส่วนตัว หรือความผิดอันยอมความ ได้ ถือเป็นข้อยกเว้นของหลักทั่วไป แต่ที่สำคัญ ก็จะต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้ โดยเฉพาะเจาะจง ตัวอย่างเช่น ความผิดฐานหมิ่นประมาท ตามมาตรา 326 โดยมีมาตรา 333 ระบุให้เป็นความผิดอันยอมความได้ ความผิดฐานฉ้อโกง โดยมีมาตรา 348 ระบุให้เป็นความผิด อันยอมความได้

5) ความผิดอันยอมความได้ หรือความผิดต่อส่วนตัว หากผู้เสียหายไม่คิดใจเอาความ รัฐจะไม่สามารถดำเนินคดีต่อไปได้โดยลำพัง

6) ความผิดต่อแผ่นดิน แม้ผู้เสียหายไม่คิดใจเอาความ รัฐก็จะต้องดำเนินคดี และบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย ความเห็นชอบของผู้เสียหายไม่เป็นเงื่อนไขในการดำเนินคดีอาญาของรัฐ

7) กฎหมายอาญาไม่ยอมรับหลักความยินยอมในอันที่จะนำมาใช้เพื่อยกเว้นความผิด กฎหมายอาญายอมรับหลักในเรื่องความยินยอมเฉพาะกรณีที่ความยินยอมนั้น ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีงาม

8) ความผิดฐานลหุโทษ ในภาค 3 ของประมวลกฎหมายอาญา แม้จะถือว่าเป็นความผิดเล็กน้อยและมีอัตราโทษเพียงเล็กน้อย แต่ก็ไม่อาจยอมความกันได้

9) การกระทำความผิดบางชนิด แม้ผู้กระทำไม่มีเจตนาและไม่ได้ประมาท แต่ก็ยังต้องรับผิดทางอาญา เรียกว่า “ความรับผิดโดยเด็ดขาด” (Strict Liability) ความรับผิดในการกระทำของผู้อื่น (Vicarious Liability) ก็เป็นความผิดทางอาญา

10) โทษทางอาญาระงับไปด้วยความตายของผู้กระทำความผิด

11) กระบวนการบังคับใช้กฎหมายอาญา ต้องหลีกเลี่ยงการนำผู้บริสุทธิ์มาลงโทษให้มากที่สุด การบังคับใช้กฎหมายจึงต้องมีความเป็นธรรม

ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร องค์กรและเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนคดีอาญา ได้ใช้ข้อมูลจากการกระทำความผิดอาญา เพื่อใช้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งกระทำได้ก็แต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและเพียงเท่าที่กฎหมายให้อำนาจไว้เท่านั้น

7. หลักกฎหมายของต่างประเทศเกี่ยวกับประวัติอาชญากร

แนวความคิดของการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร เพื่อนำมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมของประเทศ สาธารณรัฐฝรั่งเศส ประเทศสหรัฐอเมริกา มีดังนี้

7.1 สาธารณรัฐฝรั่งเศส

ทะเบียนประวัติอาชญากร โดยกระทรวงยุติธรรมข้อมูลดังกล่าว มีการจัดรวมไว้ที่เดียวกันจัดตั้งเป็น “ศูนย์ทะเบียนประวัติเกี่ยวกับคดีแห่งชาติ” ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางทะเบียนประวัติของสาธารณรัฐฝรั่งเศส โดยมีผู้พิพากษาประจำกระทรวงเป็นผู้อำนวยการซึ่งศูนย์ทะเบียนประวัตินี้ นอกจากนี้ ยังเป็นศูนย์ข้อมูลประวัติอาชญากรเกี่ยวกับคดียุโรปแห่งชาติ อาจกล่าวได้ว่าทะเบียนประวัติอาชญากรในสาธารณรัฐฝรั่งเศส มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและไม่มีทางยุติการพัฒนาได้ ดังจะกล่าวต่อไปนี้

7.1.1 การจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรม

ภายหลังศาล มีคำพิพากษาในความผิดประเภทที่ต้องจดบันทึกข้อมูลในทะเบียนประวัติ จำศาลก็จะบันทึกข้อมูลในบัตรข้อมูล ซึ่งบัตรดังกล่าวมีประโยชน์อย่างยิ่ง โดยจะเป็นส่วนสำคัญที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิด การลงบัตรข้อมูลมีความละเอียดแตกต่างกัน ซึ่งข้อมูลดังกล่าว อาจเปิดเผยแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย แต่ว่าจะเป็นข้อมูลระดับใด เป็นอีกปัญหาหนึ่งอยู่ที่ว่าข้อมูลต้องการความสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด โดยบัตรข้อมูลที่ศาลทำจะมีจำนวนเท่าคำพิพากษาในคดีอาญา โดยในบัตรจะมีรายละเอียด ดังนี้

1) คำพิพากษาลงโทษอาญาสำหรับความผิดอาญาโทษ⁶¹ (crimes) มัธยโทษ⁶² (Délits) และลหุโทษ⁶³ (contraventions) ขึ้น 5 ขึ้นไป ตลอดทั้งคำพิพากษาทุกประเภทไม่ว่าจะมีการลงโทษหรือไม่ก็ตาม นอกจากนั้น ยังบันทึกคำพิพากษาให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยสำหรับเด็ก และผู้ใหญ่

2) จากคำพิพากษาในคดีอาญายังบันทึกคำชี้ขาดทางวินัย หรือข้อชี้ขาดในคดีปกครอง รวมทั้งคำชี้ขาดบางอย่างในเรื่องความสามารถหรือไร้ความสามารถ เช่น คำพิพากษาเกี่ยวกับคดีล้มละลาย คำสั่งถอดถอนอำนาจปกครองบุตร ห้ามหรือควบคุมกิจกรรมบุคคลนั้น คำพิพากษาศาลต่างประเทศที่แลกเปลี่ยนข้อมูล เกี่ยวกับผู้กระทำความผิด

⁶¹ ความผิดอาญาโทษ ได้แก่ ความผิดที่มีโทษประหารชีวิต, จำคุกตลอดชีวิต, กักขังตลอดชีวิต(เป็นโทษการเมือง, จำคุกโดยมีกำหนดเวลา, กักขังโดยมีกำหนดเวลา (เป็นโทษการเมือง), ขับออกนอกประเทศ(เป็นโทษการเมือง).

⁶² ความผิดมัธยโทษ ได้แก่ ความผิดที่มีโทษจำคุกเกินกว่า 2 เดือนจนถึง 5 ปี, ปรับไม่เกินกว่า 25,000 ฟรังก์.

⁶³ ความผิดลหุโทษชั้นที่ 5 คือ ความผิดที่มีโทษปรับ 400 – 10,000 ฟรังก์ จำคุก ตั้งแต่ 10 วัน ถึง 1 เดือน.

3) ข้อมูลเกี่ยวกับการออกหมายจับ รวมทั้งข้อมูล เกี่ยวกับคำพิพากษาแต่ผู้นั้น หลบหนีการลงโทษ รวมทั้งหลบหนีราชการทหารซึ่งข้อมูลทั้ง 3 มีผลต่อการดำเนินคดี โดยเป็นจุดรวมข้อมูลที่สำคัญโดยเฉพาะ ความประพฤติดังกล่าวได้ประโยชน์จากบันทึกประโยชน์ ในการเพิ่มโทษกรณีทำผิดซ้ำตัดสิทธิทางการเมืองหรือตัดสิทธิทางแพ่ง

4) ข้อมูลเกี่ยวกับวันต้องโทษ การลดโทษการปล่อยชั่วคราวระหว่างพิจารณา การรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ การชำระค่าปรับ กำหนดวันพ้นโทษ ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับการลบล้างความผิด หรือโทษให้แก่ผู้กระทำผิดมีอยู่ 3 ประเภท คือ

(1) การล้างมลทิน มีผลทำให้ผู้กระทำผิดได้สิทธิที่เสียไป อันเนื่องจากการกระทำผิดหรือการลงโทษ เช่น สิทธิในการใช้อำนาจปกครอง สิทธิในการเป็นพยานในศาล สิทธิในการเลือกตั้ง เป็นต้น หรือในกรณีที่กลับคืนมาจะฟ้องหย่าก็จะนำเหตุที่ผู้กระทำผิดถูกล้างมลทินแล้วมาฟ้องหย่าไม่ได้ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม การล้างมลทินก็ไม่กระทบถึงการกระทำใดที่ได้กระทำไปก่อนแล้ว เช่น การพ้นจากตำแหน่งหน้าที่ การถูกถอดเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือการหย่า ก็จะยังคงมีผลตามเดิม โดยที่การล้างมลทินจะมีผลต่อสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเท่านั้น นอกจากนี้ การล้างมลทินยังทำให้ได้รับการระบุนการล้างมลทินลงในทะเบียนประวัติอาชญากร ซึ่งจะเป็ผลดีต่อผู้กระทำผิด กล่าวคือ ถ้าหากไม่กระทำผิดใหม่ขึ้นอีก จะถือว่าเป็นผู้กระทำครั้งแรกไม่ใช่ผู้กระทำผิดอีก (recidive) และย่อมได้รับประโยชน์ ในการที่ศาลจะใช้วิธีการรอการลงโทษ หรือรอการกำหนดทำอีกทั้งยังสามารถร้องขอให้มีการล้างมลทินได้⁶⁴

(2) การนิรโทษกรรม มีผลเป็นการลบล้างผลของคำพิพากษาลงโทษทั้งหมด นอกจากนี้ การนิรโทษกรรม มีผลทำให้ผู้กระทำผิด ถูกลบบประวัติการกระทำผิดดังกล่าวออกจากทะเบียนประวัติอาชญากร ทำให้ไม่สามารถยื่นฟ้องผู้กระทำผิด ในความผิดดังกล่าวได้อีก เพราะศาล ถือว่าไม่เคยมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น (nonlive a statuer) นิรโทษกรรม จึงเป็นเหตุผลที่ศาลอ้างถึง เพื่อมิคำสั่งไม่ประทับฟ้องถ้าได้ยื่นฟ้องต่อศาลแล้วก็ให้ศาลสั่งยกฟ้อง⁶⁵

(3) การอภัยโทษ มีผลเพียงการละเว้นไม่บังคับโทษตามคำพิพากษา แต่ไม่มีผลเป็นการลบล้างคำพิพากษา ดังนั้น คำพิพากษาให้ลงโทษและผลของคำพิพากษายังคงมีอยู่ กล่าวคือ คำพิพากษายังคงปรากฏอยู่ในทะเบียนประวัติอาชญากร แสดงว่าเป็นผู้เคยต้องโทษมาแล้ว⁶⁶ ดังนั้น ถ้าผู้กระทำผิดไปกระทำความผิดขึ้นใหม่ ศาลก็สามารถเพิ่มโทษแก่ผู้กระทำ

⁶⁴วาสนา รอดเยี่ยม, การลบล้างคำพิพากษาลงโทษจำคุก (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524, หน้า 136.

⁶⁵รังสิกร อุพงษ์ศ์, “การนิรโทษกรรมในประเทศฝรั่งเศส”, วารสารอัยการ, 1 (19), 2534 (พฤษภาคม), หน้า 33 – 37.

⁶⁶From Dictionnaire de Droit, Tome II, Deuxieme Edition (p. 883), by Mme. S. Cornoit., 1966, Paris:Dalloz.

ความผิดดังกล่าว ฐานเป็นผู้กระทำความผิดไม่ชัดหลายได้ หรือศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิดเลย โดยไม่รอดการกำหนดโทษ หรือไม่รอดการลงโทษก็ได้

อนึ่ง บัตรข้อมูลที่จำศาลทำขึ้นนี้ นอกจากจะเก็บไว้ที่ศูนย์ข้อมูลแล้ว ยังมีการส่งให้ผู้เกี่ยวข้องด้วยกล่าว คือ คำพิพากษาโทษในกรณีหลบหนีการคัดเลือกเข้ารับราชการทหาร จะมีการส่งยังไปยังกระทรวงกลาโหมส่วนคำพิพากษาคัดสิทธิในการเลือกตั้งจะส่งไปยังหน่วยงาน คัดสิทธิการเลือกตั้ง และในกรณีที่มีการแลกเปลี่ยนทะเบียนกับต่างประเทศ ก็จะส่งข้อมูลไปยัง กระทรวงยุติธรรม

7.1.2 การเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรม

โดยหลักแล้ว การเปิดเผยข้อมูลจะทำได้ แต่อย่างไรก็ตาม ประโยชน์อย่างหนึ่งของการเก็บรวบรวมข้อมูล ก็เพื่อนำข้อมูลมาเปิดเผยในบางกรณี ด้วยเหตุนี้ ทะเบียนประวัติอาชญากรรม ในสาธารณรัฐฝรั่งเศส จึงมีหลักการที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1) การป้องกันข้อมูล เพื่อป้องกันข้อมูลสูญหาย ไม่ว่าจะเกิดจากภัยอันตราย ประเภทใด ข้อมูลจะมีอยู่ 2 ชุด ชุดหนึ่งเก็บที่ศูนย์ข้อมูล อีกชุดหนึ่งจะไม่เปิดเผยว่าเก็บไว้ ณ ที่ใด เพื่อเป็นข้อมูลสำรอง ในกรณีที่ข้อมูลชุดแรกชำรุด หรือถูกทำลาย

2) การรักษาความลับ เนื่องจากทะเบียนประวัติอาชญากรรม ต้องรักษา เป็นความลับ จึงมีข้อห้ามการล่วงรู้ข้อมูล ไม่ว่าจะโดยวิธีใด รวมทั้งการเชื่อมต่อระบบคอมพิวเตอร์ ด้วยยกเว้น การเปิดเผยตามกฎหมาย ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของสาธารณรัฐ ฝรั่งเศส ได้กำหนดให้มีการแบ่งทะเบียนประวัติอาชญากรรมเป็น 3 ระดับ ดังนี้

(1) ทะเบียนประวัติอาชญากรรมหมายเลข 1 เป็นเอกสารที่มีความสมบูรณ์ที่สุดในบรรดาทะเบียนประวัติศาสตร์ทั้งหมด ทั้งนี้ เพราะทะเบียนประวัติอาชญากรรมหมายเลข 1 จะบันทึก ประวัติการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิด และคำพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดทั้งหมด ดังนั้น ข้อมูลในทะเบียนประวัติอาชญากรรมหมายเลข 1 นี้ จะให้เฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีอาญา ในศาลเท่านั้น คือ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และผู้พิพากษา ในกรณีที่ผู้กระทำความผิด ไม่มี ประวัติการกระทำมาก่อน จะมีข้อความว่า “ไม่มีประวัติ” (nothing) ในทะเบียนประวัตินี้⁶⁷

(2) ทะเบียนประวัติอาชญากรรมหมายเลข 2 เป็นเอกสารที่มีความสมบูรณ์ รองลงมา ทั้งนี้ เพราะทะเบียนประวัติอาชญากรรมหมายเลข 2 จะหลีกเลี่ยงการบันทึกข้อมูล อันนำไปสู่ การตอกย้ำถึงความผิดที่ผู้กระทำความผิดเคยทำมาก่อนในบางอย่าง ดังนั้น ข้อมูลในทะเบียนประวัติ อาชญากรรมหมายเลข 2 จะไม่ปรากฏข้อเท็จจริงต่อไปนี้ คือ คำพิพากษาให้ใช้การฝึก และอบรม สำหรับเด็ก คำพิพากษา คดีลหุโทษ การรอกการลงโทษที่พ้นเวลา การลงโทษมาแล้ว อำนาจปกครอง

⁶⁷ The French Code Of Criminal Procedure Article 774.

ผู้เยาว์ คำพิพากษาที่ถูกกลับล้างไปแล้ว อันเนื่องมาจากการล้างมลทินข้อมูลในทะเบียนประวัติอาชญากรหมายเลข 2 นี้ จะส่งมอบให้เฉพาะเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับตุลาการศาลหรือเจ้าหน้าที่ทางปกครองที่เป็นองค์กรมหาชน เช่น ส่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่สมัครเข้ารับราชการหรือขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือการสอบสวนทางวินัย ในกรณีที่ไม่มีประวัติการกระทำผิดมาก่อน จะมีข้อความว่า“ไม่มีประวัติ” (nothing) ในทะเบียนประวัตินี้⁶⁸

(3) *ทะเบียนประวัติอาชญากรหมายเลข 3* เป็นเอกสารที่มีความสมบูรณ์น้อยที่สุด ทั้งนี้ เพราะทะเบียนประวัติอาชญากรหมายเลข 3 จะไม่ปรากฏข้อมูลต่อไปนี้ คือ คำพิพากษาจำคุกสูงกว่า 2 ปี โดยไม่มีการรอกการลงอาญา เพื่อมิให้ข้อมูลดังกล่าว ส่งผลร้ายแก่ผู้กระทำผิด เนื่องจากเอกสารดังกล่าว ผู้กระทำผิดสามารถขออนำไปใช้สมัครงานได้⁶⁹

7.1.3 การลบข้อมูลออกจากทะเบียนประวัติอาชญากรรม

ข้อมูลต่าง ๆ โดยหลักแล้ว จะไม่มีการลบข้อมูลออกจากทะเบียนประวัติเลย ด้วยเหตุนี้ ทะเบียนประวัติอาชญากรในสาธารณรัฐฝรั่งเศส จึงได้รับการยอมรับว่าเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ แต่อย่างไรก็ตาม แนวคิดในการคำนึงถึงการกลับคืนสู่สังคม ก็ได้รับการยอมรับในสาธารณรัฐฝรั่งเศสด้วย ซึ่งส่งผลให้แนวความคิดดังกล่าว ปรากฏในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของสาธารณรัฐฝรั่งเศส โดยให้มีการลบข้อมูลในทะเบียนประวัติอาชญากรได้ในบางกรณี เช่น คำพิพากษาล่วงเลยมา 40 ปี นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา โดยบุคคลนั้น ไม่ได้ไปกระทำผิดอาญาขึ้นใหม่ หรือผู้ซึ่งถูกศาลพิพากษาถึงแก่ความตาย หรือได้รับการนิรโทษกรรม หรือล้างมลทิน

7.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา

กรณีการเปิดเผยข้อมูลในระยะแรก มีการนำทะเบียนประวัติอาชญากรมาเปิดเผยภายใต้หลักที่ว่าสาธารณชน สามารถค้นหาความจริงจากข้อมูลในทะเบียนประวัติอาชญากรได้ทั้งหมดต่อมา สภานิติบัญญัติในหลาย ๆ มลรัฐ ได้มีการตรากฎหมายที่ให้อำนาจแก่หน่วยงานกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของรัฐ ที่เก็บข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรแก่ผู้ขอที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้ในบางกรณีเท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่ เป็นข้อบังคับที่ยอมให้ตรวจสอบข้อมูลได้เฉพาะ ผู้ที่จะเข้าไปทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็ก หรือในงานที่ต้องการความสุจริตสูง ต่อมาสภานิติบัญญัติได้ออกข้อยกเว้นในการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับประวัติอาชญากร ปัจจุบันนี้ สามารถตรวจสอบประวัติของบุคคลที่จะทำงานในสถาบันการเงิน หรือหน่วยงานรักษาความปลอดภัยได้ด้วย อนึ่ง ในปี ค.ศ. 1985 สภากองเกรสได้ออกกฎหมาย The Security Clearance Information Act กำหนดให้ The National Security สามารถ

⁶⁸ The French Code Of Criminal Procedure Article 775.

⁶⁹ The French Code Of Criminal Procedure Article 777.

ตรวจสอบทะเบียนของรัฐและท้องถิ่นได้ นอกจากนี้ ในปี ค.ศ. 1986 มีการออกกฎหมาย The Immigration Reform Act ที่อนุญาตให้เปิดเผยข้อมูล เกี่ยวกับบุคคลต่างด้าวที่มีประวัติการกระทำ ความผิดอาญา สำหรับใช้ประโยชน์ในการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นพลเมืองของประเทศ

7.2.1 ระบบการบูรณาการข้อมูล

ด้วยเหตุที่สำนักสถิติแห่งกระบวนการยุติธรรม ถือเป็นส่วนหนึ่งของกระทรวงยุติธรรมแห่งสหรัฐ ที่อยู่ในฐานะของหน่วยงานราชการระดับรัฐบาลกลาง สำนักสถิติแห่งกระบวนการยุติธรรม จึงมีพันธะที่จะต้องปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติด้านคุณภาพของข้อมูลข่าวสาร ที่กำหนดโดยกระทรวงยุติธรรมแห่งสหรัฐ และนอกจากนี้ สำนักสถิติแห่งกระบวนการยุติธรรม ยังต้องปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติด้านคุณภาพของข้อมูลข่าวสาร ของสำนักงบประมาณและการจัดการ (67 FR84552) และรวมไปถึงแนวทางปฏิบัติด้านคุณภาพของข้อมูลข่าวสารที่สำนักสถิติแห่งกระบวนการยุติธรรม กำหนดขึ้นเองอีกด้วย

แนวทางปฏิบัติด้านคุณภาพของข้อมูลข่าวสารของกระทรวงยุติธรรมแห่งสหรัฐกระทรวงยุติธรรม ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติ ด้านคุณภาพของข้อมูลข่าวสาร เพื่อเป็นการตอบสนองความมุ่งหมาย ที่ตนต้องการรับรองให้เป็นที่มั่นใจและทำให้เพิ่มขึ้น ซึ่งคุณภาพความน่าเชื่อถือการเป็นประโยชน์อย่างแท้จริง และความแท้จริงของข้อมูลที่ได้มีการเผยแพร่สู่สาธารณะ อีกทั้ง ยังได้มีการอธิบายเพิ่มเติมไว้ในแนวทางปฏิบัติฉบับนี้ อีกว่าให้หน่วยงานที่มีการเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณะ จัดให้มีขึ้นซึ่งเครื่องมือในการบริหารจัดการสำหรับบุคคล ผู้ได้รับผลกระทบจากการค้นหา หรือให้ได้ว่าซึ่งความถูกต้องแห่งข้อมูลข่าวสาร (ในกรณีที่เป็นไปได้) ที่ได้มีการเผยแพร่โดยกระทรวงยุติธรรม หากข้อมูลข่าวสารที่ได้มีการเผยแพร่นั้น มิได้เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติด้านคุณภาพของข้อมูลข่าวสารของกระทรวงยุติธรรม และสำนักงบประมาณ และการจัดการแนวทางปฏิบัติด้านคุณภาพของข้อมูลข่าวสารของกระทรวงยุติธรรมฉบับนี้ ได้มีการบัญญัติขึ้น ให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติด้านคุณภาพของข้อมูลข่าวสารของสำนักงบประมาณ และการจัดการฉบับลงวันที่ 22 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2002 อันหมายความว่าถึงภายใต้ข้อกำหนด

7.2.2 หน่วยงานที่มีบทบาทในการจัดเก็บข้อมูลและบูรณาการข้อมูล

หน่วยงานที่รับผิดชอบในการบูรณาการข้อมูล ในกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ สำนักสถิติแห่งกระบวนการยุติธรรม (Bureau of Justice Statistics) ข้อมูล เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและแพ่ง โดยการรวบรวมวิเคราะห์จัดพิมพ์และเผยแพร่อย่างถูกต้อง ปราศจากความโน้มเอียงใด ๆ และตรงตามกำหนดเผยแพร่ข้อมูลทั้งปวงด้วย มีความเชี่ยวชาญและมีมาตรฐานสูงสุด ทำให้ข้อมูลแห่งกระบวนการยุติธรรมของสำนักสถิติแห่งกระบวนการยุติธรรม มีความน่าเชื่อถือ

นอกจากนี้ พันธมิตรและผู้มีส่วนช่วยเหลือในการจัดทำข้อมูล (BJS Partnerships and Affiliations) สำนักสถิติแห่งกระบวนการยุติธรรม ยังได้รับความช่วยเหลือจากพันธมิตรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งหน่วยงานอื่นที่มีส่วนช่วยเหลือในการจัดทำข้อมูล นอกจากนี้ ยังมีสมาคมหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการข้อมูล ได้แก่ สมาคมสถิติแห่งสหรัฐอเมริกา (ASA)⁷⁰ ซึ่งทำหน้าที่ในการเป็นหน่วยงานที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำด้านเทคนิคการทบทวนทฤษฎีและวิธีการต่างๆ พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นในผลงานของสำนักสถิติแห่งกระบวนการยุติธรรม หลายผลงานอีกด้วย ซึ่งในปีที่ผ่านมา สมาคมสถิติแห่งสหรัฐอเมริกา แนะนำและแสดงความคิดเห็นในการแก้ไข ปรับปรุง การสำรวจระดับชาติ เกี่ยวกับผู้เสียหายในคดีอาญา และการวิจัยเกี่ยวกับอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง อีกทั้ง การใช้กำลังของผู้บังคับใช้กฎหมาย

ข้อมูลจากหน่วยงานอื่น (Data from Other Sources) รายงานข้อมูลด้านอาชญากรรมของสำนักสอบสวนกลางแห่งสหรัฐอเมริกา (FBI's Uniform Crime Report)⁷¹ โครงการจัดทำรายงานข้อมูลด้านอาชญากรรมของสำนักสอบสวนกลางแห่งสหรัฐอเมริกานี้ ได้เริ่มดำเนินการในปี 1929 โดยสมาคมหัวหน้าตำรวจระหว่างประเทศ เพื่อที่จะตอบสนองต่อความต้องการของประเทศที่ต้องการข้อมูลด้านอาชญากรรมที่เป็นรูปแบบเดียวกันและเชื่อถือได้ และต่อมาในปี ค.ศ. 1930 สำนักสอบสวนกลางแห่งสหรัฐอเมริกา จึงได้เริ่มเข้ารับผิดชอบดำเนินการในการจัดรวบรวม จัดพิมพ์ และเก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับอาชญากรรมเหล่านั้น นอกจากนี้ สำนักสอบสวนกลางแห่งสหรัฐอเมริกา ยังมีการจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์ที่เผยแพร่เป็นรายปี ด้านอื่น ๆ อีก อาทิ ข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชังและข้อมูลเกี่ยวกับผู้บังคับใช้กฎหมาย ที่ถูกฆ่า และถูกทำร้ายร่างกาย ซึ่งเป็นสิ่งพิมพ์ที่มีการรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมบางชนิดเป็นกรณีพิเศษ ได้แก่ อาชญากรรมที่เกิดจากความเกลียดชัง ในเผ่าพันธุ์ หรือเชื้อชาติที่แตกต่าง และอาชญากรรมที่เกี่ยวกับการฆ่าและการทำร้ายร่างกายผู้บังคับใช้กฎหมาย

ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมสำหรับเยาวชน (Juvenile Justice Statistics) เป็นหน่วยงานที่ได้ดำเนินการรวบรวมวิเคราะห์และเผยแพร่ข้อมูล เกี่ยวกับการกระทำ ความผิดของเยาวชนออกสู่สาธารณะ ในรูปของหนังสือสรุปข้อมูล⁷² โดยหนังสือสรุปข้อมูลนี้ จะมีส่วนช่วยให้ผู้ใช้ข้อมูล ได้เข้าถึงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักกระบวนการ

⁷⁰ Bureau of Justice Statistics (2005), Bureau of Justice Statistics Strategic plan FY 2005-2008. Washington D.C: U.S. Department of Justice, 2014, (สืบค้น, 10 กุมภาพันธ์ 2560)

⁷¹ Uniform Crime Reports, Federal Bureau of Investigation, https://ucr.fbi.gov/additional-ucr-publications/ucr_handbook.pdf, (สืบค้น, 10 กุมภาพันธ์ 2560)

⁷² Statistical Briefing Book, Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention, (สืบค้น, 10 กุมภาพันธ์ 2560, from: <http://www.ojjdp.ncjrs.gov/ojstatbb/about.html>,(

ยุติธรรมเยาวชนและป้องกันการกระทำความผิดโดยเยาวชน ซึ่งผู้ใช้จะได้รับข้อมูลเพิ่มเติม เกี่ยวกับอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดขึ้นโดยเยาวชน รวมทั้งกรณีที่เกี่ยวข้องที่เยาวชนเป็นผู้เสียหาย และกรณีที่ผู้เยาว์เข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ระบบการเผยแพร่ข้อมูลนี้ได้รับการพัฒนาโดยศูนย์กระบวนการยุติธรรมเยาวชนแห่งชาติ ที่ได้พัฒนาให้ระบบเผยแพร่ข้อมูลนี้ จัดเผยแพร่ข้อมูลอย่างตรงเวลา และมีความน่าเชื่อถือ เพื่อใช้สำหรับเป็นคำตอบหรือบทสรุป ให้กับผู้ร่างนโยบายสื่อในแขนงต่างๆ รวมทั้งบุคคลทั่วไป

ข้อมูลอย่างเป็นทางการ เกี่ยวเนื่องกับองค์กรของรัฐ (Fed Stats)⁷³ Fed Stats หรือ One-Stop Federal Statistics Website ได้มีการรวบรวมและจัดทำขึ้น พร้อมทั้งเผยแพร่ต่อสาธารณะ ตั้งแต่ปี ค.ศ.1997 โดยความพยายามของฝ่ายบริหารที่จะปรับปรุงและพัฒนาการบริการต่อผู้บริโภคพร้อมทั้ง เพิ่มพูนประสิทธิภาพของการบริการให้มากขึ้น ซึ่ง Fed Stats จะเป็นประโยชน์กับองค์กร หรือหน่วยงานของส่วนกลางและประชาชนทั่วไป ในการที่จะทำให้ลดลง ซึ่งเวลาและความพยายามอื่นใด ในการเข้าถึงข้อมูลโดยที่เว็บไซต์นี้ นับได้ว่าเป็นผลงานจากความพยายามร่วมกันของหลายหน่วยงานที่จะพัฒนาระบบข้อมูล โดยการนำของสภาการรวมตัวกันระหว่างองค์กร เพื่อกำหนดนโยบายด้านสถิติ Stats เป็นระบบที่เสนอการเข้าถึงข้อมูลอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับข้อมูลด้านต่างๆ ที่จัดทำโดยองค์กรของรัฐ โดยที่ผู้ใช้ไม่จำเป็นต้องรู้มาก่อนล่วงหน้าว่า หน่วยงานรัฐหน่วยงานใด นำเสนอข้อมูลชุดไหนนอกจากนี้ Fed Stats ยังมีระบบการสืบค้นที่สะดวกสบาย และยังมีช่องทางการเชื่อมต่อไปยังหน่วยงานที่นำเสนอข้อมูล แนวโน้มความเป็นไปของข้อมูลมากกว่า 100 องค์กร ไม่ว่าจะเป็นองค์กรที่นำเสนอข้อมูลด้านเศรษฐศาสตร์ จำนวนประชากร อาชญากรรม การศึกษา การดูแลสุขภาพ ความปลอดภัยในอากาศยาน การใช้พลังงานและข้อมูลด้านอื่น ๆ อีกมาก

7.2.3 รูปแบบและวิธีการจัดเก็บข้อมูล

ข้อมูลต่อไปนี้จะเป็นการนำเสนอชุดของข้อมูลที่สำนักสถิติแห่งกระบวนการยุติธรรม ได้ดำเนินการรวบรวมและจัดพิมพ์ไว้ร่วมกัน ดังต่อไปนี้

อาชญากรรมและผู้เสียหาย (Crime and Victims)⁷⁴ ข้อมูลของสำนักสถิติแห่งกระบวนการยุติธรรม เกี่ยวกับแนวโน้มของอาชญากรรมในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะนำเสนอทั้งหมด 7 ด้านที่ได้จากการสำรวจในระดับประเทศ เกี่ยวกับผู้เสียหายในคดีอาญา (NCVs) ประกอบกับข้อมูลที่ได้นำ

⁷³Fed States, <http://www.fedstats.gov>, สืบค้น, 10 กุมภาพันธ์ 2560

⁷⁴Bureau of Justice Statistics, Bureau of Justice Statistics Data Collections. U.S. Department of Justice, Washington D.C., <http://www.ojp.usdoj.gov/bjs/collections.htm>, สืบค้น, 10 กุมภาพันธ์ 2560

จากรายงานข้อมูลด้านอาชญากรรม⁷⁵ ที่รวบรวมโดยสำนักสอบสวนกลาง รายงานข้อมูลด้านอาชญากรรม (Uniform Crime Reports) นี้ เป็นรายงาน อันเป็นผลมาจากแผนงานที่ก่อตั้งขึ้น ในปี ค.ศ. 1929 โดยสมาคมหัวหน้าตำรวจนานาชาติ เพื่อที่จะตอบสนองความต้องการด้านข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมที่เชื่อถือได้ และต่อมาในปี ค.ศ. 1930 สำนักสอบสวนกลางแห่งสหรัฐอเมริกา ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานที่ดำเนินการรวบรวม จัดพิมพ์ เผยแพร่ ซึ่งข้อมูลด้านอาชญากรรม ในกรณีนี้ สำนักสอบสวนกลางแห่งสหรัฐอเมริกา จะรวบรวมข้อมูลที่มีการแจ้งความร้องทุกข์ต่อองค์กรที่บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรม ดังต่อไปนี้ 1) ฆ่าผู้อื่น 2) ข่มขืนกระทำชำเราโดยใช้กำลังบังคับ 3) ปล้นทรัพย์ 4) ทำร้ายร่างกายจนได้รับอันตรายสาหัส 5) บุกรุก เพื่อวัตถุประสงค์ในการก่ออาชญากรรม 6) การลักทรัพย์ 7) การลักทรัพย์ประเภทยานยนต์ 8) วางเพลิงเผาทรัพย์

ในการนี้ จะมีการรวบรวมข้อมูลเป็นรายเดือน จากผู้บังคับใช้กฎหมายทั้งหลาย ทั้งในกรณีที่มีการรายงานเหตุการณ์นั้น โดยตรง มายังสำนักสอบสวนกลางแห่งสหรัฐอเมริกา และที่มีการรายงานมายังหน่วยงานกลางของแต่ละรัฐ อย่างไรก็ตาม ทุกการรายงานที่เข้าสู่แผนงาน รายงานข้อมูลด้านอาชญากรรมนี้ จะถูกตรวจสอบโดยถ้วนทั่วในความเป็นเหตุเป็นผลความแท้จริงของข้อมูล และความคลาดเคลื่อน ซึ่งอาจชี้ให้เห็นถึงความผิดพลาดของข้อมูล และเมื่อตรวจสอบจนถ้วนทั่วแล้ว หากพบค่าความผันแปรในระดับของอาชญากรรม อาจเป็นเครื่องชี้ให้เห็นได้ถึงกระบวนการที่ถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลงการรายงาน หรือแจ้งความร้องทุกข์ที่ไม่สมบูรณ์ หรือมีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งขอบเขตในการใช้อำนาจ และเพื่อเป็นการชี้ให้เห็นถึงค่าความผันแปรรายงานประจำเดือนเหล่านี้ จะถูกนำมาเปรียบเทียบกับรายงานที่หน่วยงานนั้น ๆ ได้มีการยื่นมาก่อนหน้านี้แล้ว และเปรียบเทียบกับรายงานในเรื่องเดียวกันของหน่วยงานอื่น แห่งสหรัฐอเมริกา (Federal Bureau of Investigation) ได้แก่ 1) อัตราการเกิดของอาชญากรรมที่มีความรุนแรง (Serious Violent Crime) 2) อัตราการเกิดของอาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน (Property Crime rates) 3) อาชญากรรมที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรง (Serious Violent Crimes) 4) เพศของผู้เสียหายจากอาชญากรรมที่มีความรุนแรง (Gender of Victims of Violent Crime) 5) อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับอาวุธปืน (Firearm-related Crime) 6) การจับกุมอันเนื่องมาจากความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (Drug Arrests) 7) อัตราการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน (Reporting to the Police) ซึ่งแผนงานข้อมูลทั้งสองแผนงาน อัน⁷⁶ ได้แก่ การสำรวจในระดับประเทศ เกี่ยวกับผู้เสียหายในคดีอาญา (NCVs) ประกอบกับข้อมูลที่ได้มาจาก รายงานข้อมูลด้านอาชญากรรม (Uniform Crime Reports) นี้ ล้วนแล้วแต่เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์

⁷⁵Federal Bureau of Investigation, Uniform Crime Reports. U.S. Department of Justice, Washington D.C., from <http://www.fbi.gov/ucr/ucr.htm>, สืบค้น, 10 กุมภาพันธ์ 2560

⁷⁶Bureau of Justice Statistics, the Nation's two Crime Measures. U.S. Department of Justice, Washington D.C. <http://www.ojp.usdoj.gov/bjs/pub/html/ntcm.htm>, สืบค้น, 10 กุมภาพันธ์ 2560

ในการชี้วัดถึงจำนวนประเภท หรือลักษณะและผลกระทบของอาชญากรรมในประเทศ อย่างไรก็ตาม วัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันและใช้วิธีการที่แตกต่างด้วย นอกจากนี้ ยังมุ่งเน้นในมุมมองอาชญากรรมที่แตกต่างกันอีกด้วย ฉะนั้น ข้อมูลที่ผลิตโดยการสำรวจในระดับประเทศ เกี่ยวกับผู้เสียหายในคดีอาญา (NCVs) ประกอบกับข้อมูลที่ได้มาจากรายงานข้อมูลด้านอาชญากรรม (Uniform Crime Reports) จึงเป็นข้อมูลที่เปิดช่องให้เห็นภาพในแนวกว้างเกี่ยวกับปัญหาด้านอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในประเทศมากกว่าข้อมูลที่ได้จากแผนงานใด แผนงานหนึ่งเท่านั้น⁷⁷

1) อัตราการเกิดของอาชญากรรมที่มีความรุนแรง ในที่นี้อาชญากรรมที่รุนแรงนั้น รวมถึงข่มขืนกระทำชำเรา ปล้นทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย และทำร้ายร่างกายจนได้รับอันตรายสาหัส และการฆ่าผู้อื่น ซึ่งข้อมูลด้านความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ปล้นทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย และทำร้ายร่างกายจนได้รับอันตรายสาหัส ยกเว้น การทำร้ายร่างกาย อันเกี่ยวเนื่องกับความผิดทางเพศ ล้วนแต่ได้มาจากการสำรวจในระดับประเทศ เกี่ยวกับผู้เสียหายในคดีอาญา (National Crime Victimization Survey (NCVS)) ส่วนข้อมูลในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ได้มาจากรายงานข้อมูลด้านอาชญากรรม (Uniform Crime Reports) ที่รวบรวมโดยสำนักสอบสวนกลางแห่งสหรัฐอเมริกา (Federal Bureau of Investigation) ซึ่งสำนักสอบสวนกลางแห่งสหรัฐอเมริกานี้จะเป็นหน่วยงานที่รวบรวมข้อมูลจากหลายองค์กรที่บังคับใช้กฎหมายในระดับท้องถิ่น เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมที่มีการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน โดยรายงานข้อมูลด้านอาชญากรรมนี้ จะประกอบด้วย ตัวชี้วัดทั้งหมด 7 ฐานความผิด ได้แก่ ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ข่มขืนกระทำชำเราโดยการใช้กำลังบังคับ ปล้นทรัพย์ทำร้ายร่างกายจนเป็นอันตรายสาหัส บุกรุกเพื่อวัตถุประสงค์ในการก่ออาชญากรรมการลักทรัพย์ และการลักทรัพย์ประเภทยานยนต์

อาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน ในที่นี้ หมายความรวมถึง ความผิดฐาน บุกรุกเพื่อวัตถุประสงค์ในการก่ออาชญากรรม การลักทรัพย์ และการลักทรัพย์ประเภทยานยนต์ โดยที่ข้อมูลสถิติเกี่ยวเนื่องแก่อัตราการเกิดของอาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินนี้ ได้มาจากการสำรวจในระดับประเทศเกี่ยวกับผู้เสียหายในคดีอาญา (National Crime Victimization Survey (NCVS)) โดยมุ่งไปที่การสัมภาษณ์ แต่ละครัวเรือน จำนวน 77,200 ครัวเรือน ในแต่ละปี รวมทั้งหมด

⁷⁷Art. 30 GG (Distribution of competence between the Federation and the States) The exercise of governmental powers and the discharge of governmental functions are incumbent on the States insofar as this Basic Law does not otherwise prescribe or permit.[Die Ausübung der staatlichen Befugnisse und die Erfüllung der staatlichen Aufgabenist Sache der Länder, soweit dieses Grundgesetzkeine andere Regelung trifftoderzuläßt.]

เป็นจำนวน 134,000 ราย ซึ่งมีอายุ ตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป โดยการสัมภาษณ์นี้ จะสอบถามผู้ถูกสัมภาษณ์เกี่ยวกับกรณีการที่ตน เคยตกเป็นผู้เสียหายจากอาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือไม่

2) *อาชญากรรมที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรง* เกณฑ์หรือตัวชี้วัด เกี่ยวเนื่องกับอาชญากรรมที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรงนี้ ได้มาจากแหล่งข้อมูล 2 แหล่งด้วยกัน ได้แก่ การสำรวจในระดับประเทศ เกี่ยวกับผู้เสียหายในคดีอาญา (National Crime Victimization Survey (NCVS)) ซึ่งเป็นการสำรวจในระดับครัวเรือน นับตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1972 และได้มีการออกแบบการสำรวจใหม่อีกครั้ง ในปี ค.ศ. 1993 โดยมุ่งไปที่การสัมภาษณ์แต่ละครัวเรือน จำนวน 77,200 ครัวเรือน ในแต่ละปี รวมทั้งหมด เป็นจำนวน 134,000 ราย ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป โดยการสัมภาษณ์นี้ จะสอบถามผู้ถูกสัมภาษณ์ เกี่ยวกับกรณีการที่ตนเคยตกเป็นผู้เสียหายจากอาชญากรรมหรือไม่ นอกจากนี้ รายงานข้อมูลด้านอาชญากรรม (Uniform Crime Reports) ที่รวบรวมโดยสำนักสอบสวนกลางแห่งสหรัฐอเมริกา (Federal Bureau of Investigation) ยังเป็นอีกแหล่งข้อมูลที่มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมที่เกิดขึ้น และการจับกุมผู้กระทำความผิดโดยพนักงานสอบสวน โดยมุ่งเน้นถึงการกระทำความผิดที่องค์กรบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ได้มีการรายงานมายังสำนักสอบสวนกลางแห่งสหรัฐอเมริกา (Federal Bureau of Investigation) อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าแต่ละเกณฑ์นั้น จะมีความแตกต่างกัน แต่ทั้งการสำรวจในระดับประเทศ เกี่ยวกับผู้เสียหายในคดีอาญา (National Crime Victimization Survey (NCVS)) และรายงานข้อมูลด้านอาชญากรรม (Uniform Crime Reports) ต่างก็แสดงให้เห็นถึงอัตราการเกิดอาชญากรรมที่เป็นอันตรายร้ายแรงนี้ ลดลงในในปีที่ผ่านมา

เกณฑ์ในการรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับอาชญากรรมที่เป็นอันตรายร้ายแรงนี้ ได้แก่ (ก) จำนวนอาชญากรรมที่เป็นอันตรายร้ายแรง โดยรวมซึ่งจำนวน โดยประมาณของผู้เสียหายที่มีอายุ ตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป จากความผิดฐานฆ่าผู้อื่นนี้ มีการบันทึกไว้โดยพนักงานสอบสวนและได้มีการบันทึกเพิ่มเติม โดยการสำรวจถึงจำนวนผู้ได้รับความเสียหาย จากความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ปล้นทรัพย์ ทำร้ายร่างกายจนได้รับอันตรายสาหัส ทั้งกรณีที่มีการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน และไม่มีการแจ้งความร้องทุกข์ (ข) จำนวนผู้เสียหายจากความผิดอาญาที่มีการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน ซึ่งจำนวน โดยประมาณของผู้เสียหายที่มีอายุ ตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป จากความผิดฐานฆ่าผู้อื่นนี้ มีการบันทึกไว้โดยพนักงานสอบสวน และได้มีการบันทึกเพิ่มเติม โดยการสำรวจถึงจำนวนผู้ได้รับความเสียหาย จากความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ปล้นทรัพย์ ทำร้ายร่างกายจนได้รับอันตรายสาหัส เฉพาะกรณีที่มีการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน (ค) จำนวนอาชญากรรมทั้งปวงที่มีการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนซึ่งจำนวนผู้เสียหายนี้มาจากความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราโดยใช้กำลังบังคับ ปล้นทรัพย์ ทำร้ายร่างกายจนได้รับอันตรายสาหัสนี้ รวมถึงที่มีการรายงานไว้ในรายงานข้อมูลด้านอาชญากรรม

(Uniform Crime Reports) อีกด้วย อย่างไรก็ตาม จำนวนดังกล่าวนี้ ไม่รวมถึงการปล้นทรัพย์จากร้านค้า และอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียหายที่มีอายุต่ำกว่า 12 ปี (ง) จำนวนผู้ถูกจับกุมจากความผิดอาญาที่รุนแรงจำนวน ผู้ถูกจับกุมนี้ มาจากผู้ที่ถูกจับกุมในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา โดยใช้กำลังบังคับ ปล้นทรัพย์ ทำร้ายร่างกายจนได้รับอันตรายสาหัส ที่มีการรายงานโดยองค์กรที่บังคับใช้กฎหมายต่อสำนักสอบสวนกลาง แห่งสหรัฐอเมริกา

3) *เพศของผู้เสียหายจากอาชญากรรมที่มีความรุนแรง* ในที่นี้ อาชญากรรมที่รุนแรงนั้น รวมถึงข่มขืนกระทำชำเรา ปล้นทรัพย์ ทำร้ายร่างกายและทำร้ายร่างกายจนได้รับอันตรายสาหัส และการฆ่าผู้อื่น ซึ่งข้อมูลด้านความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ปล้นทรัพย์ และทำร้ายร่างกาย จนได้รับอันตรายสาหัสนี้ ได้มาจากการสำรวจในระดับประเทศเกี่ยวกับผู้เสียหายในคดีอาญา (National Crime Victimization Survey (NCVS)) ซึ่งเป็นการสำรวจในระดับครัวเรือน นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1972 และได้มีการออกแบบการสำรวจใหม่อีกครั้ง ในปี ค.ศ. 1993 โดยมุ่งไปที่การสัมภาษณ์แต่ละครัวเรือน จำนวน 77,200 ครัวเรือน ในแต่ละปี รวมทั้งหมดเป็น จำนวน 134,000 ราย ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 12 ปี ขึ้นไป โดยการสัมภาษณ์นี้ จะสอบถามถูกสัมภาษณ์เหล่านั้น เกี่ยวกับกรณีการที่ตนเคยตกเป็นผู้เสียหายจากอาชญากรรมหรือไม่ ส่วนข้อมูลในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นได้มาจาก รายงานข้อมูลด้านอาชญากรรม (Uniform Crime Reports) ที่รวบรวมโดยสำนักสอบสวนกลาง แห่งสหรัฐอเมริกา (Federal Bureau of Investigation) ซึ่งสำนักสอบสวนกลางแห่งสหรัฐอเมริกานี้ จะเป็นหน่วยงานที่รวบรวมข้อมูล จากหลายองค์กรที่บังคับใช้กฎหมายในระดับท้องถิ่น เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล เกี่ยวกับอาชญากรรม

4) *อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับอาวุธปืน* ในที่นี้ อาชญากรรมที่รุนแรงนั้น รวมถึงข่มขืนกระทำชำเรา การทำร้ายร่างกายที่เกี่ยวข้องกับความผิดทางเพศ ปล้นทรัพย์ และทำร้ายร่างกายจนได้รับอันตรายสาหัส ซึ่งข้อมูลด้านความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา การทำร้ายร่างกายที่เกี่ยวข้องกับความผิดทางเพศ ปล้นทรัพย์ และทำร้ายร่างกาย จนได้รับอันตรายสาหัสนี้ ได้มาจากการสำรวจในระดับประเทศ เกี่ยวกับผู้เสียหายในคดีอาญา (National Crime Victimization Survey (NCVS)) ซึ่งเป็นการสำรวจในระดับครัวเรือน นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1972 และได้มีการออกแบบการสำรวจใหม่อีกครั้ง ในปี ค.ศ. 1993 โดยมุ่งไปที่การสัมภาษณ์แต่ละครัวเรือน จำนวน 77,200 ครัวเรือน ในแต่ละปี รวมทั้งหมด เป็นจำนวน 134,000 ราย ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 12 ปี ขึ้นไป โดยการสัมภาษณ์นี้ จะสอบถามผู้ถูกสัมภาษณ์ เกี่ยวกับกรณีการที่ตนเคยตกเป็นผู้เสียหายจากอาชญากรรมหรือไม่

5) *การจับกุม อันเนื่องมาจากความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด* ข้อมูลการจับกุม อันเนื่องมาจากความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนี้ ได้มาจากรายงานข้อมูลด้านอาชญากรรม (Uniform Crime Reports) ที่รวบรวมโดยสำนักสอบสวนกลางแห่งสหรัฐอเมริกา (Federal Bureau of Investigation)

ซึ่งในที่นี้ ได้มีการนิยามศัพท์ไว้เป็นการเฉพาะหลายคำ ได้แก่ การฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด (Drug Abuse Violation) ได้แก่ ความผิดอาญาทั้งในระดับรัฐและระดับท้องถิ่น อันเกี่ยวกับการครอบครองยาเสพติดไว้อย่างผิดกฎหมาย การจำหน่ายการเสพการผลิต และการก่อให้เกิดขึ้นซึ่งยาที่มีสารเสพติดเป็นส่วนประกอบ รวมถึง ผีน โคเคน และอนุพันธ์ที่ได้มาจากฝิ่นและโคเคน กัญชา สารเสพติดทั้งหลายที่มีการสังเคราะห์ขึ้น รวมถึง ยาอื่นที่ไม่มีสารเสพติดเจือปน แต่มีลักษณะเป็นอันตราย เช่น ยาที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทบางชนิด (Barbiturate) นอกจากนี้ คำว่า ผู้เยาว์ (Juvenile) ยังมีการให้คำจำกัดความว่า หมายถึง บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ส่วนคำว่า ผู้ใหญ่ (Adult) หมายถึง ผู้ที่มีอายุ ตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป

6) อัตราการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน ในที่นี้ อาชญากรรมที่รุนแรงนั้น รวมถึง ช่มชู้กระทำความผิด การทำร้ายร่างกาย อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความผิดเกี่ยวกับเพศ ปล้นทรัพย์ ทำร้ายร่างกายและทำร้ายร่างกายจนได้รับอันตรายสาหัส ส่วนอาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์สิน ในที่นี้ หมายรวมถึงความผิดฐานบุกรุกเข้าไปในเคหสถานเพื่อวัตถุประสงค์ในการก่ออาชญากรรม การลักทรัพย์ และการลักทรัพย์ประเภทยานยนต์ ข้อมูลในส่วนนี้ได้มาจากการสำรวจในระดับประเทศ เกี่ยวกับผู้เสียหายในคดีอาญา (National Crime Victimization Survey (NCVS)) ซึ่งเป็นการสำรวจในระดับครัวเรือนนับ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1972 โดยมุ่งไปที่การสัมภาษณ์แต่ละครัวเรือน จำนวน 77,200 ครัวเรือน ในแต่ละปี รวมทั้งหมดเป็นจำนวน 134,000 ราย ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป โดยการสัมภาษณ์นี้ จะสอบถามผู้ถูกสัมภาษณ์เหล่านั้น เกี่ยวกับกรณีการที่ตนเคยตกเป็นผู้เสียหายจากอาชญากรรมหรือไม่

ในการรวบรวมข้อมูลส่วนนี้ สำนักสถิติแห่งกระบวนการยุติธรรมได้จัดตั้งโครงการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม (Federal Justice Statistics Program (FJSP)) ขึ้น โดยโครงการนี้ได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลเป็นรายปี เกี่ยวกับชั่วโมงการทำงานกิจกรรมต่าง ๆ และผลสืบเนื่องใด ๆ อันเกี่ยวข้องกับคดีอาญา ในระดับรัฐบาลกลาง ซึ่งข้อมูลที่สำนักสถิติแห่งกระบวนการยุติธรรมจัดรวบรวม เพื่อให้ได้มานี้เป็นข้อมูลทุก ๆ ด้านที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมในระดับรัฐบาลกลางอัน ได้แก่ จำนวนของบุคคลที่ถูกสืบสวนสอบสวนถูกฟ้องร้องดำเนินคดีถูกตัดสินลงโทษ ถูกกักขัง หรือจำคุกถูกพิพากษา ให้คุมประพฤติ ถูกปล่อยตัวก่อนการพิจารณา และตกอยู่ภายใต้ทัณฑ์บน หรือการควบคุมดูแลด้วยวิธีอื่นใด ความเห็นของพนักงานอัยการว่าควรตั้งฟ้องคดีหรือไม่ (Initial Prosecution Decision) การส่งคดีต่อไปยังผู้พิพากษาศาลแขวงของศาลในระดับรัฐบาลกลาง การถามคำพยานนอกศาล ผลสืบเนื่องจากการพิพากษาคดีระยะเวลาของโทษที่ลงแก่จำเลยที่ถูกพิพากษาว่ากระทำความผิด และระยะเวลาจริงที่รับโทษ

ข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้น เป็นการรวบรวมจากสำนักงานเลขาธิการอัยการระดับรัฐบาลกลาง (The Executive Office of U.S. Attorneys) หน่วยงานดูแลกระบวนการก่อนการพิจารณาคดี (The Pretrial Services Agency) สำนักงานเลขาธิการศาลยุติธรรมแห่งสหรัฐอเมริกา (The Administrative Office of the U.S. Courts) คณะกรรมการควบคุมดูแลการพิพากษาคดี (The U.S. Sentencing Commission) สำนักทัณฑสถานแห่งรัฐบาลกลาง (The Federal Bureau of Prisons)

มาตรการในการลบข้อมูลออกจากทะเบียนประวัติอาชญากรรม ในมลรัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา⁷⁸ กำหนดการลบทะเบียนประวัติอาชญากรรมไว้ใน Title 1 Chapter 55 (8)⁷⁹ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ตามกฎหมายนี้ บุคคลที่จะขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรจะต้องถูกบังคับโทษ หรือมีข้อหาใด ๆ เกี่ยวกับการกระทำความผิดร้ายแรง นอกจากนี้ กฎหมายฉบับนี้ยังเปิดโอกาสให้บุคคลอื่น ยื่นคำร้องแทนบุคคลผู้กระทำความผิดได้ด้วย หากบุคคลนั้น ถึงแก่ความตายไปแล้ว โดยบุคคลผู้กระทำความผิด หรือผู้ยื่นคำร้องแทน ต้องยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดี ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ศาลพิพากษาให้พ้นโทษ จากนั้นศาลจะพิจารณาคำร้องว่าสมควรลบทะเบียนประวัติอาชญากรให้บุคคลนั้นไปหรือไม่ ส่วนข้อยกเว้น ของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร คือ หากเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนหรือการดำเนินกระบวนการพิจารณา ก็สามารถเปิดเผยข้อมูลได้ เมื่อศาลมีคำสั่งให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากร ห้ามมิให้มีการเผยแพร่ เก็บรักษา หรือการใช้ข้อมูลที่ศาลสั่งให้ลบแล้ว

⁷⁸จงสวัสดิ์ พิสิฐพันธ์. การนำรูปแบบกระบวนการและแนวนโยบายในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย, สืบค้น, 10 กุมภาพันธ์ 2560, from: <http://www.gotoknow.org/posts/486952>

⁷⁹Expunction of Criminal Records. Findlaw., สืบค้น, 10 กุมภาพันธ์ 2560, from: <http://www.codes.lp.findlaw.com>

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ

ในการศึกษาปัญหาการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ มีปัญหาที่ต้องศึกษา ดังนี้

1. ปัญหาขอบเขตของ “สิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล ตามรัฐธรรมนูญ” “การขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร” “การแทรกแซง หรือการเข้าถึงประวัติอาชญากร”

ขอบเขตของ “สิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ” “การขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร” “การแทรกแซงหรือการเข้าถึงประวัติอาชญากร” จะมีการกำหนดกฎเกณฑ์เฉพาะ เพื่อใช้บังคับกับการดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในรูปของข้อมูล โดยวางหลักการสำคัญไว้ว่าข้อมูลส่วนบุคคล ต้องได้รับการคุ้มครองที่เหมาะสมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ การรวบรวม การเก็บรักษา และการเปิดเผยในกรณีที่มีการแทรกแซง ทั้งหน่วยงานรัฐและบุคคลที่สาม

1.1 ขอบเขต สิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ

จากการศึกษา พบว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล (Data Privacy)” มาตรการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลของคนไทย ได้รับการรับรองอย่างจริงจัง โดย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

ในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม...”

ผู้ศึกษาเห็นว่า ประวัติอาชญากรรม เป็นส่วนหนึ่งในค่านิยมของคำว่า ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ซึ่งอาจถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตีความว่า ประวัติอาชญากรรม เป็นเพียงข้อมูลข่าวสาร จึงอาจถูกฝ่ายปกครอง จะมีการละเมิด การแทรกแซง หรือการเข้าถึง เพื่อนำประวัติอาชญากรรมไปแสวงหาประโยชน์จนกระทบต่อบุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล ตามรัฐธรรมนูญรับรองไว้ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของค่านิยมคำว่า “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” ตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ประการ ได้แก่ (1) เป็นข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับสิ่ง

เฉพาะตัวของบุคคล อันหมายถึง ต้องเป็นเรื่องส่วนตัวเท่านั้นและ (2) เป็นข้อมูลข่าวสารที่ทำให้ระบุตัวบุคคลได้ ดังนั้น ความหมายของ คำว่า “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” ตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงไม่รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่ไม่อาจเจาะจงถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นการเฉพาะหรือข้อมูลที่ไม่ใช่เรื่องส่วนตัวที่เป็นที่ปรากฏอยู่ในเอกสารมหาชน หรือข้อมูลทั่วไป เช่น นายก. เป็นเจ้าของโฉนดแปลงใดแปลงหนึ่ง แม้ข้อมูลนี้อาจทำให้ทราบว่า นาย ก. เป็นเจ้าของโฉนด แต่ข้อมูลดังกล่าว ก็ปรากฏอยู่ในเอกสารมหาชน ซึ่งไม่ถือเป็นเรื่องส่วนตัวของนาย ก. แต่อย่างใด

ด้วยเหตุดังกล่าว ทำให้ขอบเขตของ “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล”⁹⁴ ที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย จึงมีนัยที่ค่อนข้างแคบ คือ เน้นเฉพาะ “ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะบุคคล” ซึ่งหมายความถึง “เรื่องส่วนตัว” เท่านั้น ในขณะที่ “ข้อมูลส่วนบุคคล” ที่ควรได้รับความคุ้มครองนั้น เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ ยังครอบคลุมถึงข้อมูลที่แม้ในเบื้องต้น จะไม่สามารถระบุตัวบุคคลได้ แต่หากในที่สุดแล้ว สามารถระบุตัวบุคคลได้ ก็ต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายเช่นเดียวกัน

ส่วน “ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคล ซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งคำนิยามดังกล่าวมีนัยการคุ้มครองที่กว้างกว่ากฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ กล่าวคือ ครอบคลุมถึงข้อมูล ดังต่อไปนี้ (1) ข้อมูลบุคคล เช่น ชื่ออายุ เพศ ส่วนสูง น้ำหนัก หรือสีผิว เป็นต้น (2) ข้อมูลที่เป็นเรื่องส่วนตัว เช่น การศึกษา ฐานะทางการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน เป็นต้น (3) ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลเป็นข้อมูลใด ๆ ก็ได้ที่เกี่ยวกับบุคคลนั้น เช่น การเดินทาง การซื้อสินค้า หรือการเป็นเจ้าของโฉนดแปลงใดแปลงหนึ่ง ดังนั้น ขอบเขตความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ได้แก่ ชื่อ ที่อยู่ อาชีพ ประวัติครอบครัว รูปภาพ ภาพถ่าย ประวัติการศึกษา ข้อมูลทางการแพทย์ การบัญชี การเงิน บันทึกรประวัติการทำงาน ข้อมูลทางการภาษีอากร ประวัติอาชญากรรม ข้อมูลทางสถิติ เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าข้อมูลส่วนบุคคล ก็คือ เรื่องที่เกี่ยวกับตัวบุคคลคนนั้น นั่นเอง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 35⁹⁵ จะเห็นได้ว่าสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจน และบทบัญญัติ ในมาตรา 35 ยังให้รัฐต้องมี

⁹⁴ ความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและความรู้เกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว, สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2560

From: http://www.stou.ac.th/Offices/Oaa/OaaOldPage/Professional/Train_Professional/oaainfo/oa/Dept/Dept05/TrainingSchedule/news/news01.pdf

⁹⁵ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 35 สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง

การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว จะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

บทบัญญัติกฎหมายเพื่อป้องกันสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล และป้องกันจากการแสวงประโยชน์โดยมิชอบ แต่อย่างไร ในกรณีที่ฝ่ายปกครอง จะมีการละเมิด การแทรกแซง หรือ การเข้าถึง โดยมิชอบ ก็จะต้องมีกฎหมายบัญญัติ กำหนดขอบเขตการจำกัดอำนาจของเจ้าหน้าที่ เรื่องการใช้อำนาจดุลพินิจ จะต้องเป็นกรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเท่านั้น ต่อมาก็ได้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ... โดยกำหนดนิยาม “ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่าข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม ประวัติการทำงาน หรือประวัติกิจกรรม บรรดาที่มีชื่อของบุคคลนั้น หรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งอื่นที่ทำให้รู้ตัวบุคคลนั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคน หรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูล เกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ถึงที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย ซึ่งจะเห็นว่าสอดคล้องกับปญญาสาครว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 12 บุคคลใด จะถูกแทรกแซงตามอำเภอใจในความเป็นส่วนตัว ครอบครัว ที่อยู่อาศัย หรือการ สื่อสาร หรือจะถูกกลบเกลื่อนเกียรติยศและชื่อเสียงไม่ได้ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองของกฎหมายต่อการถูกแทรกแซงสิทธิ หรือการลบลู่ดังกล่าวนี้

ผู้ศึกษา เห็นว่าก็ยังพบว่าหน่วยงานรัฐ โดยเฉพาะสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ได้จัดขึ้นประวัติอาชญากรรม ก็มีการละเมิด การแทรกแซง หรือการเข้าถึง เพื่อนำประวัติอาชญากรรมไปแสวงหาประโยชน์ จนกระทบต่อบุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิ ในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญรับรองไว้ ดังเช่น คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) รายงานผลการพิจารณาคำร้องที่ขอให้ลบประวัติอาชญากร และทำลายแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือ⁹⁶ ซึ่งจะ ได้นำเสนอในหัวข้อต่อไป

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 32⁹⁷ ผู้ศึกษาเห็นว่าบทบัญญัติห้ามการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ หากรัฐมีความจำเป็นจะทำได้ ก็ต้องออกกฎหมายมากำหนดเป็นข้อยกเว้นให้ทำได้ แต่กฎหมายดังกล่าว ก็ต้องออกมาเพียงเท่าที่จำเป็น และเพื่อประโยชน์ต่อสาธารณะ เรื่องข้อมูลส่วนบุคคล ในยุคปัจจุบัน กำลังเป็นเรื่องที่มีการตั้งข้อวิตกและโต้แย้งกันอย่างหนักหน่วง ระหว่างรัฐที่อยากควบคุมราษฎร โดยการสอดส่อง สอดแนม แทรกแซงข้อมูลส่วนบุคคล และประเด็นระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจที่อยากใช้ประโยชน์จากข้อมูลส่วนบุคคล ของลูกค้าผู้บริโภค กับประชาชนพลเมืองผู้เป็นเจ้าของข้อมูลตัวจริง ประเด็นที่สำคัญ คือ รัฐจะตรา

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับตน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

⁹⁶คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, รายงานผลการพิจารณาคำร้องที่ขอให้เสนอแนะนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายที่ 652/2555 คำร้องที่ 379/2552, สืบค้น, 25 พฤศจิกายน 2559, from: <http://www.nhrc.or.th/News/Information>

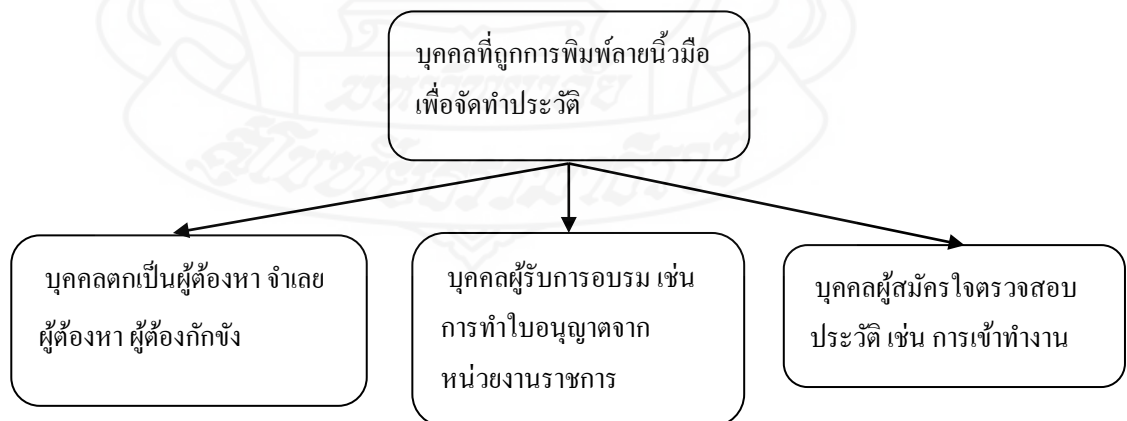
⁹⁷รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560, มาตรา 32 กำหนดว่า “การนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ”

กฎหมายมากำกับให้การใช้ประโยชน์ เป็นไปเท่าที่จำเป็น และเพื่อประโยชน์ต่อสาธารณะดังกล่าว จะมีกลไกในการกำกับ ดูแล การบังคับใช้กฎหมายเป็นอย่างไร องค์กรแก้ไขข้อพิพาท คือใคร องค์กรใด เป็นผู้เยียวยาในกรณีมีความเสียหายเกิดขึ้น นอกจากนี้ จะต้องรอฟิจารณากฎหมายคุ้มครอง ข้อมูลส่วนบุคคลที่จะตราออกตามมาว่า จะตราขึ้นเพียง “เท่าที่จำเป็น” และ “เพื่อประโยชน์ สาธารณะ” โดยแท้ หรือไม่ เพียงใด

จากการศึกษา แนวคิดของข้อมูลส่วนบุคคล เป็นข้อมูลหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ บุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งเจ้าของข้อมูลหรือผู้ที่ครอบครองข้อมูลนั้น ย่อมมีสิทธิที่จะเปิดเผย หรือ ปกปิดความลับได้ ซึ่งแนวคิดการสร้างหลักเกณฑ์แห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งในปัจจุบัน ให้ความสำคัญต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวในข้อมูลส่วนบุคคลของมนุษย์ การเข้าถึง ข้อมูลข่าวสาร มีความจำเป็นต่อการดำเนินกิจกรรมของสังคม การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเป็นสิทธิ ส่วนหนึ่งของสิทธิที่จะรู้ (Right to know) ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน

1.2 ขอบเขตของ “การขึ้นประวัติอาชญากร” และ “ทะเบียนประวัติอาชญากร”

จากการศึกษา พบว่า “ทะเบียนประวัติอาชญากร” เป็นเอกสารที่สำนักงานตำรวจ แห่งชาติ ได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลของบุคคล เมื่อได้กระทำความผิด ตามระเบียบสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. 2554 กล่าวคือ เมื่อบุคคลตกเป็นผู้ต้องหา จำเลย ผู้ต้องหา ผู้ต้องกักขัง ผู้รับการอบรม และศพ โดยให้พนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานี มีหน้าที่จัดให้มีการพิมพ์ลายนิ้วมือ แล้วส่งไปตรวจยังกองทะเบียนประวัติอาชญากร และติดสำนวนการสอบสวนไว้

ภาพที่ 4.1 การบุคคลที่ถูกการพิมพ์ลายนิ้วมือเพื่อจัดทำประวัติ

ผู้ศึกษา เห็นว่ากระบวนการพิมพ์ลายนิ้วมือ เพื่อจัดทำประวัติบุคคล ตามตาราง แผนภาพ จะเห็นได้ว่าบุคคลที่ตกเป็นผู้ต้องหา จำเลย ผู้ต้องหา ผู้ต้องกักขัง ผู้รับการอบรมหรือ ตรวจสอบประวัติ เพื่อใช้ในการสมัครเข้าทำงาน เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีท้องที่นั้น แต่เมื่อบุคคลที่ตกเป็นผู้ต้องหา กระบวนการพิมพ์ลายนิ้วมือ โดยให้พนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ ตำรวจในระดับสถานี มีหน้าที่จัดให้มีการพิมพ์ลายนิ้วมือ แล้วส่งไปตรวจยังกองทะเบียนประวัติ อาชญากร และติดสำนวนการสอบสวนไว้ จึงอาจเรียกได้ว่า “การขึ้นประวัติผู้ต้องหาหรือผู้ถูก กล่าวหา” แต่น่าจะยังไม่เรียกว่า “การขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร” เพราะ “อาชญากร” หมายถึง ผู้กระทำความผิดทางอาญา ที่ศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุด ว่ามีความผิดและลงโทษทางอาญา

ปัญหาที่พบ คือ กองทะเบียนประวัติอาชญากร จึงเป็นหน่วยงานเดียวภายในสังกัด ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านของบุคคล ซึ่งได้แก่ ผู้ที่กระทำความผิดทางด้านคดีอาญา เช่น ผู้ต้องหา จำเลย นักโทษ คนพ้นโทษ รวมทั้งบุคคลที่ซึ่งเป็นภัยต่อสังคม ผู้ร้ายที่ก่อคดีแล้วหลบหนีความผิด คนหาย หรือคนพลัดหลงทาง และรวมถึงคนตายที่ไม่ทราบชื่อ และประวัติส่วนบุคคล หน้าที่หลักของกองทะเบียนประวัติอาชญากร คือ เก็บบันทึกรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคล เช่น แผ่นลายพิมพ์นิ้วมือ รูปถ่าย แผนประทุษกรรม ประวัติย่อ คำนิรूपพรรณสันฐานของบุคคล หมายถึง ไม่มีการพิจารณานิยามของอาชญากร จึงนำประวัติจากการพิมพ์ลายนิ้วมือ และประวัติจากสถานีตำรวจท้องที่มาจัดรวมกันอยู่ในทะเบียนประวัติอาชญากร⁸⁸

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้รวบรวมข้อมูลใน “ทะเบียนประวัติอาชญากร” โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ ตามกฎหมายตำรวจที่เกี่ยวข้อง ได้ระบุว่าข้อมูลประวัติการกระทำผิดหรือประวัติอาชญากรรมเป็น “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการพ.ศ. 2540 ให้มีระบบการจัดเก็บข้อมูลประวัติการกระทำผิด โดยจัดเก็บเพียงเท่าที่เกี่ยวเนื่องและจำเป็น เพื่อการดำเนินงานของหน่วยงานให้สำเร็จ ตามวัตถุประสงค์เท่านั้น และยกเลิกการจัดเก็บ เมื่อหมดความจำเป็น ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ

เมื่อพิจารณาคำว่า “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 พบว่าเป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคล ซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม ข้อมูลดังต่อไปนี้ (1) ข้อมูลบุคคล (2) ข้อมูลที่เป็นเรื่องส่วนตัว (3) ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล เป็นข้อมูลใดๆ ก็ได้ที่เกี่ยวกับบุคคลนั้น จะเห็นได้ว่า “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” ตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ จะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบ 2 ประการ ได้แก่ (1) เป็นข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล อันหมายถึง ต้องเป็นเรื่องส่วนตัวเท่านั้น

⁸⁸สิทธิชัย นครวิสัย, ปรับปรุงเงื่อนไขขอชื้ออาชญากร ลดอุปสรรค 'คนมีประวัติ' กลับตัว, สืบค้น, 10 กุมภาพันธ์ 2560,

และ (2) เป็นข้อมูลข่าวสารที่ทำให้ระบุตัวบุคคลได้ แต่เมื่อพิจารณาความหมาย “ทะเบียนประวัติอาชญากร” แม้ว่าจะมีข้อเท็จจริงที่สอดคล้องกัน แต่วัตถุประสงค์ของ “ทะเบียนประวัติอาชญากร” ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล เมื่อได้กระทำความผิดและผ่านขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมแล้ว จะเป็นข้อมูลที่สำคัญ สำหรับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเท่านั้น

แต่จากการศึกษา พบว่ามีคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า “ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคล ซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม” ซึ่งคำนิยามตามที่ปรากฏดังกล่าว มีนัยการคุ้มครองที่กว้างกว่า “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” ตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ กล่าวคือ ครอบคลุมถึงข้อมูล ดังต่อไปนี้ (1) ข้อมูลบุคคล (2) ข้อมูลที่เป็นเรื่องส่วนตัว และ (3) ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลเป็นข้อมูลใดๆ ก็ได้ ที่เกี่ยวกับบุคคลนั้น ขอบเขตความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ก็คือ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งเจ้าของข้อมูล หรือผู้ที่ครอบครองข้อมูลนั้น ย่อมมีสิทธิที่จะเปิดเผยหรือปกปิดความลับได้

1.3 การตีความ และขอบเขตของ “การแทรกแซงหรือการเข้าถึงทะเบียนประวัติอาชญากร”

1.3.1 ความหมายของการแทรกแซง

จากการศึกษา พบว่า ความหมาย การแทรกแซง ในสมัยดั้งเดิม ได้วางหลักเงื่อนไขไว้ 4 หลักเกณฑ์ *ประการแรก* การกระทำนั้น ต้องเป็นการกระทำที่เกิดจากความมุ่งประสงค์ของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่รัฐ *ประการที่สอง* การกระทำนั้น ต้องจะต้องก่อให้เกิดผลโดยตรงต่อการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐาน อันมีผลโดยตรงเท่านั้น มิใช่ผลโดยตรงที่เกิดจากการกระทำของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ *ประการที่สาม* การกระทำของรัฐนั้น จะต้องเป็นการกระทำในทางกฎหมาย เช่น กฎหมายระเบียบคำวินิจฉัยหรือคำสั่งทางปกครอง *ประการสุดท้าย* การกระทำนั้น ต้องเป็นลักษณะการบังคับหรือเป็นคำสั่ง ซึ่งเป็นการใช้อำนาจฝ่ายเดียว”

แต่ในยุคปัจจุบัน “การแทรกแซง” หมายถึง การกระทำของรัฐทั้งหลาย ซึ่งทำให้การใช้สิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคล ไม่อาจเป็นไปได้ การกระทำของรัฐนั้น ไม่ว่าจะเป็นการกระทำ อันเกิดจากความประสงค์ของรัฐหรือไม่ หรือไม่ว่าการกระทำนั้น มีผลโดยตรงหรือโดยอ้อม หรือไม่ว่าจะเป็นการกระทำในทางกฎหมาย หรือในทางข้อเท็จจริงและไม่ว่าการกระทำในลักษณะของการบังคับ หรือเป็นไปตามลักษณะคำสั่งหรือไม่ก็ตาม ย่อมถือเป็นการแทรกแซงทั้งสิ้น

⁹⁹บรรเจิดสิงคะเนติ, *หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์*, พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2555, หน้า 200.

ผู้ศึกษาเห็นว่า จากการขยายความหมาย “การแทรกแซง” ก่อให้เกิดปัญหาในการพิจารณาหลายประการ การให้ความหมายของการแทรกแซง รวมถึง ผลการกระทำ ทั้งที่มีได้เจตนาหรือเป็นผลทางอ้อม การกระทำดังกล่าว อาจมิได้ก่อให้เกิดผลต่อบุคคลหนึ่งบุคคลใดเท่านั้น แต่อาจก่อให้เกิดผลต่อบุคคลที่สามด้วย ซึ่งแม้ว่าตามสภาพแล้ว การกระทำของรัฐมิได้มีความมุ่งหมายการแทรกแซงจากบุคคลที่สามนั้น นอกจากนี้ การขยายความถึงการกระทำในทางข้อเท็จจริงด้วยย่อมก่อให้เกิดปัญหา เรื่อง การกำหนดขอบเขตของการกระทำของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ นอกจากนี้ การขยายความของการแทรกแซงถึงการกระทำของรัฐหรือเจ้าหน้าที่รัฐที่กระทำ โดยการแทรกแซงจากบุคคลที่สาม เพื่อเข้าถึงหรือแทรกแซงสิทธิความเป็นส่วนตัวของปัจเจกบุคคล กรณีการขอตรวจสอบทะเบียนประวัติ ย่อมเป็นการขัดต่อหลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนตัวตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้

1.3.2 ขอบเขตของการแทรกแซง

จากการศึกษา พบว่า ขอบเขตของการแทรกแซงในสิทธิข้อมูลส่วนบุคคล จะเกิดจากการกระทำของรัฐ เมื่อการกระทำของปัจเจกบุคคลที่รัฐได้กีดกันขัดขวาง หรือปฏิเสธ เป็นการกระทำที่อยู่ภายในขอบเขตที่ได้รับคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ โดยการแทรกแซงในสิทธิและเสรีภาพนั้น อาจเป็นกรณีที่เกิดขึ้นในทางรูปแบบของกฎหมาย และในทางเนื้อหาของกฎหมาย ดังนี้

ขอบเขตในทางรูปแบบของกฎหมาย ที่ใช้แทรกแซงสิทธิความเป็นส่วนตัว พบว่า ความเป็นส่วนตัว ถือเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานประการหนึ่ง ได้รับการรับรองและคุ้มครองไว้ตามรัฐธรรมนูญไทย พ.ศ.2560 มาตรา 32 แล้ว ยังพบว่าประเทศไทย ยังมีพันธกรณีที่จะต้องคุ้มครองสิทธิ ตามที่ได้ปรากฏในสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี เช่น กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966 ข้อ 17¹⁰⁰ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 ข้อ 16¹⁰¹ เป็นต้น ส่วนข้อยกเว้นของการกระทำ อันเป็นการแทรกแซงหรือรुक้าสิทธิดังกล่าวโดยชอบด้วยกฎหมาย แม้ว่าโดยหลักแล้ว องค์การของรัฐ จะมีอำนาจกระทำการหรือดำเนินมาตรการใด ๆ อันเป็นการแทรกแซงหรือรुक้า การใช้สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น แต่ในบางสถานการณ์ องค์การของรัฐ อาจมีความจำเป็นต้องดำเนิน

¹⁰⁰ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966 ข้อ 17 “1. บุคคลจะถูกแทรกแซงความเป็นส่วนตัว ครอบครัว เลหสถาน หรือการติดต่อสื่อสารโดยพลการ หรือไม่ชอบด้วยกฎหมายมิได้ และจะถูกหลู่เกียรติและชื่อเสียงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมิได้ 2. บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย มิให้ถูกแทรกแซงหรือหลู่เกียรติเช่นนั้น”

¹⁰¹ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 ข้อ 16 “1. เด็กจะไม่ถูกแทรกแซงโดยพลการหรือโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในความเป็นส่วนตัว ครอบครัวบ้าน หรือหนังสือโต้ตอบ รวมทั้งจะไม่ถูกระทำการโดยมิชอบต่อเกียรติ และชื่อเสียง 2. เด็กมีสิทธิได้รับการคุ้มครองทางกฎหมาย จากการแทรกแซง หรือการกระทำดังกล่าว”

มาตรการทางกฎหมายยุติธรรมทางอาญา หรือทางปกครองอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อประโยชน์สาธารณะ อันอาจมีผลเป็นการแทรกแซง หรือรุกรกล้ำสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลได้

ผู้ศึกษาเห็นว่า การที่องค์กรของรัฐ จะดำเนินมาตรการหรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด อันเป็นการแทรกแซงหรือรุกรกล้ำสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลได้ จะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขบางประการ อันเป็นหลักประกันสิทธิของบุคคลที่อาจได้รับผลกระทบจากการดำเนินมาตรการ หรือการกระทำขององค์กรของรัฐ เพื่อป้องกันมิให้การดำเนินมาตรการ หรือการกระทำอย่างใดๆ ขององค์กรของรัฐ เป็นไปตามอำเภอใจ หรือไม่สมเหตุสมผล ทั้งนี้ตามแนวทางที่กำหนดไว้ในข้อ 8 วรรค 2 ของอนุสัญญาแห่งยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน กล่าวคือ (1) การดำเนินมาตรการนั้น มีกฎหมายหรือกฎเกณฑ์บัญญัติให้กระทำได้ โดยยึดหลักการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมาย หรือกฎระเบียบนั้นๆ ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง และหลักการคาดหมายล่วงหน้าได้ของบุคคลนั้นๆ เกี่ยวกับผลของการใช้บังคับกฎหมาย หรือกฎระเบียบนั้นๆ ที่เกี่ยวข้องกับตน อันเป็นหลักประกันสิทธิของบุคคล (2) การดำเนินมาตรการนั้น จะต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์อันเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อความมั่นคงแห่งรัฐ ความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยของประชาชน หรือการป้องกันการกระทำความผิดอาญา (3) การดำเนินมาตรการนั้น จะต้องเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อบรรล่วัตถุประสงค์ อันเป็นประโยชน์สาธารณะและได้สัดส่วนกับวัตถุประสงค์ดังกล่าว โดยยึด “หลักความได้สัดส่วน” ระหว่างการดำเนินมาตรการนั้น กับผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการแทรกแซง หรือการรุกรกล้ำสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคล¹⁰² การแทรกแซงอาจกระทำได้เฉพาะในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้อำนาจไว้ เช่น การแทรกแซงในกรณีที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้มอบอำนาจไว้¹⁰³ หลักการแทรกแซงในสิทธิความเป็นส่วนตัว จะต้องคำนึงถึงหลัก จะต้องกระทำเท่าที่จำเป็น หลักความได้สัดส่วน เช่น หลักความสัมฤทธิ์ผล หลักความจำเป็นหลักสัดส่วนในความหมายอย่างแคบ¹⁰⁴

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าการแทรกแซงสิทธิข้อมูลส่วนบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรอง จะต้องมิอำนาจจากกฎหมายมอบหมายให้กระทำได้ โดยการกระทำนั้น จะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการแทรกแซง จึงเป็นหลักการสำคัญส่วนการกระทำของฝ่ายปกครอง จะต้องเป็นไปตามหลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำของฝ่ายปกครอง

¹⁰² คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, “ปัญหาและมาตรการทางกฎหมายในการรับรองและคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว” <http://www.nhrc.or.th/getattachment/6e70fdc7-3e15-45e3-b429-284cd46cf7a2/>.aspx, (สืบค้น, 25 พฤศจิกายน 2559)

¹⁰³ สมคิด เลิศไพฑูรย์ และคณะ, *การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน*, หน้า 31, สืบค้น, 25 พฤศจิกายน 2559, From: <http://digi.library.tu.ac.th/thesis/la/1645/03chapter2.pdf>

¹⁰⁴ วรเจตน์ ภาสิรัตน์, *เงื่อนไขการตรวจกฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน: “มาตรา” ในการควบคุมตรวจสอบความชอบธรรมด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย*, *วารสารนิติศาสตร์*, ปีที่ 30, ฉบับที่ 2 หน้า 190-191. (มิถุนายน 2543).

1.3.3 ขอบเขตและสถานะของบุคคลที่สาม

จากแนวคิดการแทรกแซงจากบุคคลที่สามหรือเรียกว่า “Third-Party Intervention”¹⁰⁵ เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นเพื่อกำหนดบทบาทของบุคคลที่สามที่จำเป็น ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับต่อสถานการณ์ความขัดแย้ง โดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ เป็นเพียงผู้ต้องการให้ผู้อื่นกระทำการ ตามที่ตัวเองต้องการ แต่เมื่อจะพิจารณาความหมายของ “บุคคลที่สาม” (The third party) ในการขอเข้าถึง หรือแทรกแซงข้อมูลส่วนบุคคล กรณีการตรวจสอบทะเบียนประวัติอาชญากร จะต้องพิจารณาขอบเขตที่มาของทะเบียนประวัติอาชญากร พบว่าทะเบียนประวัติอาชญากร มีที่จากพื้นฐานหลักกฎหมายอาญา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายได้รวบรวม และจัดทำเมื่อบุคคลได้กระทำความผิดอาญา และผ่านขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมแล้ว ดังนั้น จะเป็นข้อมูลที่สำคัญ สำหรับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในกรณีที่บุคคลที่สามจะขอแทรกแซง หรือเข้าถึงทะเบียนประวัติอาชญากร แยกพิจารณาได้ 2 อย่าง คือ

1) กรณีบุคคลที่สามขอเข้าถึง หรือแทรกแซงตามช่องทางหลักกฎหมายอาญา

กล่าวคือ (ก) ในกรณีที่บุคคลที่สามดำเนินคดีอาญาโดยผ่านเจ้าหน้าที่รัฐ ตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เอง (ข) ในกรณีที่บุคคลที่สามดำเนินคดีอาญาด้วยตัวเอง ตามมาตรา 28 (2) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในกรณีขอเข้าถึงหรือแทรกแซง จะต้องมียุติบัตรร้องขอให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามกระบวนการยุติธรรมที่อำนาจหน้าที่เป็นผู้ใช้สิทธิเข้าแทรกแซง หรือเข้าถึงบุคคลที่สาม จะเข้าถึงทะเบียนประวัติอาชญากรแต่จะต้องระว่วนำไปใช้เพื่อการดำเนินคดีอาญา แต่การจะได้รับอนุญาตให้เข้าถึงหรือแทรกแซง หรือไม่เป็นดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ ซึ่งในทางปฏิบัติค่อนข้างจะมีข้อจำกัดทางการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงาน เพราะอาจจะเป็นการเสี่ยงต่อการละเมิดต่อสิทธิความเป็นส่วนตัว ตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้

2) กรณีบุคคลที่สามขอเข้าถึง หรือแทรกแซงทะเบียนประวัติอาชญากร

ตามช่องทางหลักกฎหมายปกครอง โดยให้หน่วยงานทางปกครองใช้ดุลพินิจทางปกครอง ตามที่กฎหมายกำหนด อำนาจหน้าที่ที่จะอนุญาตหรือไม่ ต่อไป

ผู้ศึกษา เห็นว่าการจะพิจารณาว่าขอบเขตของบุคคลที่สามในการเข้าถึง หรือแทรกแซงทะเบียนประวัติอาชญากร มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาหลักการจำกัดสิทธิ และเสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญได้ 3 ประการ คือ

¹⁰⁵ บัณฑิตกา จารุมานิลปัทม์, “บุคคลที่สามผู้แทรกแซงสถานการณ์ความขัดแย้ง” สืบค้น, 25 พฤศจิกายน 2559,

(1) *หลักคุ้มครองสิทธิของบุคคลอื่น* เมื่อสิทธิบุคคลอื่นขึ้นอยู่กับเจตจำนงของฝ่ายรัฐ ผู้ปกครองดูแลรักษาความสงบของสังคม ดังนั้น รัฐมีความจำเป็นจำต้องบัญญัติขอบเขตของคำว่า “สิทธิของบุคคลอื่น” เพื่อให้สิทธิบุคคลอื่น และในขณะเดียวกัน ก็เป็นการจำกัดสิทธิบุคคลหนึ่ง ดังที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญไทย พ.ศ.2550¹⁰⁶ เช่น มาตรา 45 สิทธิบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น และมาตรา 56 สิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูล หรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ

(2) *หลักเพื่อการดำรงอยู่และเพื่อความสามารถในการทำภาระหน้าที่ของรัฐ* ซึ่งเป็นหลักพื้นฐานในการรักษาความปลอดภัยของรัฐ เช่น ในรัฐธรรมนูญไทย พ.ศ.2550 เช่น มาตรา 71 “บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศรักษาผลประโยชน์ของชาติและปฏิบัติตามกฎหมาย” และมาตรา 73 “บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหาร...ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ” และตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.2497 ได้กำหนดรายละเอียดในเรื่องดังกล่าว หรือในรัฐธรรมนูญไทย พ.ศ.2550 มาตรา 38 มาตรา 45 วรรคห้า มาตรา 63 มาตรา 42

(3) *เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน*
คำว่า “ประโยชน์สาธารณะ” ในกฎหมายมหาชน มีลักษณะจะมีพื้นฐานทั้งสิ้น มาจากทฤษฎีบริการสาธารณะ ทฤษฎีสาธารณสมบัติแผ่นดิน และการตั้งองค์กรมหาชน โดยตอบสนอง ดังนี้ (ก) การตอบสนองความต้องการของคนส่วนใหญ่ ที่มีใช้ผู้ดำเนินการนั่นเอง (ข) รัฐสภา ซึ่งเป็นผู้แทนปวงชนกับศาล จะเป็นผู้บอกว่าจะไร คือ ประโยชน์สาธารณะ (ค) ฝ่ายปกครองมีหน้าที่ต้องตอบสนอง จะเลือกใช้ดุลพินิจว่าจะทำหรือไม่ทำก็ได้ยอมไม่ได้ (ง) ขอบเขต “ประโยชน์สาธารณะ” นั้น กว้างมากขึ้นอยู่กับรัฐสภาจำกัดในกฎหมายต่างๆ ส่วนคำว่า “ประโยชน์สาธารณะ” ในกฎหมายปกครองแยกได้เป็น “ประโยชน์สาธารณะทั่วไปหรือประโยชน์สาธารณะส่วนรวม” หมายถึง ประโยชน์โดยรวมของรัฐ หรือประโยชน์โดยรวมกับคนอื่นๆ ของสังคม และ “ประโยชน์สาธารณะเฉพาะเรื่อง”

¹⁰⁶รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 45 “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ ... เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัว หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจ หรือสุขภาพของประชาชน...”

มาตรา 56 “บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูล หรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูล หรือข่าวสารนั้นจะกระทบต่อ...ความปลอดภัยของประชาชนหรือส่วนได้เสีย อันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล...”

คำว่า “ความสงบเรียบร้อยของประชาชน” เป็นเรื่องยากในการให้คำจำกัดความได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ โดยจุดมุ่งหมายที่จะให้ยกขึ้นมาใช้ในกรณีที่มีผลประโยชน์ส่วนรวมของสังคมขัดกับผลประโยชน์ส่วนตัวสังคมที่มีความสงบเรียบร้อย รัฐจึงมีความชอบธรรมที่จะจำกัดสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน¹⁰⁷

อย่างไรก็ตาม เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนในรัฐธรรมนูญไทย พ.ศ.2550 อยู่หลายมาตรา 35 วรรคสอง มาตรา 34 วรรคสอง มาตรา 36 วรรคสอง มาตรา 45 วรรคสอง มาตรา 46 วรรคสาม เช่น

ก. มาตรา 35 วรรคสอง “การกล่าวหาหรือไขข่าว....อันเป็นการละเมิดหรือกระทบสิทธิของบุคคล....จะกระทำมิได้เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ”

ข. มาตรา 34 วรรคสอง “การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อย หรือสวัสดิภาพของประชาชน...”

ดังนั้น สามารถกำหนดกรอบขอบเขตของ “บุคคลที่สาม” (The third party) ในการขอเข้าถึงหรือแทรกแซงข้อมูลส่วนบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรอง จะต้องพิจารณาขอบเขตตามกฎหมายมหาชนและกฎหมายปกครอง ประกอบกันโดยพิจารณาจากหลักที่คุ้มครองสิทธิของบุคคลอื่นหลัก เพื่อการดำรงอยู่และเพื่อความสามารถในการทำภาระหน้าที่ของรัฐและหลักเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือเพื่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน

2. ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2559 มาตรา 32 กับปัญหา การขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2559 มาตรา 32 “การนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใดๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อประโยชน์สาธารณะ” จากบทบัญญัตินี้ดังกล่าว สามารถแยกพิจารณาได้ดังต่อไปนี้

¹⁰⁷ อุกฤษ มงคลนาวิน, “ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน” บทบัญญัติฯ เล่ม 32 ตอน 1, พ.ศ.2548, หน้า 13.

2.1 ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2559 กับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล กรณีกับปัญหาการขึ้นประวัติอาชญากร และ ทะเบียนประวัติอาชญากร

ผู้ศึกษาเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล ตามรัฐธรรมนูญ กรณีการขึ้นประวัติอาชญากรและทะเบียนประวัติอาชญากร โดยมีหลักการที่สอดคล้อง ดังนี้ “สิทธิได้รับการสันนิษฐานว่าบุคคลเป็นผู้บริสุทธิ์” ซึ่งเป็นสิทธิพื้นฐานในกระบวนการยุติธรรมวางหลัก เพื่อรับรองและคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหาเป็นคดีอาญา การขึ้นประวัติอาชญากร และทะเบียนประวัติอาชญากร ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จัดทำขึ้นในขณะที่ผู้ผู้นั้น ขอตรวจสอบประวัติและถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา ซึ่งตามหลักการได้รับสันนิษฐานว่าบุคคลเป็นผู้บริสุทธิ์ก็ย่อมได้รับการคุ้มครอง ดังนั้น การที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติต้องใช้อำนาจดุลพินิจในการคุ้มครอง ในกรณีการขอเข้าถึง หรือแทรกแซงทะเบียนประวัติ จึงน่าจะขัด หรือแย้งต่อหลักสันนิษฐานความเป็นผู้บริสุทธิ์ ตามรัฐธรรมนูญและปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 11(1) ซึ่งเป็นแม่บทสำคัญที่รู้จักในฐานะกฎหมายระหว่างประเทศ ก่อให้เกิดทฤษฎี และแนวคิดทางกฎหมาย อีกหลายประการ

ในกรณีการขึ้นประวัติอาชญากร เมื่อพิจารณาตามทฤษฎีทางอาญา ของเซอร์เบิร์ด แอล แพ็กเกอร์ ประกอบกับ หลักการเกี่ยวกับการใช้กฎหมายอาญา เพื่อกำหนดความรับผิดทางอาญา การกำหนดความผิดทางอาญานั้น จะต้องพิจารณาถึงหลักการใช้กฎหมายอาญา เช่น หลักทั่วไป ความผิดทางอาญา จะถือว่าเป็นความผิดต่อแผ่นดินทั้งสิ้น ยกเว้น ความผิดต่อส่วนตัวหรือความผิดอันยอมความได้ ถือเป็นข้อยกเว้นของหลักทั่วไป แต่ที่สำคัญ คือ จะต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้ โดยเฉพาะเจาะจงระบุให้เป็นความผิดอันยอมความได้ หรือการกระทำความผิดบางชนิด แม้ผู้กระทำไม่มีเจตนาและไม่ได้ประมาท แต่ก็ยังต้องรับผิดทางอาญา เรียกว่า “ความรับผิดโดยเด็ดขาด” (Strict Liability) ความรับผิดในการกระทำของผู้อื่น (Vicarious Liability) ก็เป็นความผิดทางอาญา เพื่อมาประกอบดุลพินิจในการขึ้นประวัติอาชญากร

ผู้ศึกษาเห็นว่า ในกรณีจะขึ้นประวัติอาชญากร ในคดีอาญาจึงได้กำหนดให้ผู้ถูกกล่าวหาได้รับข้อสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์ จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ามีความผิดตามกฎหมาย อันเป็นการคุ้มครองจากการละเมิดจากอำนาจรัฐที่มีเหนือบุคคล นับตั้งแต่ที่ถูกกล่าวหา ดังนั้นการให้บุคคลที่สาม หรือบุคคลภายนอกการขอเข้าถึง หรือแทรกแซงทะเบียนประวัติอาชญากร อาจกระทบต่อความเสียหายได้ เช่น ด้านชื่อเสียงชื่อเสียง ถือเป็นสิ่งที่เพิ่มคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ สามารถทำให้บุคคลมีเกียรติภูมิ, ศักดิ์ศรีและความน่าเชื่อถือ ถ้าชื่อเสียงถูกทำลายเพราะได้ชื่อว่าเป็นคดีอาญา โดยลักษณะนำมาเปิดเผยหรือประจานต่อสาธารณชนในเชิงลบโทษ ย่อมถือได้ว่าทำให้สิ่งที่เพิ่มคุณค่าหรือศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ลดลง

เหตุผลและความจำเป็นในการนำข้อสันนิษฐานไปเป็นข้อพิจารณาในประวัติอาชญากร จากการศึกษาถึงหลักและผลของการสันนิษฐานว่าบุคคลเป็นผู้บริสุทธิ์ในคดีอาญา จะเห็นว่าหลักสันนิษฐานดังกล่าว ได้ถูกนำไปใช้เป็นข้อพิจารณาในกิจการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลย เพื่อให้มีผลในการปฏิบัติและคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหาด้วยความเสมอภาค, ปราศจากการใช้อำนาจรัฐ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย, และความเป็นธรรมในระหว่างการดำเนินคดี ซึ่งทั้งสามหลักนี้ ไม่ได้มีข้อจำกัดในการกล่าวอ้างว่าเป็นสิทธิเฉพาะที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเท่านั้น แต่เป็นหลักที่คุ้มครองบุคคลตลอดไปตราบที่สถานภาพทางกฎหมาย ยังเป็นผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยในคดีอาญา ซึ่งหลักดังกล่าว ยังไม่เคยปรากฏว่ามีการนำหลักหรือผลตามที่กล่าวนี้ไปปรับใช้เป็นข้อพิจารณาเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในประวัติอาชญากร ในระหว่างที่คดียังไม่ถึงที่สุด อย่างไรก็ตามบุคคลที่ได้รับการตรวจสอบและพบประวัติอาชญากร อาจได้รับผลกระทบประการใดประการหนึ่ง อันเนื่องมาจากการถูกดำเนินคดีอาญา และคดียังไม่มีการวินิจฉัยอันถึงที่สุดว่ามีความผิด

ผู้ศึกษา เห็นว่าควรนำหลักสันนิษฐานมาเป็นข้อพิจารณาในข้อมูลการขึ้นประวัติอาชญากร และทะเบียนประวัติอาชญากร สำหรับคดีที่อยู่ระหว่างดำเนินการหรือยังไม่ถึงที่สุดด้วย เพื่อก่อให้เกิดผลในการรับรองและคุ้มครองสิทธิแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา โดยมีเหตุผลและความจำเป็นในการขอเข้าถึงหรือแทรกแซงข้อมูลส่วนบุคคลที่รัฐธรรมนุญรับรอง จะต้องพิจารณาขอบเขตตามกฎหมายมหาชนและกฎหมายปกครองประกอบกัน โดยพิจารณาจากหลักที่คุ้มครองสิทธิของบุคคลอื่น หลักเพื่อการดำรงอยู่และเพื่อความสามารถในการทำภาระหน้าที่ของรัฐและหลักเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือเพื่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน

2.2 วิเคราะห์ “เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อประโยชน์สาธารณะ”

จากบทบัญญัติดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นการจำกัดสิทธิหรือการแทรกแซงข้อมูลส่วนบุคคลกรณี การขึ้นประวัติอาชญากร และทะเบียนประวัติอาชญากร แต่ทั้งนี้ ต้องอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ เมื่อพิจารณากฎหมายที่ให้อำนาจหน้าที่ในการแทรกแซงข้อมูลส่วนบุคคล กรณีทะเบียนประวัติอาชญากร พบว่า

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารราชการพ.ศ. 2540 ในมาตรา 4 ได้บัญญัติ “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษาฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงานบรรดามีชื่อของผู้นั้น หรือมีเลขหมายรหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคน หรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย

จะเห็นได้ว่า การขึ้นประวัติอาชญากร และทะเบียนประวัติอาชญากร เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่หน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร ต้องจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเพียงเท่าที่เกี่ยวข้อและจำเป็น เพื่อการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐให้สำเร็จ ตามวัตถุประสงค์เท่านั้น และยกเลิกการจัดให้มีระบบดังกล่าว เมื่อหมดความจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกรณีที่จะกระทบถึงประโยชน์ได้เสียโดยตรงของบุคคลนั้น การตรวจสอบแก้ไขข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร ในความรับผิดชอบให้ถูกต้องอยู่เสมอและจัดระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่ระบบข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร ตามความเหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้มีการนำไปใช้ โดยไม่เหมาะสม หรือเป็นผลร้ายต่อเจ้าของข้อมูล (มาตรา 23) อีกทั้งมาตรา 34 ให้บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐ จะเปิดเผยทะเบียนประวัติอาชญากรที่อยู่ในความควบคุม ดูแลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น หรือผู้อื่น โดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้น มิได้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผย ตามมาตรา 34 ทั้ง 9 อนุ

ผู้ศึกษา เห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรส่วนบุคคล ตามวรรคหนึ่ง (3) (4) (5) (6) (7) (8) และ (9) จำเป็นอย่างยิ่งที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะต้องมีการจัดการอย่างเป็นระบบ โดยให้มีการจัดทำบัญชีแสดงการเปิดเผยกำกับไว้กับข้อมูลข่าวสารนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง กฎหมายตำรวจที่เกี่ยวข้องตามระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจ ไม่เกี่ยวกับคดีลักษณะที่ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. 2554 บทที่ 1 และบทที่ 4 หลักการปฏิบัติเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากร แต่อย่างไร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ต้องระมัดระวัง เรื่องการขึ้นประวัติอาชญากรและทะเบียนประวัติอาชญากร ซึ่งเป็นสิทธิที่ได้รับ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่มีการร้องขอ เพื่อขอเข้าถึงหรือแทรกแซง ซึ่งเป็นการใช้อำนาจทางดุลพินิจ และอำนาจผูกพันของฝ่ายปกครอง จึงต้องพิจารณาเรื่อง

ผู้ศึกษา เห็นว่าจากบทบัญญัติ “แต่ทั้งนี้ต้องอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อประโยชน์สาธารณะ” ตามลำดับกฎหมายรองพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารราชการพ.ศ. 2540 และกฎหมายตำรวจที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่หน่วยงานให้บุคคลที่สาม หรือบุคคลอื่น การแทรกแซงหรือเข้าถึงข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร จะต้องตีความคำว่า “เพื่อประโยชน์สาธารณะ” ซึ่งจะเป็นการถ่วงดุลการใช้ดุลพินิจของฝ่ายปกครองได้ โดยพิจารณาจากกรอบขอบเขตของ “บุคคลที่สาม” (The third party) ในการขอเข้าถึงหรือแทรกแซงทะเบียนประวัติอาชญากร จะต้องพิจารณาขอบเขตตามกฎหมายมหาชนและกฎหมายปกครองประกอบกัน โดยพิจารณาจากหลักที่คุ้มครองสิทธิของบุคคลอื่น หลักเพื่อการดำรงอยู่และเพื่อความสามารถในการทำภาระหน้าที่ของรัฐและหลักเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ตามที่ได้กล่าวไว้ในข้อ 1.3

3. เปรียบเทียบการจัดทำทะเบียนประวัติอาชญากรรมกับต่างประเทศ

ในการศึกษาปัญหาการขึ้นประวัติอาชญากร ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ทราบว่ามีแนวทางของต่างประเทศ มีหลักกฎหมาย แนวทางปฏิบัติอย่างไร โดยการศึกษาเปรียบเทียบในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ดังนี้

3.1 หน่วยงานที่ขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร และจัดทำทะเบียนประวัติอาชญากร

ประเทศไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยกองทะเบียนประวัติอาชญากร มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการ เกี่ยวกับงานทะเบียนประวัติอาชญากร ส่วน สาธารณรัฐฝรั่งเศส การจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรม ภายหลังจากมีคำพิพากษาในความผิดประเภทที่ต้องจดบันทึกข้อมูลในทะเบียนประวัติ จำศาลก็จะบันทึกข้อมูลในบัตรข้อมูลซึ่งบัตรดังกล่าว มีประโยชน์อย่างยิ่ง โดยจะเป็นส่วนสำคัญที่รวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิดการลงบัตรข้อมูลมีความละเอียดแตกต่างกัน ซึ่งข้อมูลดังกล่าว อาจเปิดเผยแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย **ประเทศสหรัฐอเมริกา** กระทรวงยุติธรรมแห่งสหรัฐ เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร เพื่อทำให้ดีขึ้นซึ่งคุณภาพของการสื่อสารด้านข้อมูล เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและแพ่ง นอกจากนี้ ยังมีพันธมิตรและผู้มีส่วนช่วยเหลือในการจัดทำข้อมูลและข้อมูล จากหน่วยงานอื่น เช่น รายงานข้อมูลด้านอาชญากรรมของสำนักสอบสวนกลางแห่งสหรัฐอเมริกา ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมสำหรับเยาวชน ข้อมูลอย่างเป็นทางการ เกี่ยวเนื่องกับองค์กรของรัฐ

3.2 ขั้นตอนการจัดทำและจัดเก็บทะเบียนประวัติอาชญากร

ประเทศไทย จะเริ่มการปฏิบัติเกี่ยวกับการพิมพ์ลายนิ้วมือผู้ต้องหา จำเลย ผู้ต้องหา ผู้ต้องกักขัง ผู้รับการอบรมและศพ เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวน มีหน้าที่ข้อมูลตามทะเบียนประวัติอาชญากร เมื่อมีการจัดทำขึ้นแล้ว จะถูกจัดเก็บไว้เมื่อมีการสั่งฟ้องดำเนินคดี มีคำพิพากษา ก็จะทำการลงบันทึกถึงผลการดำเนินคดี ได้แก่ ศาลสั่งยกฟ้อง หรือสั่งลงโทษก็จะลงต่อท้ายไว้ กรณีที่จะถูกจัดทำทะเบียนประวัติอาชญากร มาจากการทำความผิดทางอาญาทุกชนิด เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาดำเนินคดี จะต้องมีการทำประวัติอาชญากรรมและประวัติอาชญากรรม จะจัดทำเมื่อตั้งข้อกล่าวหา ตั้งแต่ในชั้นตำรวจหรือผู้เสียหายดำเนินการฟ้องร้องเอง จะจัดทำในชั้นที่ศาลสั่งว่าคดีมีมูล

ประเทศฝรั่งเศส การจัดทำและจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรม โดยบัตรข้อมูลที่ศาลทำจะมีจำนวนเท่าคำพิพากษาในคดีอาญา โดยในบัตรจะมีรายละเอียด ดังนี้

(1) คำพิพากษาลงโทษอาญา สำหรับความผิดอุกฤษฏ์โทษมรยโทษ และลหุโทษ ขึ้น 5 ชั้น ไป ตลอดทั้งคำพิพากษาทุกประเภท ไม่ว่าจะมีการลงโทษหรือไม่ก็ตาม นอกจากนั้น ยังบันทึกคำพิพากษาให้ใช้วิธีการ เพื่อความปลอดภัยสำหรับเด็กและผู้ใหญ่

(2) จากคำพิพากษาในคดีอาญา ยังบันทึกคำชี้ขาดทางวินัยหรือข้อชี้ขาดในคดีปกครอง รวมทั้งคำชี้ขาดบางอย่างในเรื่องความสามารถ หรือไร้ความสามารถ เช่น คำพิพากษาเกี่ยวกับคดีล้มละลาย คำสั่งถอดถอนอำนาจปกครองบุตร ห้ามหรือควบคุมกิจกรรมบุคคลนั้น คำพิพากษาศาลต่างประเทศที่แลกเปลี่ยนข้อมูล เกี่ยวกับผู้กระทำความผิด

(3) ข้อมูลเกี่ยวกับการออกหมายจับ รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับคำพิพากษา แต่ผู้นั้นหลบหนีการลงโทษ รวมทั้งหลบหนีราชการทหาร

อนึ่ง บัตรข้อมูลที่เจ้าศาลทำขึ้นนี้ นอกจากจะเก็บไว้ที่ศูนย์ข้อมูลแล้ว ยังมีการส่งให้ผู้เกี่ยวข้องด้วย กล่าวคือ คำพิพากษาโทษ ในกรณีหลบหนีการคัดเลือกเข้ารับราชการทหาร จะมีการส่งไปยังกระทรวงกลาโหม ส่วนคำพิพากษาดัดสิทธิในการเลือกตั้ง จะส่งไปยังหน่วยงานดัดสิทธิ การเลือกตั้ง และในกรณีที่มีการแลกเปลี่ยนทะเบียนกับต่างประเทศก็จะส่งข้อมูลไปยังกระทรวงยุติธรรม

ประเทศสหรัฐอเมริกา รูปแบบและวิธีการจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักสถิติแห่งกระบวนการยุติธรรม ได้ดำเนินการรวบรวมและจัดพิมพ์ไว้รวมกัน ดังต่อไปนี้

(1) ข้อมูลของอาชญากรรม และผู้เสียหายสำนักสอบสวนกลางแห่งสหรัฐอเมริกา ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานที่ดำเนินการรวบรวมจัดพิมพ์เผยแพร่ ซึ่งข้อมูลด้านอาชญากรรม และรวบรวมข้อมูลที่มีการแจ้งความร้องทุกข์ต่อองค์กรที่บังคับใช้กฎหมาย เกี่ยวกับอาชญากรรม ดังต่อไปนี้ 1) ฆ่าผู้อื่น 2) ข่มขืนกระทำชำเราโดยใช้กำลังบังคับ 3) ปล้นทรัพย์ 4) ทำร้ายร่างกาย จนได้รับอันตรายสาหัส 5) บุกรุกเพื่อวัตถุประสงค์ในการก่ออาชญากรรม 6) การลักทรัพย์ 7) การลักทรัพย์ ประเภทยานยนต์ 8) วางเพลิงเผาทรัพย์

(2) ข้อมูลจากการบังคับใช้กฎหมาย เช่น การสำรวจข้อมูลห้องปฏิบัติการเกี่ยวกับอาชญากรรมที่รับผิดชอบ ด้านการตรวจสอบสารพันธุกรรม การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย ซึ่งรับผิดชอบหน้าที่อยู่ในมหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัยการสำรวจข้อมูลห้องปฏิบัติการ เกี่ยวกับอาชญากรรมที่รับผิดชอบ ด้านนิติเวชศาสตร์ การสำรวจนโยบายและวิธีปฏิบัติของตำรวจจราจรในระดับรัฐ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการปฏิบัติหน้าที่

(3) ข้อมูลการฟ้องร้องดำเนินคดีอาญาในกรณีต่อไปนี้ จะเป็นการนำเสนอข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับแนวโน้มการฟ้องร้องดำเนินคดีอาญาในระดับรัฐบาลกลาง และความผิดอาญาสถานเบาที่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้ช่วยผู้พิพากษา ศาลชั้นต้น ในระดับรัฐบาลกลาง ในที่นี้ ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของสาธารณะให้หมายความรวมถึง ความผิดเกี่ยวกับอาวุธ และการอพยพย้ายถิ่นฐาน

(4) กระบวนการยุติธรรมในระดับรัฐบาลกลาง ในการรวบรวมข้อมูลส่วนนี้ สำนักสถิติแห่งกระบวนการยุติธรรม ได้จัดตั้งโครงการรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับกระบวนการ

ยุติธรรมขึ้น โดยโครงการนี้ ได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลเป็นรายปี เกี่ยวกับชั่วโมงการทำงาน กิจกรรมต่างๆ และผลสืบเนื่องใดๆ อันเกี่ยวข้องกับคดีอาญาในระดับรัฐบาลกลาง

(5) ศาลและการพิพากษาคดี แนวโน้มความเป็นไปของการตัดสินลงโทษ เกี่ยวกับความผิดอาญาอุกฉกรรจ์ในศาลระดับรัฐนั้น ล้วนแล้วแต่ได้มาจากการสำรวจของสำนักสถิติแห่งกระบวนการยุติธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของการตัดสินได้ในอนาคต ในที่นี้จะเป็นการนำเสนอ 1) จำนวนของจำเลยในคดีอาญาอุกฉกรรจ์ที่ขึ้นสู่ศาลในระดับรัฐ และถูกศาลตัดสินว่ากระทำ ความผิด รวมถึง 2) ถูกศาลพิพากษาลงโทษ

3.3 การให้บริการข้อมูลแก่บุคคลภายนอกหรือบุคคลที่สาม

ประเทศไทย ในกรณีที่การดำเนินการตรวจสอบประวัติและพฤติกรรมบุคคล พบข้อมูลการกระทำผิดในทะเบียนประวัติอาชญากรของบุคคลที่หน่วยงานของรัฐ จะรับบรรจุ แต่งตั้งหรือว่าจ้าง หรืออยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติราชการหน่วยงานของรัฐนั้น อาจเปิดโอกาสให้มีการนำผลการสิ้นสุดคดีความ หรือให้มีการติดตามผลคดีที่ชัดเจน เพื่อมาประกอบการพิจารณาด้วย เพราะตามระเบียบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจ ไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ.2554 ลงวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.2554 บทที่ 4 การคัดแยก และ ทำลายแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือ และรายการประวัติ หรือบัญชีประวัติ ข้อ 1 โดยการแสดงข้อมูลผลคดี ความนี้ อาจแจ้งให้เจ้าของประวัตินำผลคดีมาแสดงเอง หรือโดยการขอรับการสนับสนุนผลคดีไปยัง หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบก็ได้ หากผลคดีเป็นไปตามระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยการพิมพ์ลายนิ้วมือแล้ว ถือได้ว่าบุคคลนั้น มิได้ขาดคุณสมบัติใดๆ ทางราชการ ในการบรรจุแต่งตั้ง หรือว่าจ้างได้ ข้อมูลตามทะเบียนประวัติอาชญากร เมื่อมีการจัดทำขึ้นแล้ว จะถูกจัดเก็บไว้ เมื่อมีการสั่งฟ้องดำเนินคดีมีคำพิพากษา ก็จะทำการลงบันทึกถึงผลการดำเนินคดี ได้แก่ ศาลสั่งยกฟ้อง หรือสั่งลงโทษ ก็จะลงต่อท้ายไว้ กรณีที่จะถูกจัดทำทะเบียนประวัติอาชญากร มาจากการทำ ความผิดทางอาญาทุกชนิด เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาดำเนินคดี จะต้องมีการทำประวัติอาชญากรรม ประวัติอาชญากรรม จะจัดทำเมื่อตั้งข้อกล่าวหา ตั้งแต่ในชั้นตำรวจหรือผู้เสียหายดำเนินการ ฟ้องร้องเอง จะจัดทำในชั้นที่ศาลสั่งว่าคดีมีมูล

บุคคล หรือหน่วยงานที่มีส่วนได้เสียกับเจ้าของประวัติ สามารถขอตรวจสอบข้อมูล ประวัติอาชญากรรม จากสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ โดยเฉพาะที่เป็นหน่วยงานของรัฐต้นสังกัด เพราะมีหน้าที่ต้องจัดเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง เพื่อมิให้เกิดความเสื่อมเสียหรือเสียหายแก่เจ้าของประวัติ ถึงแม้จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับประวัติอาชญากรก็ตาม ทั้งนี้ การเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนี้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติ เกี่ยวกับการนำประวัติของผู้ต้องหาคดีอาญาออก จากทะเบียนประวัติอาชญากรนั้น ต้องปรากฏข้อเท็จจริง อันเป็นที่ยุติว่าเจ้าของประวัติมิได้เป็น ผู้กระทำความผิด ตามระเบียบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจ ไม่เกี่ยวกับคดีลักษณะที่ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ.2554 ลงวันที่ 1 สิงหาคมพ.ศ.2554 แล้ว และหากเป็นการกระทำความผิด ขณะเป็นเด็กหรือเยาวชน ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขโดยศาล มิได้มีคำ พิพากษาลงโทษถึงจำคุก หรือมีการเปลี่ยนแปลงโทษ เป็นวิธีการสำหรับเด็กหรือเยาวชน

ประเทศฝรั่งเศส โดยหลักแล้วการเปิดเผยข้อมูล จะทำได้แต่อย่างไรก็ตาม ประโยชน์อย่างหนึ่งของการเก็บรวบรวมข้อมูล ก็เพื่อนำข้อมูลมาเปิดเผยในบางกรณี ด้วยเหตุนี้ ทะเบียนประวัติอาชญากร ในสาธารณรัฐฝรั่งเศส จึงมีหลักการป้องกันข้อมูลเพื่อป้องกันข้อมูลสูญหาย กรณีที่ข้อมูลชุดแรกชำรุดหรือถูกทำลาย และการรักษาความลับเนื่องจากทะเบียนประวัติอาชญากร ต้องรักษาเป็นความลับ จึงมีข้อห้ามการล่วงรู้ข้อมูล ไม่ว่าโดยวิธีใด รวมทั้งการเชื่อมต่อระบบ คอมพิวเตอร์ด้วย ยกเว้นการเปิดเผยตามกฎหมาย แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

(1) ทะเบียนประวัติอาชญากรหมายเลข 1 เป็นเอกสารที่มีความสมบูรณ์ที่สุดใน บรรดาทะเบียนประวัติศาสตร์ทั้งหมด ทั้งนี้ เพราะทะเบียนประวัติอาชญากร หมายเลข 1 จะบันทึก ประวัติการกระทำความผิดของผู้กระทำผิด และคำพิพากษาลงโทษผู้กระทำผิดทั้งหมด ดังนั้น ข้อมูลในทะเบียนประวัติอาชญากร หมายเลข 1 นี้ จะให้เฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีอาญา ในศาลเท่านั้น คือ พนักงานสอบสวนอัยการและผู้พิพากษาในกรณีที่ผู้กระทำผิด ไม่มีประวัติ การกระทำมาก่อน จะมีข้อความว่า “ไม่มีประวัติ” ในทะเบียนประวัตินี้

(2) ทะเบียนประวัติอาชญากรหมายเลข 2 เป็นเอกสารที่มีความสมบูรณ์รองลงมา ทั้งนี้ เพราะทะเบียนประวัติอาชญากรหมายเลข 2 จะหลีกเลี่ยงการบันทึกข้อมูล อันนำไปสู่การตอกย้ำ ถึงความผิดที่ผู้กระทำผิดเคยทำมาก่อนในบางอย่าง ดังนั้น ข้อมูลในทะเบียนประวัติอาชญากร หมายเลข 2 จะไม่ปรากฏข้อเท็จจริงต่อไปนี้ คือ คำพิพากษาให้ใช้การฝึกและอบรมสำหรับเด็ก คำพิพากษาคดีลหุโทษ การรอลงโทษที่พ้นเวลาการลงโทษมาแล้ว อำนาจปกครองผู้เยาว์คำพิพากษา ที่ถูกลบล้างไปแล้ว อันเนื่องมาจากการล้างมลทินข้อมูลในทะเบียนประวัติอาชญากรหมายเลข 2 นี้ จะส่งมอบให้เฉพาะเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับตุลาการศาล หรือเจ้าหน้าที่ทางปกครองที่เป็นองค์กรมหาชน เช่น ส่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่สมัครเข้ารับราชการ หรือขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือ การสอบสวนทางวินัย ในกรณีที่ไม่มีประวัติการกระทำผิดมาก่อน จะมีข้อความว่า “ไม่มีประวัติ” ในทะเบียนประวัตินี้

(3) ทะเบียนประวัติอาชญากรหมายเลข 3 เป็นเอกสารที่มีความสมบูรณ์น้อยที่สุด ทั้งนี้ เพราะทะเบียนประวัติอาชญากรหมายเลข 3 จะไม่ปรากฏข้อมูลต่อไปนี้ คือ คำพิพากษาจำคุก

สูงกว่า 2 ปี โดยไม่มีการรอกการลงอาญา เพื่อมิให้ข้อมูลดังกล่าว ส่งผลร้ายแก่ผู้กระทำผิด เนื่องจากเอกสารดังกล่าว ผู้กระทำผิดสามารถขออนำไปใช้สมัครงานได้

ประเทศสหรัฐอเมริกา กรณีการเปิดเผยข้อมูลในระยะแรก มีการนำทะเบียนประวัติอาชญากร มาเปิดเผยภายใต้หลักที่ว่าสาธารณชน สามารถค้นหาความจริงจากข้อมูลในทะเบียนประวัติอาชญากรได้ทั้งหมด ต่อมาสถานิติบัญญัติในหลายๆ มลรัฐ ได้มีการตรากฎหมายที่ให้อำนาจแก่หน่วยงานกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของรัฐที่เก็บข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรแก่ผู้ขอที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้ในบางกรณีเท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้อบังคับที่ยอมให้ตรวจสอบข้อมูลได้เฉพาะผู้ที่เข้าไปทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็ก หรือในงานที่ต้องการความสุจริตสูง ต่อมาสถานิติบัญญัติได้ออกข้อยกเว้นในการเปิดเผยข้อมูล เกี่ยวกับประวัติอาชญากรปัจจุบันนี้ สามารถตรวจสอบประวัติของบุคคลที่จะทำงานในสถาบันการเงิน หรือหน่วยงานรักษาความปลอดภัยได้ด้วย อนึ่ง ในปี ค.ศ. 1985 สภาคองเกรส ได้ออกกฎหมาย The Security Clearance Information Act กำหนดให้ The National Security สามารถตรวจสอบทะเบียนของรัฐและท้องถิ่นได้ นอกจากนี้ ในปี ค.ศ. 1986 มีการออกกฎหมาย The Immigration Reform Act ที่อนุญาตให้เปิดเผยข้อมูล เกี่ยวกับบุคคลต่างด้าวที่มีประวัติการกระทำความผิดอาญา สำหรับใช้ประโยชน์ในการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นพลเมืองของประเทศ

3.4 การลบ หรือทำลายทะเบียนประวัติอาชญากร

ประเทศไทย หลักพิจารณาคัดเลือกแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือ และเอกสารที่เกี่ยวข้องทุกประเภท แยกออกจากสารบบ หรือฐานข้อมูลประวัติอาชญากร ตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้ เช่น มีหลักฐานแน่ชัดว่าตายแล้ว ผู้เสียหายได้ถอนคำร้องทุกข์ถอนฟ้องหรือยอมความกัน โดยถูกต้องตามกฎหมาย คดีที่พนักงานอัยการสั่งเด็ดขาด ไม่ฟ้องหรือสั่งยุติการดำเนินคดีอาญา ตามระเบียบว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ เป็นต้น เมื่อคณะกรรมการได้คัดเลือกแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือ และเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว ให้ทำบัญชีรายชื่อ อายุ วัน ที่มีประวัติครั้งสุดท้ายของบุคคล ที่ถูกพิมพ์ลายนิ้วมือและมีชื่ออยู่ในรายการประวัติ หรือบัญชีประวัติเสนอผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เพื่อบันทึกบัญชีนี้ ให้ทำลายแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือและเอกสารที่เกี่ยวข้องที่คัดแยกออกจากสารบบ หรือฐานข้อมูลประวัติอาชญากร และให้คัดแยกแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือ และเอกสารที่เกี่ยวข้องออกจากสารบบ หรือฐานข้อมูลประวัติอาชญากร เพื่อจัดเก็บไว้ใช้ประโยชน์ในทางราชการ

ประเทศฝรั่งเศส ข้อมูลต่างๆ โดยหลักแล้ว จะไม่มีการลบข้อมูลออกจากทะเบียนประวัติเลย ด้วยเหตุนี้ทะเบียนประวัติอาชญากรได้รับการยอมรับว่าเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ แต่อย่างไรก็ตาม แนวคิดในการคำนึงถึงการกลับคืนสู่สังคมก็ได้รับการยอมรับในสาธารณรัฐฝรั่งเศสด้วย ซึ่งส่งผลให้แนวความคิดดังกล่าวปรากฏในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

โดยให้มีการลบข้อมูลในทะเบียนประวัติอาชญากรได้ในบางกรณีเช่นคำพิพากษาล่วงเลยมานาน 40 ปี นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาโดยบุคคลนั้น ไม่ได้ไปกระทำผิดอาญาขึ้นใหม่ หรือผู้ซึ่งถูกศาลพิพากษาถึงแก่ความตาย หรือได้รับการนิรโทษกรรมหรือล้างมลทิน

ประเทศสหรัฐอเมริกา กำหนดการลบทะเบียนประวัติอาชญากรรมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ตามกฎหมายนี้ บุคคลที่จะขอลบทะเบียนประวัติอาชญากร จะต้องถูกบังคับโทษ หรือมีข้อหาใดๆ เกี่ยวกับการกระทำความผิดร้ายแรง นอกจากนี้ กฎหมายฉบับนี้ ยังเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นยื่นคำร้องแทนบุคคลผู้กระทำความผิดได้ด้วย หากบุคคลนั้น ถึงแก่ความตายไปแล้ว โดยบุคคลผู้กระทำความผิดหรือผู้ยื่นคำร้องแทนต้องยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดี ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ศาลพิพากษาให้พ้นโทษจากนั้น ศาลจะพิจารณาคำร้องว่าสมควรลบทะเบียนประวัติอาชญากรให้บุคคลนั้นไปหรือไม่ ส่วนข้อยกเว้นของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร คือ หากเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน หรือการดำเนินกระบวนการพิจารณาก็สามารถเปิดเผยข้อมูลได้ เมื่อศาลมีคำสั่งให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากร ห้ามมิให้มีการเผยแพร่เก็บรักษา หรือการใช้ข้อมูลที่ศาลสั่งให้ลบแล้ว

4. ปัญหาสำนักงานตำรวจแห่งชาติกับการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ

จากกรณีที่มีการร้องเรียนสำนักงานตำรวจแห่งชาติกับการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล ตามรัฐธรรมนูญ

4.1 ปัญหาการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล ตามรัฐธรรมนูญ

จากขั้นตอนการจัดทำ “ประวัติข้อมูลส่วนบุคคล” ต่อมาก็นำประวัติข้อมูลส่วนบุคคล “ขึ้นประวัติอาชญากร” โดยจัดเก็บในรูปแบบ “ทะเบียนประวัติอาชญากร” ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งในแต่ละกระบวนการนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติใช้อำนาจทางกฎหมายทางปกครอง และอำนาจทางยุติธรรมทางอาญา มีประเด็นพิจารณา ดังนี้

4.1.1 ปัญหาจากขั้นตอนการจัดทำประวัติข้อมูลส่วนบุคคล

ในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจระดับท้องที่ เมื่อมีการเชิญบุคคล ผู้ต้องสงสัย ผู้ถูกกล่าวหา ผู้ต้องหา ว่ากระทำความผิดกฎหมายอาญา พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ เช่น เจ้าหน้าที่สืบสวน งานป้องกันปราบปราม จะมีการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลเบื้องต้น เป็นการ

เก็บรวบรวมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ โดยนำมาจัดเก็บเป็นบัตรสารบบ หรือเก็บแบบแฟ้มและจัดเรียงตามรหัสหรือหมายเลขทะเบียน หรือจัดเรียงตามลำดับตัวอักษร แล้วแต่ตามหลักวิธีการต่าง ๆ ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ ที่ทำการจัดเก็บ ได้แก่ เอกสารแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือ รูปถ่ายผู้ต้องหาและดำเนินรูปพรรณผู้กระทำความผิด เป็นต้น ในกรณีที่เป็นผู้ต้องสงสัย ข้อมูลส่วนบุคคลเบื้องต้น

ผู้ศึกษา เห็นว่าการรวบรวมประวัติข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้อำนาจตามกฎหมายตำรวจ ข้อมูลทะเบียนประวัติที่สามารถอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ดังนี้ ด้านการสืบสวนฐานข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรสามารถช่วยตรวจสอบและค้นหาได้จากการตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมือ ตรวจสอบรายชื่อ หรือสามารถช่วยสืบหา ด้วยการออกประกาศหมายจับ และจัดส่งให้แก่สถานีตำรวจทั่วราชอาณาจักร เพื่อติดตามจับกุมตัวผู้กระทำความผิดต่อไป ในด้านการสอบสวน ระบบฐานข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร จะช่วยในการตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ต้องหา เพื่อที่ความต้องการทราบผู้ต้องหานั้นเคยกระทำความผิด หรือมีคดีเคยต้องโทษมาก่อนหรือไม่ และช่วยในการตรวจสอบประวัติการทำแผนประทุษกรรมของผู้ต้องหา เพื่อตรวจสอบผู้ต้องหาว่าเคยกระทำความผิดมาก่อนด้วยวิธีการใด และเคยต้องโทษคดีความใดบ้าง นอกจากนี้ ระบบฐานข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร ยังช่วยตรวจสอบดัชนี การประกาศสืบจับตัว ผู้กระทำความผิดทางคดีอาญา หรืออยู่ในระหว่างหลบหนีจากการจับกุม และช่วยตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมือของศพ เพื่อใช้ในการสืบสวนสอบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดต่อไป ในด้านการป้องกันปราบปราม การจัดทำประวัติบุคคลที่พ้นโทษ พร้อมจัดส่งไปยังสถานีตำรวจท้องที่ ที่บุคคลที่พ้นโทษมีภูมิลำเนาอยู่ เพื่อเป็นการแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่รับทราบ และจัดเก็บข้อมูลของบุคคลที่พ้นโทษเอาไว้ พร้อมกับคอยสอดส่องดูแลพฤติกรรมและความเคลื่อนไหว ถ้าหากบุคคลที่พ้นโทษไปแล้วกระทำความผิดอีกครั้ง ก็สามารถนำเอาข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ มาใช้ในการสืบสวนและปราบปราม

เมื่อเปรียบเทียบกับ การจัดทำทะเบียนประวัติอาชญากรของต่างประเทศแล้ว ผู้ศึกษา เห็นว่าสาธารณรัฐฝรั่งเศส จะมีการจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรม ภายหลังจากมีคำพิพากษาในความผิด ประเภทที่ต้องจดบันทึกข้อมูลในทะเบียนประวัติ จำศาลก็จะบันทึกข้อมูลในบัตรข้อมูล ซึ่งบัตรดังกล่าวมีประโยชน์อย่างยิ่ง โดยจะเป็นส่วนสำคัญที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิดลงบัตรข้อมูล มีความละเอียดแตกต่างกัน ซึ่งข้อมูลดังกล่าว อาจเปิดเผยแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย ดังนั้น แนวทางของสาธารณรัฐฝรั่งเศส จึงเป็นแนวทางที่คุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลมากกว่า และเป็นแนวทางที่ประเทศไทยน่าจะปรับใช้ต่อไป

ผู้ศึกษา เห็นว่าการปฏิบัติดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นการแทรกแซงข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ และไม่สอดคล้องกับ

หลักการจำกัดสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลกับการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล เหตุเพราะว่าบุคคลนั้น เป็นเพียง “ผู้ต้องสงสัย” ดังนั้น การใช้หลักการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลเพื่อประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) หรือการแทรกแซงสิทธิส่วนบุคคล เพื่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน (Public Policy) หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่สอดคล้องกับสิทธิได้รับการสันนิษฐานว่าบุคคลเป็นผู้บริสุทธิ์กับการขึ้นประวัติอาชญากร

4.1.2 ปัญหาการใช้ดุลพินิจทางปกครองการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร

เมื่อมีการกระทำความผิดอาญา บุคคลนั้น จะถูกพนักงานสอบสวนใช้อำนาจ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 132(1)¹⁰⁸ และใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติ ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 ประกอบ ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจ ไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. 2554 เรื่อง จัดทำทะเบียนประวัติอาชญากรรม โดยจะเริ่มการปฏิบัติเกี่ยวกับการพิมพ์ลายนิ้วมือผู้ต้องหา จำเลย ผู้ต้องหา ผู้ต้องกักขัง ผู้รับการอบรม และศพเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนมีหน้าที่ ผู้ศึกษาเห็นว่า การใช้อำนาจของพนักงานสอบสวนดังกล่าว เป็นการใช้อำนาจทั้งยุติธรรมทางอาญา และการใช้อำนาจทางปกครอง และยังไม่ถึง กระบวนการขึ้นประวัติอาชญากร เพราะอำนาจมีเพียงดำเนินการจัดทำข้อมูลประกอบสำนวน สอบสวนและส่งให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดย กองทะเบียนประวัติอาชญากร เป็นผู้ดำเนินการขึ้น ประวัติอาชญากร

การขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยกอง ทะเบียนประวัติอาชญากร¹⁰⁹ มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการขึ้นประวัติอาชญากร จะเห็นได้ว่าเมื่อ พนักงานสอบสวนได้มีการรายงานผลประวัติข้อมูลประวัติของผู้ต้องหา จากการทำความผิดทาง อาญาทุกชนิดเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาดำเนินคดี จะต้องมีการทำประวัติอาชญากรรมและประวัติ

¹⁰⁸ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 132 เพื่อประโยชน์แห่งการรวบรวมหลักฐานให้พนักงาน สอบสวน มีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) ตรวจตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจตัวผู้ต้องหา หรือตรวจสิ่งของ หรือที่ทางอันสามารถอาจใช้เป็น พยานหลักฐานได้ ให้รวมทั้งทำภาพถ่าย แขนที่ หรือภาพวาด จำลองหรือพิมพ์ลาย นิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้ากับให้บันทึก รายละเอียดทั้งหลาย ซึ่งน่าจะกระทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้น

ในการตรวจตัวผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาตามวรรคหนึ่ง หากผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นหญิง ให้จัดให้เจ้าพนักงานซึ่งเป็นหญิง หรือหญิงอื่นเป็นผู้ตรวจ ทั้งนี้ ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาจะขอให้นำบุคคลใด มาอยู่ร่วมในการตรวจนั้นด้วยก็ได้

¹⁰⁹ กองทะเบียนประวัติอาชญากร มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ 1) ดำเนินการเกี่ยวกับงานทะเบียนประวัติอาชญากร 2) ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บสารบบลายพิมพ์นิ้วมือผู้ต้องหาและบุคคล 3) ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบประวัติการกระทำ ความผิดของผู้ต้องหาและบุคคล 4) ดำเนินการเกี่ยวกับงานวิชาการด้านทะเบียนประวัติอาชญากรและการตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมือ 5) ประสานงานด้านการทะเบียนประวัติอาชญากร การจัดเก็บสารบบลายพิมพ์นิ้วมือ และการตรวจสอบประวัติการกระทำ ความผิดของผู้ต้องหาและบุคคลกับหน่วยงานวิชาการตำรวจที่เกี่ยวข้อง... ก ราชกิจจานุเบกษาเล่ม 126 ตอนที่ 66 7 กันยายน 2552 หน้า 67.

อาชญากรรม จะจัดทำเมื่อตั้งข้อกล่าวหา ตั้งแต่ในชั้นตำรวจหรือผู้เสียหายดำเนินการฟ้องร้องเอง จะจัดทำในชั้นที่ศาลสั่งว่าคดีมีมูล การขึ้นประวัติอาชญากรทั้งที่ผลคดีอาญายังไม่ถึงที่สุด การใช้อำนาจของกองทะเบียนประวัติอาชญากร เป็นการใช้อำนาจทางปกครองที่ไม่สอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ แม้ว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 132(1) จะให้อำนาจในการรวบรวมประวัติข้อมูลส่วนบุคคลโดยผลของกฎหมายก็ตาม แต่ก็ไม่ใช่หลักการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลโดยหลักความยินยอม (Consent) ให้ประวัติข้อมูลส่วนบุคคล นำประวัติข้อมูลส่วนบุคคลไปขึ้นประวัติอาชญากรแต่อย่างใด อีกทั้งข้อมูลประวัติส่วนบุคคลของผู้ต้องหาได้รับการคุ้มครอง ตามหลักการคุ้มครองสิทธิตามรัฐธรรมนูญ ต้องถือว่าสิทธิได้รับการสันนิษฐานว่าบุคคลเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุด

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ขั้นตอนการจัดทำและจัดเก็บทะเบียนประวัติอาชญากร ประเทศฝรั่งเศส การจัดทำและจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมโดยบัตรข้อมูลที่ศาลทำจะมีจำนวนเท่าคำพิพากษาในคดีอาญา โดยในบัตรจะมีการแยกความผิดเป็น

ความผิดอุกฤษฏ์โทษมรhyth และลหุโทษขึ้น 5 ชั้นไป ตลอดทั้งคำพิพากษาทุกประเภท ไม่ว่าจะมีการลงโทษหรือไม่ก็ตาม นอกจากนั้น ยังบันทึกคำพิพากษาให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยสำหรับเด็กและผู้ใหญ่ แต่ผู้ศึกษาเห็นว่าส่วนประเทศสหรัฐอเมริกา น่าจะนำมาปรับใช้กับประเทศไทยได้ เพราะว่าจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร ได้ดำเนินการรวบรวมและจัดพิมพ์ไว้ร่วมกันดังต่อไปนี้

สำนักสอบสวนกลางแห่งสหรัฐอเมริกา ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานที่ดำเนินการรวบรวมจัดพิมพ์ เผยแพร่ ซึ่งข้อมูลด้านอาชญากรรมในคดีอุกฤษฏ์ 8 ฐานความผิด

ดังนั้น การใช้อำนาจของประวัติข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว เป็นการใช้อำนาจผูกพันทางปกครอง ก็ต้องสอดคล้องกับหลักการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลโดยเอกสิทธิ์ตามกฎหมาย (Privilege) การขึ้นประวัติอาชญากร จึงย่อมอยู่ในบังคับของหลักนิติรัฐหรือหลักนิติธรรมดังกล่าวข้างต้น กล่าวคือ องค์กรและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้มีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนคดีอาญา และผู้มีอำนาจหน้าที่รักษาความมั่นคงของรัฐ จะกระทำได้ ก็แต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และเพียงเท่าที่กฎหมายให้อำนาจไว้เท่านั้น กล่าวโดยสรุป การจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลโดยเอกสิทธิ์ ตามกฎหมายของรัฐหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีเอกสิทธิ์ตามกฎหมาย หรืออำนาจในฐานะฝ่ายปกครอง ที่จะจำกัดการใช้สิทธิและเสรีภาพของราษฎรแต่ละคน โดยการบังคับให้กระทำการบางอย่าง หรือห้ามมิให้กระทำการบางอย่างได้ ทั้งนี้เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น หรือเพื่อรักษาไว้ซึ่งประโยชน์มหาชน หรือประโยชน์สาธารณะ ปัญหาหากมีแต่

เพียงว่าทำอะไร ราษฎรจึงจะมั่นใจได้ว่าองค์กรต่าง ๆ ของรัฐจะไม่ใช้อำนาจจำกัดสิทธิเสรีภาพตามอำเภอใจเท่านั้น

4.2 ปัญหาจากการลบ ทำลาย ทะเบียนประวัติอาชญากร ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิ ในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ

ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจ ไม่เกี่ยวกับคดีลักษณะที่ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. 2554 บทที่ 4 การคัดแยกและทำลายแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือ และรายการประวัติ หรือบัญชีประวัติระบุว่า ข้อ 1 ให้ผู้บังคับการกองทะเบียนประวัติอาชญากร แต่งตั้งคณะกรรมการจำนวน อย่างน้อย 3 คน ประธานกรรมการต้องมีตำแหน่ง ไม่ต่ำกว่ารองผู้บังคับการ เพื่อทำหน้าที่พิจารณาคัดเลือกแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือ และเอกสารที่เกี่ยวข้องทุกประเภท แยกออกจากสารบบ หรือฐานข้อมูลประวัติอาชญากร ตามหลักเกณฑ์ 12 อนุข้อ 2 เมื่อคณะกรรมการได้คัดเลือกแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ตามข้อ 1 แล้ว ให้ทำบัญชีรายชื่อ อายุ วัน ที่มีประวัติครั้งสุดท้ายของบุคคลที่ถูกพิมพ์ลายนิ้วมือ และมีชื่อ อยู่ในรายการประวัติ หรือบัญชีประวัติเสนอผู้บังคับการกองทะเบียนประวัติอาชญากร เพื่อพิจารณาเสนอผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เพื่ออนุมัติ ดังนี้ ให้ทำลายแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ที่คัดแยกออกจากสารบบ หรือฐานข้อมูลประวัติอาชญากร ตามหลักเกณฑ์ 1.1 และให้คัดแยกแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ตามหลักเกณฑ์ 1.2 - 1.12 ออกจากสารบบหรือฐานข้อมูลประวัติอาชญากร เพื่อจัดเก็บไว้ใช้ประโยชน์ในทางราชการ

จากปัญหานำข้อมูลออกจากสารบบข้อมูลประวัติอาชญากร เนื่องจากจำกัดความของคำว่า “อาชญากร” ที่ยังไม่มีความชัดเจน ปัจจุบันฐานข้อมูลประวัติอาชญากร มีอยู่ประมาณ 9,000,000 ราย ซึ่งเป็นจำนวนที่ค่อนข้างมาก เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรของประเทศไทย โดยข้อมูลการทำความผิดของแต่ละบุคคล จะถูกบันทึกไว้ในทะเบียนประวัติอาชญากร ทำให้สังคมเข้าใจและตีตราว่าบุคคลนั้น เป็นอาชญากรซึ่งเป็นถ้อยคำที่รุนแรง ถึงแม้ว่าจะเป็นกรทำความผิดโดยประมาท หรือเป็นความผิดลหุโทษก็ตาม ดังนั้น จึงควรมีการพิจารณาปรับเปลี่ยนถ้อยคำเพื่อให้เกิดความเหมาะสม เช่น จากคำว่า “ประวัติอาชญากร” เปลี่ยนเป็นคำว่า “ประวัติผู้ถูกกล่าวหาว่าทำความผิดอาญา” เพื่อสื่อความหมายให้สังคมเข้าใจได้อย่างชัดเจน รวมทั้ง ควรมีการแยกข้อมูลโดยจัดระดับของการทำความผิดว่าความผิด ในระดับใด ควรเปิดเผยข้อมูลได้มากน้อยเพียงใด เพื่อมิให้เป็นการกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ในการเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากร หรือประวัติผู้ถูกกล่าวหาว่าทำความผิดอาญา

นอกจากนี้ จากพิจารณาของคณะรัฐมนตรี¹¹⁰ นายกรัฐมนตรี พิจารณาแล้วมีคำสั่งให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ปรับเปลี่ยนถ้อยคำจากคำว่า “ประวัติอาชญากร” เป็นคำว่า “ประวัติผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา” นั้น เห็นว่าควรแก้ไขเปลี่ยนเป็นคำว่า “ประวัติผู้กระทำความผิดอาญา” แทนจะถูกต้องเหมาะสมกว่า ทั้งนี้ เนื่องจากตามข้อเท็จจริงบุคคลดังกล่าวมิใช่เป็นเพียง “ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา” หรือเป็น “ผู้ต้องหา” เท่านั้น แต่บุคคลดังกล่าว ได้ถูกฟ้องเป็นจำเลยต่อศาล และศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุด ให้เป็นผู้กระทำความผิดอาญาแล้ว

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีหนังสือแจ้งผลการดำเนินการ¹¹¹ ดังนี้ (1) อนุมัติหลักการกำหนดหลักเกณฑ์ การคัดแยกและทำลายแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือและรายการประวัติ หรือบัญชีประวัติเพิ่มเติม นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดีลักษณะที่ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. 2554 บทที่ 4 ข้อ 1 กรณีความผิดทุกประเภท ซึ่งศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด ลงโทษปรับสถานเดียว (2) กรณีแจ้งผลการดำเนินการและรายละเอียด¹¹² ในกรณีความผิดทุกประเภทที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด ให้ลงโทษปรับสถานเดียว มีจำนวนประมาณ 390,000 ราย และขณะนี้ ได้ดำเนินการคัดแยกและทำลายแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือและรายการประวัติหรือบัญชีประวัติในกรณีนี้ ออกจากสารบบเสร็จสิ้นไปแล้ว จำนวน 35,128 ราย ซึ่งได้เร่งรัดดำเนินการดังกล่าวแล้ว แต่เนื่องจากมีงานลงโทษปรับสถานเดียวเข้ามาอย่างต่อเนื่อง จึงยังไม่สามารถสรุปได้ว่า จะเสร็จสิ้นทั้งหมดเมื่อใด และมีการแจ้งผลการดำเนินการเพิ่มเติมกำหนดหลักเกณฑ์การคัดแยกและทำลายแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือและรายการประวัติหรือบัญชีประวัติเพิ่มเติม นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดีลักษณะที่ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. 2554 บทที่ 4 ข้อ 1¹¹³

ผู้ศึกษา เห็นว่าแนวทางการลบหรือถอนทะเบียนประวัติอาชญากร ดังนี้

4.2.1 เมื่อเจ้าของประวัติถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา ซึ่งตามหลักการคุ้มครองสิทธิตามรัฐธรรมนูญ ต้องถือว่าสิทธิได้รับการสันนิษฐานว่าบุคคลเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุด ดังนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะต้องมีการจัดกลุ่มชั้นความผิด ตามหลัก

¹¹⁰ หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0503/2582 ลง วันที่ 30 มกราคม 2556 เรื่อง ขอให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับรายงานผลการพิจารณา ที่ 652/2555 เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

¹¹¹ หนังสือกองทะเบียนประวัติอาชญากร ค่วนที่สุด ที่ ดช 0032.311/2154 ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน 2555 แจ้งว่าสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้อนุมัติหลักการ ลง วันที่ 14 สิงหาคม 2555.

¹¹² หนังสือกองทะเบียนประวัติอาชญากร ที่ ดช 0032.34/163 ลง วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2556 แจ้งผลการดำเนินการและรายละเอียด.

¹¹³ หนังสือกองทะเบียนประวัติอาชญากร ที่ ดช 0032.34/317 ลง วันที่ 31 พฤษภาคม 2556 แจ้งผลการดำเนินการเพิ่มเติมโดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้อนุมัติหลักการ ลง วันที่ 15 พฤษภาคม 2556.

คดีอาญา 5 กลุ่ม¹¹⁴ โดยเน้นคดีกลุ่มที่ความสำคัญ อันส่งผลต่อความสงบเรียบร้อยในสังคม และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นเกณฑ์ สำหรับคดีอาญาที่แบ่งออกเป็นกลุ่มนั้น คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่ 3 กลุ่มที่ 4 ที่ขึ้นประวัติอาชญากร และทะเบียนประวัติอาชญากรรมเท่านั้น การจัดความสำคัญของทะเบียนประวัติให้สอดคล้องกับคดีอาญา 5 กลุ่ม จะทำให้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สามารถจัดความสำคัญในการคุ้มครองสิทธิบุคคล กับในกรณีบุคคลที่สามหรือบุคคลภายนอกขอเข้าถึงหรือแทรกแซงทะเบียนประวัติอาชญากรได้ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศฝรั่งเศส การจัดทำและจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรม โดยบัตรข้อมูลที่เจ้าศาลทจะมีจำนวนเท่าคำพิพากษาในคดีอาญา สำหรับความผิดอุกฤษฏ์โทษมัชยโทษและลหุโทษชั้น 5 ขึ้นไป ตลอดจนทั้งคำพิพากษาทุกประเภท ไม่ว่าจะมีการลงโทษหรือไม่ ก็ตาม

4.2.2 ตามหลักการคุ้มครองสิทธิตามรัฐธรรมนูญ ต้องถือว่าสิทธิได้รับการสันนิษฐานว่าบุคคลเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุด ดังนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะให้ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรเฉพาะในกรณีที่มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเท่านั้น ส่วนโทษรอลงอาญา ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติใช้ดุลพินิจในการจะอนุญาต โดยใช้หลักเกณฑ์ประเทศฝรั่งเศส โดยหลักแล้วการเปิดเผยข้อมูลจะทำมิได้ แต่อย่างไรก็ตาม ประโยชน์อย่างหนึ่งของการเก็บรวบรวมข้อมูลก็เพื่อนำข้อมูลมาเปิดเผยในบางกรณี ด้วยเหตุนี้ ทะเบียนประวัติอาชญากรในสาธารณรัฐฝรั่งเศส จึงมีหลักการที่สำคัญการรักษาความลับ เนื่องจากทะเบียนประวัติอาชญากรต้องรักษาเป็นความลับ จึงมีข้อห้ามการล่วงรู้ข้อมูลไม่ว่าโดยวิธีใด รวมทั้งการเชื่อมต่อระบบคอมพิวเตอร์ด้วย ยกเว้นการเปิดเผยตามกฎหมาย

¹¹⁴ คดีอาญา 5 กลุ่ม มีดังนี้

กลุ่มที่ 1 คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ ประกอบด้วยความผิด คือฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาปล้นทรัพย์ชิงทรัพย์ (ผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บ และไม่ได้รับบาดเจ็บ) ลักพาตัวเรียกค่าไถ่วางเพลิง

กลุ่มที่ 2 คดีที่เป็นความผิดต่อชีวิต ร่างกายและเพศ ประกอบด้วยความผิด คือฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนากระทำโดยประมาท เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย พยายามฆ่าทำร้ายร่างกายข่มขืนกระทำชำเรา

กลุ่มที่ 3 คดีที่เป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ หรือประทุษร้ายต่อทรัพย์ ประกอบด้วย ความผิด คือ ลักทรัพย์วิ่งราวทรัพย์ ริดเอาทรัพย์กร โจรทรัพย์ชิงทรัพย์ (ผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บและไม่ได้รับบาดเจ็บ) ปล้นทรัพย์รับของโจร และทำให้เสียทรัพย์

กลุ่มที่ 4 คดีที่น่าสนใจ ประกอบด้วย ความผิด คือ โจรกรรมรถจักรยานยนต์ โจรกรรมรถยนต์ โจรกรรมโก-กระบือ โจรกรรมเครื่องมือการเกษตร ปล้น-ชิงทรัพย์รถยนต์โดยสาร ปล้น - ชิงทรัพย์รถแท็กซี่ ข่มขืนและฆ่า ลักพาเรียกค่าไถ่ ล้อ โกงทรัพย์ ยักยอกทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว

กลุ่มที่ 5 คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ประกอบด้วยความผิด คือ พระราชบัญญัติอาวุธปืน (อาวุธปืนธรรมดา - อาวุธปืนสงคราม - วัตถุระเบิด)พระราชบัญญัติการพนัน (การพนันทั่วไป - การพนันสลากกินกรวย) พระราชบัญญัติยาเสพติด พระราชบัญญัติปราบการค้าประเวณี, พระราชบัญญัติสถานบริการ พระราชบัญญัติโรงแรม มีหรือเผยแพร่วัตถุลามก ข้อมูลจาก สถานีตำรวจนครเชียงใหม่, คดีอาญา 5 กลุ่ม, <http://muang.phrae.police.go.th/5grop.htm> (สืบค้น,25 พฤศจิกายน 2559)

ผู้เขียน เห็นว่ากรณีการตรวจสอบประวัติอาชญากรรมก่อนเข้าทำงาน เนื่องจากต้องเข้าไปลงนามสมัครใจในสัญญาสมัครงานแต่ทางบริษัทให้ผู้สมัครไปตรวจประวัติอาชญากรรม ซึ่งการพิจารณาเรื่อง เพื่อประโยชน์สาธารณะ สดช.จะต้องตีความอย่างแคบ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล ตามรัฐธรรมนูญ

4.3 ปัญหา จากการที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ให้บุคคลที่สาม หรือบุคคลอื่นเข้าถึง หรือแทรกแซงทะเบียนประวัติอาชญากรรม ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล ตามรัฐธรรมนูญ

ตามระเบียบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจ ไม่เกี่ยวกับคดีลักษณะที่ 32 การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. 2554 ในกรณีที่การดำเนินการตรวจสอบประวัติ และพฤติกรรมบุคคล พบข้อมูลการกระทำผิดในทะเบียนประวัติอาชญากรรมของบุคคลที่หน่วยงานของรัฐ จะรับบรรจุแต่งตั้ง หรือว่าจ้าง หรืออยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติราชการหน่วยงานของรัฐนั้น อาจเปิดโอกาสให้มีการนำผลการสิ้นสุดคดีความ หรือให้มีการติดตามผลคดีที่ชัดเจน เพื่อมาประกอบการพิจารณาด้วยเพราะ โดยการแสดงข้อมูลผลคดีความนี้ อาจแจ้งให้เจ้าของประวัตินำผลคดีมาแสดงเอง หรือโดยการขอรับการสนับสนุนผลคดีไปยังหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบก็ได้ หากผลคดีเป็นไปตามระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการพิมพ์ลายนิ้วมือแล้ว ถือได้ว่าบุคคลนั้น มิได้ขาดคุณสมบัติใดๆ ทางราชการ ในการบรรจุแต่งตั้ง หรือว่าจ้างได้ ข้อมูลตามทะเบียนประวัติอาชญากรรม เมื่อมีการจัดทำขึ้นแล้ว จะถูกจัดเก็บ ไว้เมื่อมีการสั่งฟ้องดำเนินคดีมีคำพิพากษา ก็จะทำกรลงบันทึกถึงผลการดำเนินคดี ได้แก่ ศาลสั่งยกฟ้อง หรือสั่งลงโทษก็จะลงต่อท้ายไว้ กรณีที่จะถูกจัดทำทะเบียนประวัติอาชญากรรม มาจากการทำความผิดทางอาญาทุกชนิด เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาดำเนินคดี จะต้องมีการทำประวัติอาชญากรรมประวัติอาชญากรรม จะจัดทำเมื่อตั้งข้อกล่าวหาตั้งแต่ในชั้นตำรวจ หรือผู้เสียหายดำเนินการฟ้องร้องเอง จะจัดทำในชั้นที่ศาลสั่งว่าคดีมีมูล

บุคคล หรือหน่วยงานที่มีส่วนได้เสียกับเจ้าของประวัติ สามารถขอตรวจสอบข้อมูลประวัติอาชญากรรม จากสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ โดยเฉพาะที่เป็นหน่วยงานของรัฐต้นสังกัด เพราะมีหน้าที่ต้องจัดเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง เพื่อมิให้เกิดความเสื่อมเสีย หรือเสียหายแก่เจ้าของประวัติ ถึงแม้จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับประวัติอาชญากรรมก็ตาม ทั้งนี้ การเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนี้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

จะเห็นได้ว่า ปัญหาที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ใช้อำนาจทางดุลพินิจทางปกครอง ให้บุคคลภายนอกแทรกแซงหรือเข้าถึงข้อมูลประวัติอาชญากรรม อันเป็นข้อมูลส่วนบุคคล

ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล ตามรัฐธรรมนูญ จึงมีประเด็นร้องเรียนการใช้อำนาจดังกล่าว

กรณีศึกษาที่ 1 คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร พิจารณาแล้ว เห็นว่าผู้อุทธรณ์กระทำความผิดขณะมีอายุเกิน 18 ปีบริบูรณ์ ซึ่งมีใช้การกระทำความผิด ในขณะที่เป็นเยาวชนและศาล มีคำพิพากษาให้ปรับเป็นเงิน 1,000 บาท การที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จัดเก็บข้อมูลประวัติการกระทำความผิดไว้ในทะเบียนประวัติอาชญากรจึงชอบแล้ว แต่การที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ บันทึกรายงานการจับกุมตามที่สถานีตำรวจ เจ้าของเรื่องรายงาน ก่อนที่ศาลมีคำพิพากษาของศาล ต่อมาเมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าผู้อุทธรณ์ มีความผิดและให้ลงโทษปรับสถานีตำรวจ มิได้รายงานให้กองทะเบียนประวัติทราบ และเมื่อมีพระราชบัญญัติล้างมลทิน รายละเอียดเกี่ยวกับการล้างมลทินก็มีได้มีข้อมูลปรากฏ ถือว่าสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ไม่ได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐ ต้องตรวจสอบ แก้ไข ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในความรับผิดชอบ ให้ถูกต้องอยู่เสมอ และต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลประวัติของผู้อุทธรณ์ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร จึงมีมติให้ยกอุทธรณ์และให้กองทะเบียนประวัติอาชญากร บันทึกรายละเอียดพฤติการณ์แห่งคดีตามคำพิพากษา รวมทั้งบันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการที่ผู้อุทธรณ์ได้รับการล้างมลทินไว้ในทะเบียนประวัติอาชญากร เมื่อบันทึกเรียบร้อยแล้วให้แจ้งผู้อุทธรณ์ทราบ โดยก่อนที่จะแก้ไขเพิ่มเติมข้อมูลดังกล่าว หน่วยงานจะให้ข้อมูลในทะเบียนประวัติอาชญากรเดิม แก่ผู้อื่นไม่ได้

ผู้ศึกษา เห็นว่าการแทรกแซงหรือการเข้าถึงประวัติอาชญากร จะต้องให้สอดคล้องกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2559 มาตรา 32 กับปัญหาการขึ้นประวัติอาชญากร ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ การแทรกแซงผลการกระทำทั้งที่มีได้เจตนา หรือเป็นผลทางอ้อมการกระทำดังกล่าว อาจมิได้ก่อให้เกิดผลต่อบุคคลหนึ่งบุคคลใดเท่านั้น แต่อาจก่อให้เกิดผลต่อบุคคลที่สามด้วย ซึ่งแม้ว่าตามสภาพแล้วการกระทำของรัฐ มิได้มีความมุ่งหมาย การแทรกแซงจากบุคคลที่สามนั้น นอกจากนี้ การขยายความถึงการกระทำในทางข้อเท็จจริงด้วย ย่อมก่อให้เกิดปัญหาเรื่องการกำหนดขอบเขตของการกระทำของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ นอกจากนี้ การขยายความของการแทรกแซงถึงการกระทำของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่รัฐที่กระทำโดยการแทรกแซงจากบุคคลที่สาม เพื่อเข้าถึงหรือแทรกแซงสิทธิความเป็นส่วนตัวของปัจเจกบุคคล กรณีการขอตรวจสอบทะเบียนประวัติ ย่อมเป็นการขัดต่อหลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนตัวตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ และประเทศไทย ยังมีพันธกรณีที่จะต้องคุ้มครองสิทธิตามที่ได้ปรากฏ

ในสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ประเทศไทย เข้าเป็นภาคี เช่น กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966 ข้อ 17 และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 ข้อ 16

ผู้ศึกษา เห็นว่าการที่องค์กรของรัฐ จะดำเนินมาตรการหรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด อันเป็นการแทรกแซง หรือรุกรานสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลได้ จะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขบางประการ อันเป็นหลักประกันสิทธิของบุคคลที่อาจได้รับผลกระทบจากการดำเนินมาตรการ หรือการกระทำขององค์กรของรัฐ เพื่อป้องกัน มิให้การดำเนินมาตรการหรือการกระทำ การอย่างใดๆ ขององค์กรของรัฐ เป็นไปตามอำเภอใจ หรือไม่สมเหตุสมผล กล่าวคือ การดำเนิน มาตรการนั้น มีกฎหมายหรือกฎเกณฑ์บัญญัติให้กระทำได้ การดำเนินมาตรการนั้น จะต้องเป็นไป เพื่อวัตถุประสงค์ อันเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อความมั่นคงแห่งรัฐ ความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของประชาชน หรือการป้องกันการกระทำความผิดอาญา ประสงค์ดังกล่าวโดยยึด “หลักความได้สัดส่วน” ระหว่างการดำเนินมาตรการนั้น กับผลกระทบที่เกิดขึ้น ต่อการแทรกแซง หรือการรุกรานสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคล การแทรกแซงอาจกระทำ ได้ เฉพาะในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้อำนาจไว้ เช่น การแทรกแซงในกรณีที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติ ให้อำนาจไว้ หลักการแทรกแซงในสิทธิความเป็นส่วนตัว จะต้องคำนึงถึงหลักจะต้องกระทำ เท่าที่จำเป็น หลักความได้สัดส่วนเช่นหลักความสัมฤทธิ์ผลหลักความจำเป็นหลักสัดส่วนในความหมาย อย่างแคบ

นอกจากนี้ ในกรณีจะขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร ในคดีอาญาจึงได้กำหนดให้ ผู้ถูกกล่าวหาได้รับข้อสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์ จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ามีความผิดตามกฎหมาย อันเป็นการคุ้มครองจากการละเมิด จากอำนาจรัฐที่มีเหนือบุคคล นับตั้งแต่ที่ถูกกล่าวหา ดังนั้น การให้บุคคลที่สามหรือบุคคลภายนอก การขอเข้าถึงหรือแทรกแซงทะเบียนประวัติอาชญากร อาจกระทบต่อความเสียหายได้ เช่น ด้านชื่อเสียง ซึ่งถือเป็นสิ่งที่เพิ่มคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ สามารถทำให้บุคคลมีเกียรติภูมิ, ศักดิ์ศรี และความน่าเชื่อถือ ถ้าชื่อเสียงถูกทำลาย เพราะได้ชื่อว่า ต้องหากดีอาญา โดยลักษณะนำมาเปิดเผยหรือประจานต่อสาธารณะชน ในเชิงลงโทษ ย่อมถือได้ว่า ทำให้สิ่งที่เป็นคุณค่า หรือศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ลดลง

เหตุผล และความจำเป็นในการนำข้อสันนิษฐานไปเป็นข้อพิจารณาในประวัติ อาชญากร จากการศึกษาถึงหลักและผลของการสันนิษฐานว่าบุคคลเป็นผู้บริสุทธิ์ในคดีอาญา จะเห็นได้ว่า หลักสันนิษฐานดังกล่าวได้ถูกนำไปใช้ เป็นข้อพิจารณาในกิจการที่เกี่ยวข้องกับ การดำเนินคดีแก่ผู้ต้องหา หรือจำเลย เพื่อให้มีผลในการปฏิบัติและคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหา ด้วยความ เสมอภาค, ปราศจากการใช้อำนาจรัฐโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย, และความเป็นธรรมในระหว่าง การดำเนินคดี ซึ่งทั้งสามหลักนี้ ไม่ได้มีข้อจำกัดในการกล่าวอ้างว่าเป็นสิทธิเฉพาะ ที่อยู่

ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเท่านั้น แต่เป็นหลักที่คุ้มครองบุคคลตลอดไปตราบที่สถานภาพทางกฎหมายยังเป็นผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยในคดีอาญา ซึ่งหลักดังกล่าว ยังไม่เคยปรากฏว่ามีให้นำหลักหรือผลตามที่กล่าวนี้ ไปปรับใช้ เป็นข้อพิจารณาเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในประวัติอาชญากร ในระหว่างที่คดียังไม่ถึงที่สุด อย่างไรก็ตาม บุคคลที่ได้รับการตรวจสอบและพบประวัติอาชญากรอาจได้รับผลกระทบประการใดประการหนึ่ง อันเนื่องมาจากการถูกดำเนินคดีอาญา และคดียังไม่มีการวินิจฉัยอันถึงที่สุดว่ามีความผิด

ผู้ศึกษาเห็นว่าควรนำหลักสันนิษฐานมาเป็นข้อพิจารณาในข้อมูลการขึ้นประวัติอาชญากร และ ทะเบียนประวัติอาชญากรสำหรับคดีที่อยู่ระหว่างดำเนินการหรือยังไม่ถึงที่สุดด้วย เพื่อก่อให้เกิดผลในการรับรองและคุ้มครองสิทธิแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา โดยมีเหตุผลและความจำเป็นในการขอเข้าถึงหรือแทรกแซงข้อมูลส่วนบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรอง จะต้องพิจารณาขอบเขตตามกฎหมายมหาชนและกฎหมายปกครองประกอบกัน โดยพิจารณาจากหลักที่คุ้มครองสิทธิของบุคคลอื่นหลักเพื่อการดำรงอยู่และเพื่อความสามารถในการทำภาระหน้าที่ของรัฐ และหลักเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา จะเห็นได้ว่าการเปิดเผยข้อมูลในระยะแรก มีการนำทะเบียนประวัติอาชญากรมาเปิดเผย ภายใต้หลักที่ว่าสาธารณะชนสามารถค้นหาความจริงจากข้อมูลในทะเบียนประวัติอาชญากรได้ทั้งหมด ต่อมาสภานิติบัญญัติในหลาย ๆ มลรัฐ ได้มีการตรากฎหมายที่ให้อำนาจแก่หน่วยงานกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของรัฐที่เก็บข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรแก่ผู้ขอที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้ ในบางกรณีเท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้อบังคับที่ยอมให้ตรวจสอบข้อมูลได้เฉพาะผู้ที่เข้าไปทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็ก หรือในงานที่ต้องการความสุจริตสูง ทำงานในสถาบันการเงินหรือหน่วยงานรักษาความปลอดภัย และให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลต่างด้าวที่มีประวัติการกระทำความผิดอาญา สำหรับใช้ประโยชน์ในการคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นพลเมืองของประเทศ

จะเห็นได้ว่าการขึ้นประวัติอาชญากร และทะเบียนประวัติอาชญากร เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่หน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร ต้องจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเพียงเท่าที่เกี่ยวข้องและจำเป็น เพื่อการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐให้สำเร็จ ตามวัตถุประสงค์เท่านั้น และยกเลิกการจัดให้มีระบบดังกล่าว เมื่อหมดความจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกรณีที่จะกระทบถึงประโยชน์ได้เสียโดยตรงของบุคคลนั้น การตรวจสอบแก้ไขข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรในความรับผิดชอบ ให้ถูกต้องอยู่เสมอ และจัดระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่ระบบข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรตามความเหมาะสม

เพื่อป้องกันมิให้มีการนำไปใช้โดยไม่เหมาะสม หรือเป็นผลร้ายต่อเจ้าของข้อมูล และจะเปิดเผยทะเบียนประวัติอาชญากรที่อยู่ในความควบคุมดูแลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น หรือผู้อื่นโดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้า หรือในขณะนั้นมิได้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เท่านั้น

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

1. บทสรุป

การเข้าถึงหรือแทรกแซงสิทธิในความเป็นส่วนตัว ในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช พ.ศ.2559 มาตรา 32 ในวรรคสอง ได้บัญญัติ การละเมิด หรือกระทบต่อสิทธิของบุคคล หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ ไม่ว่าจะในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อประโยชน์สาธารณะอาจถือได้ว่า เป็นรูปแบบของการให้ความคุ้มครองความเป็นส่วนตัว แต่ก็มีข้อยกเว้นไว้ ซึ่งการให้ความคุ้มครองนั้น อาจมีรูปแบบแตกต่างกันไป ในแต่ละประเทศ โดยอาจใช้วิธีการออกกฎหมายหรือวิธีการอื่น ๆ เพื่อป้องกันมิให้เกิดการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล หรือนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ในทางมิชอบ ส่วนการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลในประเทศไทย ในเรื่องอื่น ๆ จะปรากฏ ในกฎหมายเฉพาะเรื่องไป ซึ่งเป็นการแทรกแซงในสิทธิความเป็นส่วนตัวจากการกระทำของรัฐ

จากปัญหาการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ พบว่า

1.1 ปัญหาขอบเขตของ “สิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ” “การขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร” “การแทรกแซง หรือการเข้าถึงทะเบียนประวัติอาชญากร”

ขอบเขต สิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ ได้รับการรับรองอย่างจริงจัง โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ใน มาตรา 34 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในมาตรา 35 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในมาตรา 32 นั้น การนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ ไม่ว่าจะในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อประโยชน์สาธารณะ

ขอบเขตของ “การขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร” และ “ทะเบียนประวัติอาชญากร” พบว่า กระบวนการพิมพ์ลายนิ้วมือเพื่อจัดทำประวัติบุคคลจะเริ่มตั้งแต่ บุคคลที่ตกเป็นผู้ต้องหา จำเลย ผู้ต้องหา ผู้ต้องกักขัง ผู้รับการอบรม หรือตรวจสอบประวัติ เพื่อใช้ในการสมัครเข้าทำงาน เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีท้องที่นั้น แต่เมื่อบุคคลที่ตกเป็นผู้ต้องหากระบวนการพิมพ์ลายนิ้วมือ โดยให้พนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับสถานี มีหน้าที่จัดให้มีการพิมพ์

ลายนิ้วมือ แล้วส่งไปตรวจยังกองทะเบียนประวัติอาชญากร และติดสำนวนการสอบสวนไว้ จึงอาจเรียกได้ว่า “การขึ้นประวัติผู้ต้องหาหรือผู้ถูกกล่าวหา” แต่น่าจะยังไม่เรียกว่า “การขึ้นประวัติอาชญากร” เพราะ “อาชญากร” หมายถึง ผู้กระทำความผิดทางอาญาที่ศาล ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิด และลงโทษทางอาญา

การตีความ และขอบเขตของ “การแทรกแซงหรือการเข้าถึงทะเบียนประวัติอาชญากร” พบว่าขอบเขตของการแทรกแซงในสิทธิข้อมูลส่วนบุคคล จะเกิดจากการกระทำของรัฐ เมื่อการกระทำของปัจเจกบุคคลที่รัฐ ได้กีดกันขัดขวางหรือปฏิเสธ เป็นการกระทำที่อยู่ภายในขอบเขตที่ได้รับคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ โดยการแทรกแซงในสิทธิและเสรีภาพนั้น อาจเป็นกรณีที่เกิดขึ้นในทางรูปแบบของกฎหมายและในทางเนื้อหาของกฎหมาย หลักการสำคัญส่วนการกระทำของฝ่ายปกครอง จะต้องเป็นไปตามหลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำของฝ่ายปกครอง

ขอแทรกแซงหรือเข้าถึงทะเบียนประวัติอาชญากร แยกพิจารณาได้ 2 อย่าง คือ กรณีบุคคลที่สามขอเข้าถึงหรือแทรกแซง ตามช่องทางหลักกฎหมายอาญา และกรณีบุคคลที่สามขอเข้าถึงหรือแทรกแซงทะเบียนประวัติอาชญากร ตามช่องทางหลักกฎหมายปกครอง โดยให้หน่วยงานทางปกครองใช้ดุลพินิจทางปกครอง การจะพิจารณาว่าขอบเขตของบุคคลที่สามในการเข้าถึงหรือแทรกแซงทะเบียนประวัติอาชญากร มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาหลักการจำกัดสิทธิ และเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ ได้ 3 ประการ คือ หลักคุ้มครองสิทธิของบุคคลอื่นเมื่อสิทธิบุคคลอื่นหลักเพื่อการดำรงอยู่และเพื่อความความสามารถในการทำภาระหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเป็นหลักพื้นฐานในการรักษาความปลอดภัยของรัฐ เพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือเพื่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน คำว่า “ประโยชน์สาธารณะ”

1.2 ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2559 มาตรา 32 กับปัญหาการขึ้นประวัติอาชญากร ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล ตามรัฐธรรมนูญ

1.2.1 ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2559 กับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล กรณีกับปัญหาการขึ้นประวัติอาชญากรและทะเบียนประวัติอาชญากร พบว่าในกรณีการขึ้นประวัติอาชญากร จะต้องพิจารณาตามทฤษฎีทางอาญา ประกอบกับหลักการเกี่ยวกับการใช้กฎหมายอาญาเพื่อกำหนดความรับผิดทางอาญา การกำหนดความผิดทางอาญา ควรนำหลักสันนิษฐาน มาเป็นข้อพิจารณาในข้อมูลการขึ้นประวัติอาชญากรและทะเบียนประวัติอาชญากร สำหรับคดีที่อยู่ระหว่างดำเนินการ หรือยังไม่ถึงที่สุดด้วย เพื่อก่อให้เกิดผลในการรับรอง และคุ้มครองสิทธิแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา โดยมีเหตุผลและความจำเป็นในการขอเข้าถึงหรือแทรกแซงข้อมูลส่วนบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรอง จะต้องพิจารณาขอบเขตตามกฎหมายมหาชนและกฎหมายปกครองประกอบกัน โดยพิจารณาจากหลักที่คุ้มครองสิทธิของบุคคลอื่น หลักเพื่อการ

ดำรงอยู่ และเพื่อความสามารถในการทำภาระหน้าที่ของรัฐ และหลักเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือเพื่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน

1.2.2 วิเคราะห์ “เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้น เพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ” พบว่าจากบทบัญญัติ “แต่ทั้งนี้ ต้องอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ” ตามลำดับกฎหมาย รongพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารราชการ พ.ศ. 2540 และกฎหมายตำรวจที่เกี่ยวข้องในกรณี ที่หน่วยงานให้บุคคลที่สาม หรือบุคคลอื่น การแทรกแซงหรือเข้าถึงข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร จะต้องตีความคำว่า “เพื่อประโยชน์สาธารณะ” ซึ่งจะเป็นการถ่วงดุลการใช้ดุลพินิจของฝ่ายปกครองได้ โดยพิจารณาจากกรอบขอบเขตของ “บุคคลที่สาม” (The third party) ในการขอเข้าถึง หรือ แทรกแซงทะเบียนประวัติอาชญากร จะต้องพิจารณาขอบเขตตามกฎหมายมหาชนและกฎหมาย ปกครองประกอบกัน โดยพิจารณาจากหลักที่คุ้มครองสิทธิของบุคคลอื่น หลักเพื่อการดำรงอยู่ และ เพื่อความสามารถในการทำภาระหน้าที่ของรัฐ และหลักเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือเพื่อความ สงบเรียบร้อยของประชาชน

1.3 วิเคราะห์หน่วยงานสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เปรียบเทียบกับต่างประเทศ กับทะเบียนประวัติอาชญากร และขอบเขตการขอเข้าถึงหรือแทรกแซงของบุคคลที่สาม

หน่วยงานที่ขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร และจัดทำทะเบียนประวัติอาชญากร พบว่าประเทศไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ส่วนสาธารณรัฐฝรั่งเศส การจัดเก็บข้อมูลทะเบียน ประวัติอาชญากรรม ภายหลังศาลมีคำพิพากษาในความผิดประเภทที่ต้องจดบันทึกข้อมูล ในทะเบียนประวัติจำศาล ประเทศสหรัฐอเมริกา กระทรวงยุติธรรมแห่งสหรัฐ เป็นหน่วยงานที่มี บทบาทในการจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร

ขั้นตอนการจัดทำและจัดเก็บทะเบียนประวัติอาชญากร พบว่าประเทศไทย จะเริ่ม การปฏิบัติเกี่ยวกับการพิมพ์ลายนิ้วมือผู้ต้องหา จำเลย ผู้ต้องหา ผู้ต้องกักขังผู้รับการอบรม และศพ ประเทศฝรั่งเศส การจัดทำและจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมโดยบัตรข้อมูลที่จำศาล ทำจะมีจำนวนเท่าคำพิพากษาในคดีอาญาประเทศสหรัฐอเมริกา รวบรวมจัดพิมพ์เผยแพร่ซึ่งข้อมูล ด้านอาชญากรรมและรวบรวมข้อมูลที่มีการแจ้งความร้องทุกข์ต่อองค์กรที่บังคับใช้กฎหมาย เกี่ยวกับอาชญากรรม ดังต่อไปนี้ 1) ฆ่าผู้อื่น 2) ข่มขืนกระทำชำเราโดยใช้กำลังบังคับ 3) ปล้นทรัพย์ 4) ทำร้ายร่างกายจนได้รับอันตรายสาหัส 5) บุกรุกเพื่อวัตถุประสงค์ในการก่ออาชญากรรม 6) การลักทรัพย์ 7) การลักทรัพย์ประเภทยานยนต์ 8) วางเพลิงเผาทรัพย์

การให้บริการข้อมูลแก่บุคคลภายนอก หรือบุคคลที่สาม พบว่าประเทศไทย บุคคล หรือหน่วยงานที่มีส่วนได้เสียกับเจ้าของประวัติ สามารถขอตรวจสอบข้อมูลประวัติอาชญากรรม

จากสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ โดยเฉพาะที่เป็นหน่วยงานของรัฐต้นสังกัด เพราะมีหน้าที่ต้องจัดเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง เพื่อมิให้เกิดความเสียหายหรือเสียหายแก่เจ้าของประวัติ ถึงแม้จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับประวัติอาชญากรก็ตาม ทั้งนี้การเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนี้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการพ.ศ.2540 ประเทศฝรั่งเศสโดยหลักแล้ว การเปิดเผยข้อมูลจะทำได้แต่อย่างไรก็ตามประโยชน์อย่างหนึ่งของการเก็บรวบรวมข้อมูล ก็เพื่อนำข้อมูลมาเปิดเผยในบางกรณีด้วยเหตุนี้ ทะเบียนประวัติอาชญากรในสาธารณรัฐฝรั่งเศส จึงมีหลักการป้องกันข้อมูลเพื่อป้องกันข้อมูลสูญหาย กรณีที่ข้อมูลชุดแรกชำรุดหรือถูกทำลาย และการรักษาความลับเนื่องจากทะเบียนประวัติอาชญากรต้องรักษาเป็นความลับ จึงมีข้อห้ามการล่วงรู้ข้อมูลไม่ว่าโดยวิธีใด รวมทั้งการเชื่อมต่อบริบทคอมพิวเตอร์ด้วย ยกเว้นการเปิดเผยตามกฎหมาย แบ่งเป็น 3 ระดับ ประเทศสหรัฐอเมริกา กรณีการเปิดเผยข้อมูลในระยะแรก มีการนำทะเบียนประวัติอาชญากรมาเปิดเผย ภายใต้หลักที่ว่าสาธารณชน สามารถค้นหาความจริงจากข้อมูลในทะเบียนประวัติอาชญากรได้ทั้งหมด ต่อมาสถานการณ์บัญญัติในหลาย ๆ มลรัฐได้มีการตรากฎหมายที่ให้อำนาจแก่หน่วยงานกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของรัฐที่เก็บข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรแก่ผู้ขอที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้ ในบางกรณีเท่านั้น

การลบ หรือทำลายทะเบียนประวัติอาชญากร พบว่าประเทศไทย หลักพิจารณาคัดเลือกแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือและเอกสารที่เกี่ยวข้องทุกประเภท แยกออกจากสารบบหรือฐานข้อมูลประวัติอาชญากรตามหลักเกณฑ์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีกฎระเบียบรองรับ ประเทศฝรั่งเศส ให้มีการลบข้อมูลในทะเบียนประวัติอาชญากรได้ในบางกรณี เช่น คำพิพากษาล่วงเลยมา 40 ปี นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา โดยบุคคลนั้น ไม่ได้ไปกระทำผิดอาญาขึ้นใหม่ หรือผู้ซึ่งถูกศาลพิพากษาถึงแก่ความตาย หรือได้รับการนิรโทษกรรม หรือล้างมลทิน ประเทศสหรัฐอเมริกา การลบทะเบียนประวัติอาชญากร คือ หากเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน หรือการดำเนินกระบวนการพิจารณา ก็สามารถเปิดเผยข้อมูลได้ เมื่อศาลมีคำสั่งให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากร ห้ามมิให้มีการเผยแพร่เก็บรักษา หรือการใช้ข้อมูลที่ศาลสั่งให้ลบแล้ว

1.4 ปัญหาสำนักงานตำรวจแห่งชาติกับการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากรภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ

1.4.1 ปัญหาจากการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กับการขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากรภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล ตามรัฐธรรมนูญ พบว่า

ปัญหาจากขั้นตอนการจัดทำประวัติข้อมูลส่วนบุคคล พบว่าในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจระดับท้องที่ เมื่อมีการเชิญบุคคล ผู้ต้องสงสัย ผู้ถูกกล่าวหา ผู้ต้องหาว่ากระทำความผิด

กฎหมายอาญา พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ เช่น เจ้าหน้าที่สืบสวน งานป้องกันปราบปราม จะมีการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลเบื้องต้น เป็นเก็บรวบรวมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ โดยนำมาจัดเก็บเป็นบัตรสารบบหรือเก็บแบบแฟ้ม และจัดเรียงตามรหัส หรือหมายเลขทะเบียน หรือจัดเรียงตามลำดับตัวอักษร แล้วแต่ตามหลักวิธีการต่าง ๆ ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ ที่ทำการจัดเก็บ ได้แก่ เอกสารแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือ รูปถ่ายผู้ต้องหา และคำให้การพยานผู้กระทำความผิด เป็นต้น ในกรณีที่เป็นผู้ต้องสงสัยข้อมูลส่วนบุคคลเบื้องต้น ถือได้ว่าเป็นการแทรกแซงข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ และไม่สอดคล้องกับหลักการจำกัดสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลกับการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล

ปัญหาการใช้ดุลพินิจทางปกครอง การขึ้นทะเบียนประวัติอาชญากร พบว่าการใช้อำนาจของประวัติข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว เป็นการใช้อำนาจผูกพันทางปกครอง ก็ต้องสอดคล้องกับหลักการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคล โดยเอกสิทธิ์ตามกฎหมาย (Privilege) การขึ้นประวัติอาชญากร จึงย่อมอยู่ในบังคับของหลักนิติรัฐ หรือหลักนิติธรรม องค์กรและเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจหน้าที่สืบสวน สอบสวน คดีอาญา และผู้มีอำนาจหน้าที่รักษาความมั่นคงของรัฐ จะกระทำได้ ก็แต่โดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและเพียงเท่าที่กฎหมายให้อำนาจไว้เท่านั้น

1.4.2 ปัญหาจากการลบ ทำลาย ทะเบียนประวัติอาชญากร ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ พบว่า การนำข้อมูลออกจากสารบบข้อมูลประวัติอาชญากร เนื่องจากจำกัดความของคำว่า “อาชญากร” ที่ยังไม่มีความชัดเจน โดยข้อมูลการกระทำความผิดของแต่ละบุคคล จะถูกบันทึกไว้ในทะเบียนประวัติอาชญากร ทำให้สังคมเข้าใจและตีตราว่าบุคคลนั้นเป็นอาชญากร ซึ่งเป็นถ้อยคำที่รุนแรง ถึงแม้ว่าจะเป็นการกระทำความผิดโดยประมาท หรือเป็นความผิดลหุโทษก็ตาม ดังนั้น จึงควรมีการพิจารณาปรับเปลี่ยนถ้อยคำเพื่อให้เกิดความเหมาะสม เช่น จากคำว่า “ประวัติอาชญากร” เปลี่ยนเป็นคำว่า “ประวัติผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา” เพื่อสื่อความหมายให้สังคมเข้าใจได้อย่างชัดเจน รวมทั้ง ควรมีการแยกข้อมูล โดยจัดระดับของการกระทำความผิดว่าความผิด ในระดับใด ควรเปิดเผยข้อมูลได้มากน้อยเพียงใด เพื่อมิให้เป็นการกระทบต่อสิทธิ และเสรีภาพของบุคคล ในการเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากร หรือประวัติผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา ส่วนกรณีการตรวจสอบประวัติอาชญากรรมก่อนเข้าทำงาน เนื่องจากต้องเข้าไปลงนามสมัครใจในสัญญาสมัครงาน แต่ทางบริษัทให้ผู้สมัครไปตรวจประวัติอาชญากรรม ซึ่งการพิจารณาเรื่องเพื่อประโยชน์สาธารณะ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะต้องตีความอย่างแคบ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ

1.4.3 ปัญหาจากการที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ให้บุคคลที่สาม หรือบุคคลอื่น เข้าถึงหรือแทรกแซงทะเบียนประวัติอาชญากรรม ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล

ตามรัฐธรรมนูญ พบว่าบุคคลหรือหน่วยงานที่มีส่วนได้เสียกับเจ้าของประวัติ สามารถขอตรวจสอบ ข้อมูลประวัติอาชญากรรม จากสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ โดยเฉพาะที่เป็นหน่วยงานของรัฐต้นสังกัด เพราะมีหน้าที่ต้องจัดเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ให้ถูกต้อง ตามความเป็นจริง เพื่อมิให้เกิดความเสียหาย หรือเสียหายแก่เจ้าของประวัติ ถึงแม้จะเป็นข้อมูล เกี่ยวกับประวัติอาชญากรรมก็ตาม ทั้งนี้ การเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนี้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 การขึ้นประวัติอาชญากรรม และทะเบียนประวัติอาชญากรรม เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่หน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรม ต้องจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเพียงพอที่เกี่ยวข้องและจำเป็น เพื่อการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์เท่านั้น และยกเลิกการจัดให้มีระบบดังกล่าว เมื่อหมดความจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกรณีที่จะกระทบถึงประโยชน์ได้เสียโดยตรงของบุคคลนั้น การตรวจสอบแก้ไขข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรมในความรับผิดชอบให้ถูกต้องอยู่เสมอ และจัดระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่ระบบข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรรม ตามความเหมาะสมเพื่อป้องกันมิให้มีการนำไปใช้โดยไม่เหมาะสม หรือเป็นผลร้ายต่อเจ้าของข้อมูล และจะเปิดเผยทะเบียนประวัติอาชญากรรมที่อยู่ในความควบคุมดูแลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น หรือผู้อื่นโดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้า หรือในขณะนั้น มิได้เว้นแต่เป็นการเปิดเผย ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เท่านั้น

2. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา ประวัติ แนวคิด หลักการ หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งประเทศไทย และต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นประวัติอาชญากรรม ภายใต้อำนาจการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ปัจจุบัน แนวความคิดของการคงไว้ซึ่งทะเบียนประวัติอาชญากรรม มีความเปลี่ยนแปลงในหลายประเทศ เริ่มมีแนวความคิดของการลบทะเบียนประวัติอาชญากรรมมาใช้ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาด้วยเหตุว่า การคงไว้ซึ่งทะเบียนประวัติอาชญากรรมทำให้บุคคลผู้กระทำความผิดต้องมีตราบาปติดตัว เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งอุปสรรคหรือผลกระทบต่าง ๆ

1) *ผลกระทบต่อตัวบุคคล* ผู้มีประวัติอาชญากรรม แม้บุคคลผู้กระทำความผิดจะได้รับโทษจนพ้นโทษออกมาแล้ว แต่ในสายตาของบุคคลทั่วไป ก็ยังรังเกียจบุคคลนั้นอยู่ ไม่อยากจะคบหาสมาคมด้วย เพราะบุคคลนั้นเคยกระทำความผิดมาแล้ว นอกจากนี้ บุคคลผู้กระทำความผิดนั้นเอง ยังมีความรู้สึกที่ไม่ชินต่อสภาพแวดล้อมภายนอก เพราะได้รับโทษมานาน พวกเขาจะเกิดความรู้สึก

ไม่เชื่อมั่นในการดำเนินชีวิตในสังคม เกิดความกังวลใจว่าสังคมจะยอมรับพวกเขาหรือไม่ เมื่อความรู้สึกส่วนตัวประกอบกับแรงกดดันภายนอก ส่งผลให้พวกเขาารู้สึกสูญเสียศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ขาดกำลังใจและในที่สุด จะกลายเป็นบุคคลที่มีเหตุผลวิจารณ์ญาณที่ไม่ถูกต้อง นอกจากปัญหาจากกลับเข้าสู่สังคมแล้ว บุคคลที่กระทำความผิดจนได้รับโทษจำคุกมาแล้ว ยังจะถูกตัดสิทธิ์ตามกฎหมายต่างๆ ที่บัญญัติเอาไว้อีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นประเด็นทางด้านอาชีพการงาน เป็นต้น

2) *กระทบต่อครอบครัวของบุคคลผู้มีประวัติอาชญากรรม* จะต้องดูแลครอบครัว หากแต่การให้บุคคลที่สามเข้าถึงข้อมูลและแทรกแซงข้อมูลส่วนบุคคลหรือการตัดสิทธิ์ตามกฎหมายต่างๆ ที่บัญญัติเอาไว้ ย่อมกระทบต่อครอบครัวของผู้ต้องอีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นประเด็นทางด้านอาชีพการงาน

3) *ผลกระทบต่อสังคมในเชิงอาชญากรรมที่จะเกิดขึ้น* จากข้อ 1 และ ข้อ 2 ทำให้ บุคคลผู้มีประวัติอาชญากรรมไม่สามารถที่จะทำงานได้ อาจจะเป็นสาเหตุให้กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก หากแต่สังคม หรือหน่วยงานรัฐให้โอกาสแก่บุคคลผู้มีประวัติอาชญากรรม ก็จะทำให้มีการขัดเกลาสภาพจิตใจ และปรับตัวเข้าหาสังคมได้

4) *ผลกระทบต่อประเทศชาติ* บุคคลผู้มีประวัติอาชญากรรม ส่วนใหญ่ จะอยู่ในวัยแรงงาน เมื่อปฏิเสธบุคคลที่กระทำความผิด จนได้รับโทษจำคุก ถูกตัดสิทธิ์ตามกฎหมายต่างๆ ที่บัญญัติเอาไว้ก็อาจจะกระทบต่อแรงงานของประเทศได้

2.1 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติทางกฎหมาย

2.1.1 *ควรแก้ไขประมวลระเบียบการตำรวจ* ไม่เกี่ยวกับคดีลักษณะ 32 บทที่ 4 โดยในการลงรายการในทะเบียนประวัติอาชญากรนั้น เมื่อศาลได้มีคำพิพากษาให้ลงโทษแล้ว จะมีการบันทึกผลของคำพิพากษาดังกล่าวไว้ แต่ในกรณีที่มีกฎหมายว่าด้วยการล้างมลทิน ซึ่งมีผลให้ถือว่าผู้ต้องโทษที่อยู่ในเกณฑ์ตามกฎหมายดังกล่าว มิได้เคยถูกลงโทษในกรณีความผิดนั้นๆ จะไม่มีการบันทึกการล้างมลทินโทษไว้ในทะเบียนประวัติอาชญากรด้วย

2.1.2 *สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงควรมีการพิจารณาปรับเปลี่ยนถ้อยคำ* เพื่อให้เกิดความเหมาะสม เช่น จากคำว่า “ประวัติอาชญากร” เปลี่ยนเป็นคำว่า “ประวัติผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา” เพื่อสื่อความหมายให้สังคมเข้าใจได้อย่างชัดเจน รวมทั้ง ควรมีการแยกข้อมูลโดยจัดระดับของการกระทำความผิดว่าความผิดในระดับใด ควรเปิดเผยข้อมูลได้มากน้อยเพียงใด เพื่อมิให้เป็นการกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ในการเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากร หรือประวัติผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา

2.1.3 *เห็นควรตราพระราชบัญญัติทะเบียนประวัติอาชญากร* เป็นกฎหมายเฉพาะฉบับใหม่ โดยการนำรูปแบบกระบวนการและแนวนโยบายในการลงทะเบียนประวัติอาชญากรจากโมเดลของประเทศฝรั่งเศส มาเป็นแนวทางปรับใช้

1) หลักการ แนวคิด หลักกฎหมาย เมื่อการลบทะเบียนประวัติอาชญากร มีการกำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่ชัดเจน ทำให้มีผลเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลที่กระทำ ความผิดบางประเภท ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ประกอบกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร มีเนื้อหาที่เป็นรายละเอียดอยู่พอสมควร เพราะฉะนั้น การลบทะเบียนประวัติอาชญากร จึงควร กำหนด หรือปรากฏออกมาเป็นพระราชบัญญัติเฉพาะฉบับใหม่

2) พระราชบัญญัติที่ออกมาควรจะเป็นพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับข้อมูล ทะเบียนประวัติอาชญากรทั้งหมด อาทิ คำนิยามของทะเบียนประวัติอาชญากรองค์กรหรือหน่วยงาน ที่มีหน้าที่จัดเก็บ และรวบรวมทะเบียนข้อมูล การลบทะเบียนประวัติอาชญากร เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อความสะดวกในการศึกษาทำความเข้าใจ หรือการค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องทะเบียนประวัติอาชญากร เพราะหากกำหนดให้พระราชบัญญัติ มีแต่เพียงการลบทะเบียนประวัติอาชญากร อาจจะทำให้ มีเนื้อน้อยไป ไม่ครอบคลุม และอาจจะส่งผลให้เกิดความยุ่งยากต่อผู้ที่ต้องการจะศึกษา หรือใช้ กฎหมายในการปฏิบัติงาน เพราะต้องศึกษากฎหมายหลายฉบับ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับข้อมูล ทะเบียนประวัติอาชญากร กฎหมายเกี่ยวกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

3) ข้อยกเว้นของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร แม้กฎหมายจะเปิดโอกาสให้ บุคคลได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร แต่กฎหมายต้องกำหนดข้อยกเว้นให้มีการเปิดเผย ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรด้วย หากเป็นกรณีต่อไปนี้ ควรจะต้องมีการเปิดเผยทะเบียนประวัติ อาชญากร

(1) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาควรจะสามารถขอพิจารณา ข้อมูลต่างๆ ในทะเบียนประวัติอาชญากรที่ถูกลบไปแล้วได้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น กองทะเบียนประวัติอาชญากรสำนักงานตำรวจแห่งชาติศาลพนักงานอัยการ เป็นต้น

(2) หน่วยงานของรัฐ สามารถเปิดเผยข้อมูลได้หากเป็นไปได้เพื่อประโยชน์ ในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน ขอใบอนุญาตหรือนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้ จะต้องมีบัญชี กำหนดอาชีพต่างๆ ที่จะต้องเปิดเผยข้อมูล เพราะเมื่อการเปิดเผยเป็นข้อยกเว้น จึงต้องมีการกำหนด ที่ชัดเจนแน่นอน ซึ่งผู้อาชีพที่ต้องเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร เช่น วิชาชีพต่างๆ เพราะเป็นอาชีพที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถเป็นพิเศษเฉพาะทางอาชีพ เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ ของประชาชน เช่น ข้าราชการตำรวจคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นต้น เพราะอาชีพ เหล่านี้ ต้องกระทำโดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นสำคัญ เป็นต้น

4) กำหนดกระบวนการในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร บุคคลที่จะได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรนั้น จะต้องเป็นบุคคลที่กระทำความผิดและพ้นโทษออกมาแล้ว และการลบทะเบียนประวัติอาชญากรนั้น มีความหมาย เพียงการปกปิดไม่เปิดเผยข้อมูลเท่านั้น

เพราะฉะนั้น จึงต้องกำหนดให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการเก็บรักษาข้อมูลที่ได้รับการปกปิด ควรให้เป็นหน้าที่ของกองทะเบียนประวัติอาชญากรสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานเก็บข้อมูลด้วยเหตุผล เพราะกองทะเบียนประวัติอาชญากร ทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลของคนร้าย เป็นหน้าที่อยู่แล้ว ประกอบกับการเข้าถึงข้อมูลในส่วนของกองทะเบียนประวัติอาชญากรนี้ ทำได้ยาก เพราะมีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ปลอดภัย

5) บุคคลที่มีสิทธิได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร บุคคลที่จะมีสิทธิได้รับโอกาสในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรนั้น ควรจะเป็นบุคคลที่ผ่านการคัดกรองคุณสมบัติ จนพบว่าบุคคลนั้น สมควรได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรอย่างแท้จริง ไม่ใช่ผู้กระทำความผิด ทุกคนจะได้รับโอกาสนี้ ดังที่ประเทศที่นำมาศึกษาก็ได้กำหนดคุณสมบัติของบุคคลไว้เช่นกัน โดยนำ การกระทำความผิดมาเป็นตัวกำหนด กล่าวคือ ต้องไม่เป็นบุคคลที่กระทำความผิดร้ายแรงตามที่ กฎหมายได้กำหนดไว้เพราะ ฉะนั้น ประเทศไทยก็ควรจะนำการกระทำความผิดมาเป็นมาตรฐานของ คุณสมบัติของบุคคลที่จะได้รับ โอกาสในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรเช่นเดียวกัน ซึ่งความผิด ร้ายแรง เท่านั้น ได้แก่

(1) ความผิดที่มีลักษณะเป็นการกระทำต่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร เช่น ความผิดฐานเป็นกบฏการก่อการร้าย เป็นต้น

(2) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการและกระบวนการยุติธรรม เพราะอาชีพเหล่านี้ ถือเป็นอาชีพที่มีความสำคัญ และความผิดที่ได้กระทำโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายมากกว่าปกติ

(3) ความผิดต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ เช่น การฮั้วประมูล ในกิจการต่างๆ การฟอกเงิน เป็นต้น และ

(4) ความผิดที่ก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชนส่วนรวม เช่น ความผิด เกี่ยวกับการค้ำมนุษย์ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นต้น

2.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.2.1 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรการจัดความสำคัญของทะเบียนประวัติ ให้สอดคล้องกับคีโออาญา 5 กลุ่ม จะทำให้ สตช.สามารถจัดความสำคัญในการคุ้มครองสิทธิบุคคล กับในกรณีบุคคลที่สาม หรือบุคคลภายนอก ขอเข้าถึงหรือแทรกแซงทะเบียนประวัติอาชญากรได้ ทั้งนี้ให้นำแนวคิดและหลักการของประเทศฝรั่งเศส มาเป็นแบบในการปรับปรุง แก้ไข

2.2.2 ในชั้นสถานีตำรวจ พนักงานสอบสวนเป็นผู้จัดทำบันทึกทะเบียน ควรกำหนด รายละเอียดประวัติให้ชัดเจน เช่น กระทำความผิดในขณะที่เป็นเยาวชน อายุ เพศ การศึกษา สถานะ ทางครอบครัว ผลคำพิพากษามีความผิด และให้ลงโทษปรับ เป็นต้น แล้วรายงานให้กองทะเบียนประวัติ

2.1.3 ในกรณีมีพระราชบัญญัติล้างมลทิน รายละเอียดเกี่ยวกับการล้างมลทิน จะต้องมีข้อมูลปรากฏ ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐ ต้องตรวจสอบแก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ในความรับผิดชอบให้ถูกต้องอยู่เสมอ และต้อง แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลประวัติของผู้ותרณ์ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

2.1.4 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะต้องคำนึงถึงหลักการคุ้มครองสิทธิตาม รัฐธรรมนูญ ต้องถือว่าสิทธิได้รับการสันนิษฐานว่าบุคคลเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะมีคำพิพากษาถึง ที่สุด ดังนั้น จะให้ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรเฉพาะในกรณีที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด ให้จำคุก เท่านั้น ส่วนโทษรอลงอาญาใช้ดุลพินิจในการจะอนุญาต โดยใช้หลักเกณฑ์ประเทศฝรั่งเศส โดยหลักแล้ว การเปิดเผยข้อมูลจะทำมิได้ แต่อย่างไรก็ตาม ประโยชน์อย่างหนึ่งของการเก็บรวบรวม ข้อมูล ก็เพื่อนำข้อมูลมาเปิดเผยในบางกรณี ด้วยเหตุนี้ ทะเบียนประวัติอาชญากรในสาธารณรัฐฝรั่งเศส จึงมีหลักการที่สำคัญการรักษาความลับ เนื่องจากทะเบียนประวัติอาชญากร ต้องรักษาเป็นความลับ จึงมีข้อห้ามการล่วงรู้ข้อมูลไม่ว่าโดยวิธีใด รวมทั้งการเชื่อมต่อระบบคอมพิวเตอร์ด้วย ยกเว้น การเปิดเผยตามกฎหมาย

2.1.5 กรณีการตรวจสอบประวัติอาชญากรรมก่อนเข้าทำงาน เนื่องจากต้องเข้าไป ลงนามสมัครใจในสัญญาสมัครงาน แต่ทางบริษัทให้ผู้สมัครไปตรวจประวัติอาชญากรรม ซึ่งการ พิจารณาเรื่องเพื่อประโยชน์สาธารณะสำนักงานตำรวจ จะต้องตีความอย่างแคบ เพื่อเป็นการคุ้มครอง สิทธิส่วนบุคคล ตามรัฐธรรมนูญ

2.1.6 ควรมีมาตรการผลักดันการตรากฎหมายขึ้น เพื่อกำหนดรูปแบบการจัดตั้ง ศูนย์กลางข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรแห่งชาติ และกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง แนวทาง การบริหารงาน อำนาจหน้าที่ของบุคคลากร เจ้าหน้าที่ไว้อย่างชัดเจนในอนาคตต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2549). *คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 9).

กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

กุลพล พลวัน. (2559). *สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวกับการคุ้มครองตามกฎหมายไทย*.

สืบค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2559. จาก <http://www.stat.ago.go.th.>,

กองทะเบียนประวัติอาชญากรรม, สืบค้น, 20 สิงหาคม 2559.

จาก <http://www.criminal.police.go.th.>(

กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล. สืบค้น 1 ตุลาคม 2559.

จาก <http://web.yru.ac.th/pimonpun/4123506/Midterm/Data%20Protection%20Law.doc>

การประนีประนอมยอมความ. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2559.

จาก http://www.natjar2001law.blogspot.com/2012/03/blog-post_10.html

คณะผู้แทนไทยประจำสหภาพยุโรป, *การปฏิรูปการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรป*.

สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2559. จาก <http://www2.thaieurope.net>.

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน. (2554). *ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights)*. มีนาคม 2554.

คณิต ณ นคร. (2532). *กฎหมายอาญา ภาคความผิด*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2559). “ปัญหาและมาตรการทางกฎหมายในการรับรองและคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว”. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2559.

จาก <http://www.nhrc.or.th/getattachment/6e70fdc7-3e15-45e3-b429-284cd46cf7a2/.aspx>

ความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและความรู้เกี่ยวกับสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว.

สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2560.

จาก http://www.stou.ac.th/Offices/Oaa/OaaOldPage/Professional/Train_Professional/oaainfo/oa/Dept/Dept05/TrainingSchedule/news/news01.pdf.

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2522). รายงานผลการพิจารณาคำร้องที่ขอให้เสนอแนะนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย ที่ 652/2555 คำร้องที่ 379/2552, สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2559. จาก <http://www.nhrc.or.th/News/Information>,

เจตนาธรณ์ จันทร์ดาสร. (2559). *การจำกัดสิทธิและเสรีภาพทำได้เพื่อประโยชน์สาธารณะ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2559. จาก <https://www.l3nr.org/posts/474114>.

- จิตติ ติงศภัทย์. (2539). *คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอน 2 และภาค 3*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.
- จันทร์จิรา เอี่ยมมยุรา. (2547). “แนวคิดและหลักการร่างกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทย,” *วารสารนิติศาสตร์*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 34(4), (ธันวาคม 2547): หน้า 653-657.
- จงสวัสดิ์ พิสิฐพันธ์. (2559). *การนำรูปแบบกระบวนการและแนวนโยบายในการลงทะเบียนประวัติอาชญากรมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย*. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2559. จาก <https://www.gotoknow.org/posts/486952>
- จิรนิติ หะวานนท์. (2552). “กฎหมายปกครอง,” ใน *รวมคำบรรยาย ภาค 1* (เล่มที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.
- เฉลิมศักดิ์ วงศ์ศิริวัฒน์, *คู่มือพินิจในการออกคำสั่งทางปกครอง*. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2560. จาก http://www.stabundamrong.go.th/web/book/48/b8_48.pdf.
- ชาญชัย แสวงศักดิ์. (2545). *คำอธิบายกฎหมายจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- ทะเบียนประวัติอาชญากร. (2542). สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2560. จาก <http://www.criminal.police.go.th>.
- ฤทัย หงส์ศิริ และมานิตย์ จุมเปา. (2542). *คำอธิบายกฎหมายข้อมูลข่าวสารของทางราชการ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เมื่อดีสี การพิมพ์.
- ณัฐวัฒน์ สุทธิโยธิน. (2559). *ทฤษฎีความรับผิดชอบทางอาญา*. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2559. จาก http://www.stou.ac.th/Schools/Slw/upload/41716_2.pdf.
- ณัฐพล เกตุจันทร์. (2560). *นโยบายความเป็นส่วนตัว*. สืบค้น, 10 กุมภาพันธ์ 2560. จาก https://www.plus.google.com/1101275212_84933151818
- ทินกร อุ่นจิตติ. (2559). *การวิเคราะห์บทบาทและข้อบังคับของนโยบายความเป็นส่วนตัวบนสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งผลต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในประเทศไทย*. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2559. จาก http://www.mediaartsdesign.org/project_detail.php?project_id=479.
- นคร เสรีรักษ์. (2559). *ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านข้อมูลส่วนบุคคล*. สืบค้น 1 ตุลาคม 2559. จาก <http://www.fpps.or.th/news.php?detail=n1410185737>.
- นคร เสรีรักษ์. (2557). *ความเป็นส่วนตัว: ความคิด ความรู้ ความจริงและพัฒนาการเรื่องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: พี เพรส.

นคร เสรีรักษ์. (2559). *ความเป็นส่วนตัวในรัฐธรรมนูญ*. สืบค้น, 10 กุมภาพันธ์ 2560.

จาก <http://www.fpps.or.th/news.php?detail=n1476388329.news>.

นันทวัฒน์ บรมานันท์. *ความหมายของประโยชน์สาธารณะ*. สืบค้น 1 พฤศจิกายน 2559.

จาก <http://www.pub-law.net/publaw/view.aspx?ID=461>.

แนวคิดสัญญาที่ไม่เป็นธรรมและการคุ้มครองผู้บริโภค โดยการดำเนินคดีแบบกลุ่มในประเทศไทย,

สืบค้น 1 พฤศจิกายน 2559. จาก http://www.doi.nrct.go.th/ListDoi/Download/185764/6edfd3c502cef25a6100c4818564a52f?Resolve_DOI=10.14457/STOU.the.2012.239html

บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.

สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2560. file:///C:/Users/ADMIN/Downloads/1_Cabinet_Draft-

de_laws_data-privacy-act.pdf บรรณารักษ์ดิงคะเนติ,

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. (2555). *หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา..

บรรณารักษ์ดิงคะเนติ. (2552). *หลักพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา.

บัณฑิตกา จารุมานิลปัทม์. (2559). “บุคคลที่สามผู้แทรกแซงสถานการณ์ความขัดแย้ง”

สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2559. จาก <http://www.deepsouthwatch.org/node/2969>.

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล. (วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2560). *เปิดร่างกฎหมายคุ้มครอง*

Privacy. จาก <https://www.ilaw.or.th/node/3364>.

ประกอบ ตรีศาสตร์. (10 กุมภาพันธ์ 2560). *มาตรฐานวิชาชีพด้านความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศระดับพื้นฐาน*. จาก <http://www.jfo.moj.go.th/Article/01-CompTIA.pdf>

ประเทือง ธนิยผล. (2552). *อาชญวิทยาและทัณฑวิทยา*. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ปฏิญญาอาเซียน. (10 กุมภาพันธ์ 2556). *ปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน*.

จาก <http://www.asean.org/news/asean-statement-communications/item/asean-human-rights-declaration>.

มนู อรดีลลเชษฐ์. (10 กุมภาพันธ์ 2560). *การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและความมั่นคงปลอดภัย*

จากการใช้คลาวด์ ตอนที่ 2.

จาก <http://www.ictandservices.blogspot.com/2012/06/2.html>,()

เผชิญธรรมา สารรงค์กุล. (1 พฤศจิกายน 2559). *ประโยชน์สาธารณะ*.

จาก <https://www.gotoknow.org/posts/521175>.

พัชรา สีนลอย. (2559). *การทะเบียนประวัติอาชญากร*. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2559.

จาก http://www.ajampat.com/data/document_record-history.pdf.

พัชรา สีนลอยมา. (10 กุมภาพันธ์ 2560). *เอกสารคำสอนวิชา การทะเบียนประวัติอาชญากร โรงเรียนนายร้อยตำรวจ*.

จาก http://www.webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:k_EzmwOw7RQJ:

www.ajampat.com/data/document_record-history.pdf&cd=6&hl=th&ct=clnk&gl=th,(

พันธ์เทพ วิฑิตอนันต์. (2559). *กฎหมายข้อมูลข่าวสารของทางราชการ*, กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พิชัยศักดิ์ หรยางกูรกับคณะ. (2559). *หลักความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน*.

สืบค้น 1 พฤศจิกายน 2559. จาก <http://www.stou.ac.th/schools/slwt/upload/ex.40701-2.pdf>

พัชร์ นิยมศิลป์. (2559). *เปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงของชาติ: พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ. 2457*. สืบค้น 1 พฤศจิกายน 2559.

จาก <http://www.pub-law.net/publaw/view.aspx?id=1479>.

พิชัยศักดิ์ หรยางกูร. (1 พฤศจิกายน 2559). *หลักความยินยอม*.

จาก <http://www.stou.ac.th/Schools/Slwt/upload/Ex%2040701-3.pdf>,

สถานีวิทยุแห่งชาติ. (10 กุมภาพันธ์ 2560). *ระบบสารสนเทศด้านมาตรฐานและข้อมูลการแพทย์* (รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการสาธารณสุข).

จาก http://www.w3c.senate.go.th/pictures/comm/1550/file_1470037098.pdf.

รังสิกร อุปพงษ์. (2534). “การนิรโทษกรรมในประเทศฝรั่งเศส”, *วารสารอัยการ*, 1(19), (พฤษภาคม), หน้า 33 – 37.

วรพจน์ วิสริตพิชญ์. (2540). *ข้อความคิดและหลักการพื้นฐานในกฎหมายมหาชน: รวมบทความเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายปกครองและกฎหมายรัฐธรรมนูญ*, (พิมพ์ครั้งแรก), กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม.

วรเจตน์ ภาคีรัตน์, เงื่อนไขการตรากฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน: “มาตรา” ในการควบคุมตรวจสอบความชอบธรรมด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย,” *วารสารนิติศาสตร์*, 30(2), (มิถุนายน): หน้า 190-191.

หยุด แสงอุทัย. (2537). *กฎหมายอาญา ภาค 2-3* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0503/2582 ลง วันที่ 30 มกราคม 2556 เรื่อง ขอให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับรายงานผลการพิจารณา ที่ 652/2555 เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

หนังสือกองทะเบียนประวัติอาชญากร ค่วนที่สุด ที่ ดช 0032.311/2154 ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน 2555 แจ้งว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้อนุมัติหลักการ ลง วันที่ 14 สิงหาคม 2555.

หนังสือกองทะเบียนประวัติอาชญากร ที่ ดช 0032.34/163 ลง วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2556 แจ้งผลการดำเนินการและรายละเอียด.

หนังสือกองทะเบียนประวัติอาชญากร ที่ ดช 0032.34/317 ลง วันที่ 31 พฤษภาคม 2556 แจ้งผลการดำเนินการเพิ่มเติมโดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้อนุมัติหลักการ ลง วันที่ 15 พฤษภาคม 2556.

หลักการระหว่างประเทศว่าด้วยการใช้หลักสิทธิมนุษยชนกับการสอดแนมการสื่อสาร.

สืบค้นเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2560. จาก <https://www.necessaryandproportionate.org/th>.

หลักการระหว่างประเทศว่าด้วยการใช้หลักสิทธิมนุษยชนกับการสอดแนมการสื่อสาร

<https://www.necessaryandproportionate.org/th>., (สืบค้น 11 กุมภาพันธ์ 2560)

หลักการและขอบเขตของการยินยอมของผู้เสียหายทำให้ไม่เป็นละเมิดตามกฎหมายไทย.

สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2559.

จาก http://www.digi.library.tu.ac.th/thesis/la/0922/09CHAPTER_3.pdf,()

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของทางราชการ.

(2556). *คู่มือนักบริหารการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไอเดียสแควร์.

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของทางราชการ. (2540). *สิทธิรับรู้ข่าวสารของประชาชน*

ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540, (พิมพ์ครั้งที่ 3), หน้า 12.

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองทางอิเล็กทรอนิกส์, การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Data Privacy),

สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2560. จาก <https://www.etcommission.go.th/home/files/article/article-dp.pdf>.

สิทธิชัย นครวิสัย. (10 กุมภาพันธ์ 2560). *ปรับเงื่อนไขลบชื่ออาชญากร ลดอุปสรรค 'คนมีประวัติ'*

กลับตัว. จาก <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/642325>.

สมคิดเลิศไพฑูรย์และคณะ. (25 พฤศจิกายน 2559). *การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน*

จาก <http://digi.library.tu.ac.th/thesis/la/1645/03chapter2.pdf>.

- สมคิด เลิศไพฑูรย์ และคนอื่น ๆ. (2549). รายงานการวิจัยเรื่อง แนวทางการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทย กรณีศึกษาบัตรประจำตัวอเนกประสงค์ (Smart Card) กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สถานีตำรวจภูธรเมืองแพร่. (2559). *คดีอาญา 5 กลุ่ม*, สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2559.
จาก <http://muang.phrae.police.go.th/5grop.htm>.
- สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการคุ้มครองทางอิเล็กทรอนิกส์. (2546). แนวทางการจัดทำกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการคุ้มครองทางอิเล็กทรอนิกส์ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (10 กุมภาพันธ์ 2560). *กองทะเบียนประวัติอาชญากร*.
จาก <http://www.criminal.police.go.th/historydivision.php>.
- อรรถพร ชูบำรุง. (2552). *อาญาวิทยา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อังกูร วัฒนรุ่ง. (1 พฤศจิกายน 2559). การกระทำของฝ่ายปกครอง.
จาก http://www.bpp.go.th/bpp_st6/revolve/lawyer%2022_3_54/Actions%20of%20the%20Administration.doc.
- อำพน เจริญชีวินทร์. (2545). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการฟ้องและการดำเนินคดีในศาลปกครอง* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- อุกฤษ มงคลนาวิน. (2548). “ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน” บทบัญญัติ เล่ม 32 ตอน 1.
- อานนท์ มาเม้า, “บทวิเคราะห์คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ: คำวินิจฉัยที่ 12/2555 กับหลักสันนิษฐานความเป็นผู้บริสุทธิ์ในฐานะสิทธิขั้นพื้นฐาน และข้อพิจารณาเพิ่มเติมกรณีการอื่น (ตอนที่ 1)”, *วารสารนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 41(4), (ธันวาคม 2555): หน้า 829/830
- ปริญญา โรหิตาคณี. (2550). *ปัญหาการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่*. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- วาสนา รอดเยี่ยม. (2524). *การลบล้างคำพิพากษาลงโทษจำคุก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ศิริกุล ภูพันธ์. (2548). *ข้อความคิดว่าด้วย ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล*. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

สุธรรมมา วรกานนท์. (2542). สิทธิของผู้ถูกกล่าวหาในคดีอาญาที่จะไม่ถูกกระทำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรม ในลักษณะประจําาน. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2559

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

ราชกิจจานุเบกษาเล่ม 126 ตอนที่ 66 7 กันยายน 2552 หน้า 67.

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989

คำพิพากษาของศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขคำที่ 1400/2552 คดีหมายเลขแดงที่ 642/2554

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1093/2522, คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5346/2540

Bureau of Justice Statistics (2005), Bureau of Justice Statistics Strategic plan FY 2005-2008. Washington D.C: U.S. Department of Justice, 2014, (สืบค้น, 10 กุมภาพันธ์ 2560)

Doug Linder, The Right of Privacy, <http://www.law2.umkc.edu/faculty/projects/ftrials/conlaw/rightofprivacy.html>, (สืบค้น, 10 กุมภาพันธ์ 2560)

Dictionnaire de Droit, Tome II, Deuxieme Edition (p. 883), by Mme. S. Cornoit., 1966, Paris: Dalloz.

Expunction of Criminal Records. Findlaw. สืบค้น, 10 กุมภาพันธ์ 2560.

จาก <http://www.codes.lp.findlaw.com>,

Fed States. สืบค้น, 10 กุมภาพันธ์ 2560. <http://www.fedstats.gov>,

Federal Bureau of Investigation, Uniform Crime Reports. U.S. Department of Justice, Washington D.C., from <http://www.fbi.gov/ucr/ucr.htm>.

Frank La Rue, (Report of the UN Special Rapporteur on the promotion and protection of the right to freedom of opinion and expression), 16 พฤษภาคม 2554 http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/17session/a.hrc.17.27_en.pdf.

International Covenant on Civil and Political Rights, https://www.treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV-4&chapter=4&lang=en#EndDec.

Statistical Briefing Book, Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention, <http://www.ojjdp.ncjrs.gov/ojstatbb/about.html>.

The French Code Of Criminal Procedure Article 774.

UN General Assembly, Guidelines for the Regulation of Computerized Personal Data Files,
14 December 1990, <http://www.refworld.org/docid/3ddcafaac.html>.

Uniform Crime Reports, Federal Bureau of Investigation, https://ucr.fbi.gov/additional-ucr-publications/ucr_handbook.pdf.

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	ดาบตำรวจ ขงยุทธ ศรีพรหม
วัน เดือน ปีเกิด	5 ตุลาคม พ.ศ. 2512
สถานที่เกิด	อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา
ประวัติการศึกษา	นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2547
สถานที่ทำงาน	สถานีตำรวจนครบาลบางนา
ตำแหน่ง	ผู้บังคับหมู่งานจราจร

